

GUNNAR EDMAN

Skuggbild och verklighet

Postilla i atomåldern

Det är drygt femtio år sedan originalupplagan av
Skuggbild och verklighet
kom ut.

Jörgen Edelgård tog initiativet till och utförde arbetet
med att scanna texten för denna nyutgåva.

Varmt tack, Jörgen, för din stora generositet!

Stefan och Thomas Edman

Skuggbild och verklighet

Original

Andra upplagan
Copyright © 1963 Gunnar Edman
Diakonistyrelsens Bokförlag, SKDB,
Stockholm

(SKDB var föregångare till förlagen
Verbum och Cordia)

Digital version

Version 1, april 2015
Copyright © 2015
Stefan Edman & Thomas Edman

Vem var Gunnar Edman?

Gunnar Edman föddes 1915 i Marstrand i Bohuslän. Här växte han upp med pappa Axel, mamma Alva och lillasyster Ingrid.

Havet och människorna i den lilla ö-staden inspirerade honom i hans tidiga böcker, bl a debutsamlingen *Charis* (1936). Här skrev han också romanerna *Georg diktaren*, *Genom Nålsögat* och *Skandalen. Men vid sjätte timmen. En bok om Guds död* kom 1951 (nyutgåvor 1962 och 1980) och väckte stor uppmärksamhet.

I sin ungdom gjorde Gunnar en dramatisk resa från kämpande ateism till en humanistisk kristen tro, öppen för reflektion och omprövningar. Detta kom sedan att prägla hans liv, böcker och mediaframträdanden.

1949 bosatte sig Gunnar med hustru Norma och oss pojkar i Ljungskile. Från författarlan på Villa Charis (nåd, kärlek) – med utsikt över fjorden och de blånande Orustbergen – fortsatte han sitt intensiva författarskap. Han var också på deltid lärare i livsåskådning och litteratur på folkhögskolan. Och satte sig på orgelpallen i bygdens kyrkor och på Åh stiftsgård så ofta han fick möjlighet – musik var en annan av hans passioner!

Gunnar blev känd för att bearbeta livsfrågor på ett både personligt och filosofiskt, teologiskt sätt - i böcker som *Skuggbild och verklighet*, *Att bli över*, *Den skingrade mosaikens bild* och *Barnet buret bär den vuxne*. Hans omtyckta krönikor, Vårt behov av tröst, i 1970-talets Söndags-Expressen finns samlade i ett antal pocketböcker, tryckta i flera upplagor, bl a *Du med livet*, *Närvaro* och *Någon behöver dig*. "Författaren är något av en själasörjare och biktfar för hela det vilsna Sverige", skrev en recensent.

Gunnar Edman uttryckte också sin passion för det bohuslänska landskapet och naturen, bl a i böckerna *Ett solvarv* och *Solbågens färd*. Bonniers Litterära Magasin, BLM, lovordade hans "djupstämda naturskildringar i vilka han inte finner sin överman någonstans i dagens svenska dikt". I sin kanske mest lästa bok *Den stora bejakelsen* visar han hur vi människor behöver både vetenskap, poesi, musik, andlighet och varandras gemenskap för att på ett djupare plan förstå tillvaron och oss själva. Om detta samtalade han ofta med författarvänner som Harry Martinson och Tomas Tranströmer.

Gunnar skildrade också 20-talets Marstrand i *Emil i Mystiska Huset* och *Emil har något i kikarn*; de kan med behållning läsas av både unga och äldre. På 1960-talet fanns det rentav planer på att göra biofilm av dem.

Sammanlagt skrev Gunnar Edman ett 35-tal böcker. Många av dem finns på bibliotek och kanske även vissa antikvariat.

2015 skulle vår käre far ha varit 100 år! Vi aktualiserar då hans rika, inspirerande gärning med utställningar, denna nyutgåva av *Skuggbild* och verklighet samt boken om *Emil i Mystiska Huset* (i pocket). Vi inbjuder även till en sommarkvällskonsert i Marstrands kyrka.

Stefan Edman Thomas Edman

Att lyssna till Gunnar Edman

Under något decennium från mitten av 1960-talet var jag styrelseledamot i Kristna Ashramrörelsen. Namnet kommer från en österländsk gemenskapsform och betyder "ledigt från arbete" – se gärna vidare på www.kristnaashram.se. Indienmissionären E. Stanley Jones var av den uppfattningen att kyrkans former var alltför västerländska och lånade denna idé, som sedan visade sig fungera alldeles utmärkt bl a hos oss i Sverige.

Både Stanley Jones och Gunnar Edman var talare under Ashram på Sjöviks Folkhögskola under en vecka i juni ett antal år i slutet av 1960-talet och några år in på 1970-talet. Gudsmannen Stanley Jones var redan då en levande legend, men det var Gunnar Edmans framträdanden som gjorde ett outplånligt intryck på mig. När jag för snart ett år sedan gick igenom min digra boksamling återfann jag några av hans böcker. Jag kan fortfarande höra hans röst och på nytt fångas av hans tankar och uttryck. Jag har varit aktiv i förlagsbranschen och började omedelbart fundera på hur jag skulle kunna låta fler få del av Gunnars visdom och pedagogik. Jag kontaktade Stefan Edman och resultatet har Du nu framför Dig.

Gunnar Edman öppnade en dörr in till ett nytt rum där djup andlighet och intellektuellt tvivel kunde umgås och föra mig vidare i en egendomligt kreativ process. När jag nu återvänder till hans texter i *Skuggbild och verklighet* är de lika levande som någonsin. Jag kan bara hoppas att fler än jag upplever detsamma även i vår tid, mer än femtio år efter bokens utgivning.

Jörgen Edelgård

Den digitala versionen – e-boken

*Original*et till den löpande texten är ett exemplar av *Skuggbild och verklighet*, 2:a upplagan, 1963.

Texten är scannad, ett uppslag i taget, och därefter identifierad, teckentolkad, av ett OCR-program (Optical Character Recognition). Boken tillkom före personatorernas intåg, så den första utmaningen var att skapa en digital version av texten.

Bibelpcitaten är centrala och därför inlagda som en service till läsaren så att man inte ska behöva "slå upp" dem vare sig i en tryckt bibel eller i digital version. I den tryckta utgåvan finns gott om hänvisningar till bibelställen men få är återgivna i klartext. I denna digitala version har de bibeltexter det hänvisas till i varje kapitels inledning lagts in på plats i sin helhet. Bibelställen det refereras till i löpande text är i de allra flesta fall inlagda som fotnoter. Jag utgår från att *Skuggbild och verklighet* kommer att läsas på läsplatta.

Bibelöversättning: *Skuggbild och verklighet* är skriven i en tid då 1917 års bibelöversättning i stort sett var den enda som användes och det är också den Gunnar Edman "vilar på" och ofta citerar. Att valet ändå har fallit på Bibel 2000 för hänvisningar till bibeltext är uppfattningen att en nutida översättning ligger i linje med vad dagens intresserade läsare föredrar.

I denna första version är författarens texter helt identiska med den tryckta upplagan och inte i något avseende redigerade. Trots att många bibelpcitat i löpande text är från Bibel 1917 bör detta inte bli något större bekymmer för en intresserad läsare.

Om boken blir mottagen med samma entusiasm och tacksamhet som Gunnar Edman mötte, både som författare och föreläsare, ligger en varsam redigering nära till hands, liksom publicering även i renodlade e-boksformat. För denna utgåva gäller ett fast format, Acrobat PDF-fil 150x200 mm. Sidstorleken är en kompromiss men bör fungera på de flesta läsplattor.

Jörgen Edelgård

INNEHÅLL

Vem var Gunnar Edman?	3
Att lyssna till Gunnar Edman	5
Den digitala versionen – e-boken	6

Han som kommer	8	Säreget lidande	87
Guds rike	12	Blommor och druvor	90
Likväl större	15	Rymdfärder	93
Anropet	19	Sältan i saltet	96
Ljusets bana	23	Fördenskull	99
Lilla Pingsten	27	Det förlista budskapet	102
På brunnskanten	31	Snabbare än ljuset	105
Tro och veta	34	Som man umgås	109
Av hans fullhet	37	Förklaringen	112
Gudomlig verksamhet	41	Porten	115
Redan här i tiden	45	Mat för dagen	118
Miraklet	48	Tomrummets roll	123
Huvudnyckeln	51	Dagens order	126
Förlåtelsebrödet	55	Vedergällning	129
Beröringsundret	58	Den stora frågan	132
$E=mc^2$ $K=fs^2$	61	Fyraåringar	135
Fixeringsbilden	63	Fantomen	137
Rovspindel eller ros	66	Lovsångskrafter	141
Solen för alla	70	På våglängd IJN	144
Ave verum corpus	73	Enfald och humor	147
Amen	76	Under ombyggnad	150
Av evig diamant	78	Genom världens tunnel	154
I det fördolda	81	Övergången	157
Solskivan	84		

¹När de närmade sig Jerusalem och kom till Betfage vid Olivberget skickade Jesus i väg två lärjungar ²och sade till dem: "Gå bort till byn där framme, så hittar ni genast ett åsne som står bundet med ett föl bredvid sig. Ta dem och led hit dem. ³Om någon säger något skall ni svara: Herren behöver dem, men han skall strax skicka tillbaka dem." ⁴Detta hände för att det som sagts genom profeten skulle uppfyllas: ⁵Säg till dotter Sion: Se, din konung kommer till dig, ödmjuk och ridande på en åsna och på ett föl, ett lastdjurs föl. ⁶Lärjungarna gick bort och gjorde så som Jesus hade sagt åt dem. ⁷De hämtade åsnan och fölet och lade sina mantlar på dem, och han satt upp. ⁸Många i folkmassan bredde ut sina mantlar på vägen, andra skar kvistar från träden och strödde dem på vägen. ⁹Och folket, både de som gick före och de som följde efter, ropade: "Hosianna Davids son! Välsignad är han som kommer i Herrens namn. Hosianna i höjden!"

Jag minns den lilla gumman på ålderdomshemmet, änkan med de tre döda barnen. Hon satt gärna i kvällningen vänd från fönstret, stirrande på byråns bleka fotografier, över vilka lyktskenet föll in på alla hennes döda. – Allt är gånget, och snart går Johanna med, var hennes återkommande replik.

På byrån stod också bilden av henne själv som konfirmand: ett ungt vackert ansikte fyllt av ännu ouppfylld framtid . . . Nu hade tiden passerat genom det ansiktet och efterlämnat ett skrumpet skal, bortkastat snart även det. Flickan på byrån vänd mot framtiden: nu gumman vänd mot det förgångna, själv en förgången.

Ty sådan är tiden, dödgrävaren, som aldrig avbryter sitt verk: att av ett i *morgon* göra ett i *dag* som lika snabbt blir ett i *går* – allt är gånget, allt ligger uppsamlat i de ändlösa tidsgravarna. »Den mesta tiden är vi döda», säger diktaren.

Motströms den tärande tiden har därför alltid gått en människans dröm om en framtid som kunde bli nutid utan att behöva förvandlas till förfluten tid – ett mål, ett liv, som kommer, stannar och förbliver. Ett evigt liv. Ett evigt nu.

I adventets Herre har den drömmen gått i uppfyllelse. Hans kommande är därför 'tidernas fullbordan'. Hans namn är detta enda: *Han som kommer*, hans tem-

pusform denna enda: *Han som kommer*. Hans väsen är evigt presens. Ty han har upphävt det förflutna: mänsklighetens skuld, förbannelsen, döden. 'Hans död var en död från synden en gång för alla, och hans liv är ett liv för Gud'. Han har inifrån människans eget hjärta och central lagt om växeln för både levande och döda. Han har genom sitt kommande och sin uppståndelse från de döda växlat in Adam på det eviga livets spår; och med Adam den övriga skapelsen (Rom 8:18-21)^a.

Du kan se en bild av detta i blomsterlöken som du lägger i en kruka jord, i väntan på att den skall blomma till helgen. Du ställer den i fönstret. När den bleka grodden kommit upp ur mörkret, växlar den in på ljusets spår. Den har hela sin förhoppning, sitt växande, sin blomning, all sin framtid i ljuset som kommer, i ljuset som kommer till den i bestämda kvanta, verkande i varje grön molekyl.

På samma sätt har den människa, som är 'född på nytt till ett levande hopp' (1 Pet 1:3)^b allt sitt växande, hela sin framtid, till både ande, själ och kropp, i *Honom som kommer*, i världens ljus. För henne förenklas livets mångfald till en ny enfald, en gudomlig ensparighet: 'Allenast ett är nödvändigt'. Alla tempus – i dag, i går och i morgon – förenklas för henne till ett enda nu: *Han som kommer* – han som 'är densamme i går och i dag, så ock i evighet'.

Har du fattat denna spårväxling, den nya tidsålderns inbrytande med *Honom som kommer*? som evigt kommer, men aldrig går eller förgår; som växer utan att vissna. Sammanvuxen med honom (Rom 6:5-6)^c liksom blomman med ljuset, med ryggen vänd mot döden – 'korsfäst med honom' för att syndakroppen skall göras om intet' – lever du för Gud, vänd mot det evigt kommande-växande-förblivande.

Hur är en så stark förenkling, en så stark koncentrerings till nuet möjlig? Inte kan man väl leva det eviga livet redan här i tiden? Är det inte en motsägelse?

Tvärtom –

a ¹⁸Jag menar att våra lidanden i denna tid ingenting betyder mot den härlighet som skall uppenbaras och bli vår. ¹⁹Ty skapelsen väntar otåligt på att Guds söner skall uppenbaras. ²⁰Allt skapat har lagts under tomhetens välde, inte av egen vilja utan på grund av honom som vållade det, men med hopp om ²¹att också skapelsen skall befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas.

b ³Välsignad är vår herre Jesu Kristi Gud och fader. I sin stora barmhärtighet har han fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda,

c ⁵Ty har vi blivit ett med honom genom att dö som han skall vi också bli förenade med honom genom att uppstå som han. ⁶Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med honom för att den syndiga kroppen skall berövas sin makt, så att vi inte längre är slavar under synden.

När du syndat och genom skulden blivit en fånge i det förflutna, i gårdagens gärning, är det *Han som kommer* och löser dig ur bindningen, ger frihet åt den i sin onda gärning gårdagsfångne: 'Dina synder förlåtas dig'. Samtidigt som han ger dig den frigörande stöten att gå vidare: 'Gå, och synda icke härefter'.

Och när du har oro för morgondagen, är *Han som kommer* din morgondag. Han har redan tagit nästa steg för dig. Du har endast att 'vandra i hans fotspår', ja, från stund till stund 'i gärningar dem Gud förut har berett för att vi skola vandra i dem'. Lär av hyacinten i ditt fönster. Den oroar sig inte för nästa stund. Den är vänd mot ljuset. I ljuset som kommer är allt dess växande förberett, i bestämda ljuskvanta.

Just så levde Människosonen: 'min stund är ännu icke kommen', eller: 'nu är min stund kommen'. Allt var förberett av Fadern: 'Sonen gör allenast vad han ser Fadern göra'. Och såsom Sonen, från stund till stund, levde i Faderns ständiga kommande, ständigt anropande honom (Joh 11:42)^a kallar han oss att leva i Sonens ständiga kommande; i en gudomlig överrasknings ständigt nya nu. Med vår bön förenklad till en enda, ett hjärtats oavlätliga anrop: 'Amen. Kom, Herre Jesus!'

Och rakt genom världens oro, undergångshotet att allting skall förgås, lyser också *Han som kommer*. Ty hans sista tillkommelse är samordnad och till tiden sammanfallande med den stora slutuppgörelsen med historien – med det förflutnas samtliga gärningar och verk. Så är adventets Herre i alla avseenden *Han som kommer*, Han som evigt kommer utan att någonsin gå eller förgå: 'Kärleken förgår aldrig'.

Men vad skall vi då med tiden, med ett »i dag» och ett »i morgon», om vi lever i Hans eviga nu? – Svar: Det är den stora hemligheten, att Han med sitt kommande i köttet i tiden, fick möjlighet att såsom Människoson *växa ut ur* syndens och dödens sammanhang, och steg för steg *växa in i* det eviga livet (Luk 2:52)^b. Nyckelordet i hans eget liv är verbet *växa*, liksom det också är himmelrikets nyckelord' (Mark 4:26-29)^c.

a ⁴²Själv visste jag att du alltid hör mig, men jag säger detta med tanke på alla dem som står här, för att de skall tro på att du har sänt mig."

b ⁵²Och Jesus blev äldre och visare och vann Guds och människors välbehag.

c ²⁶Och han sade: "Med Guds rike är det som när en man har fått utsädet i jorden. ²⁷Han sover och stiger upp, dagar och nätter går, och säden gror och växer, han vet inte hur. ²⁸Av sig själv bär jorden gröda, först strå, så ax, så moget vete i axet. ²⁹Men när grödan är mogen låter han skäran gå, för skördetiden är inne."

'Hans död var en död från synden en gång för alla, men hans liv är ett liv för Gud. Så mån ock I hålla före, att I ären döda från synden och leven för Gud, i Kristus Jesus'. Det senare betyder, att vi nu i *Honom som kommer* har del i samma hemlighet: 'sammanvuxna med honom' får vi hjälp av själva tiden, den förgängliga, att *växa ut ur* tiden, synden, döden och in i det eviga livet; att dag för dag förnyas till vår invärtes människa; att stund för stund förnygras i det eviga livets ungdom (2 Kor 4:16-18)^a. Och den lekamliga döden, dödgravaren Tidens sista spadtag, blir oss då 'en vinning', ett fullbordande moment i denna tillväxt 'intill Kristi fullhet': att för evigt dras in i *Honom som kommer*.

Så summeras också hela bibeln upp i denna enda bön, hjärtats oavlåtliga anrop: 'Amen. Kom, Herre Jesus!' Och i kraft av 'Guds löften så många de' äro' svarar han inför varje ny situation i ditt liv: 'Ja, jag kommer snart'.

a ¹⁶Därför ger jag inte upp. Även om min yttre människa bryts ner förnyas min inre människa dag för dag. ¹⁷Mina kortvariga lidanden väger ju oändligt lätt mot den överväldigande, eviga härlighet de bereder åt mig, som inte riktar blicken mot det synliga utan mot det osynliga. ¹⁸Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.

¹⁴När Johannes hade blivit fängslad kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds budskap ¹⁵och sade: "Tiden är inne, Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet."

Atomåldern innebär en ny syn på den materiella världen, dess väsen och verkningar. Artonhundratalets forskning var blind för materiens innersida. Atomer trodde man då var »fasta kroppar i tomrummet». Men efter hand börjar denna fasta materia av sig själv uppenbara en inre oanad hemlighet. En dag lyser i mörkret ett kvarts gram materia med en sällsam strålning för forskarögat – ett hittills okänt grundämne, som för sin vackra strålnings skull får namnet radium. En ny tidsålder hade brutit in för forskningen.

I dag vet vi att atomen är oändligt liten, det synliga universums 'senapskorn', men att den likväl bär på enorma krafter i sitt fördolda. Vi vet också att all kontakt mellan de minsta eller de största av världar är dynamisk: kraftgenomträngd. Ja, vad vi kallar materia framstår snarare som ett slags »förkroppsligande» av den skapade världens urämne: dynamis, ren kraft.

I religionens värld hände för snart två tusen år sedan något liknande: 'Guds rike är nära. Tron evangelium'. Evangelium innebär en ny syn på det Gudomligas väsen och verkningar. Trots all kännedom om Gud var ditintills alla religioner blindfödda: kunde inte se eller ta emot Guds rike, den andliga världens innerst förborgade hemlighet (Ef 3:9)^a. Men nu börjar denna fördolda värld att uppenbara sig själv. En dag händer det oerhörda att 'ljuset lyser i mörkret', att 'det sanna ljuset lyser i världen', ljuset med den sällsamma strålningen inifrån den gudomliga verklighetens fördolda. En ny tidsålder går in. Också här är all kontakt dynamisk, kraftgenomträngd: En människoson som utför Guds kraftgärningar bland människorna.

^a ... och att upplysa alla om planen med den hemlighet som från världens början varit dold hos Gud, som har skapat allt.

Det började alltså med ett förkroppsligande. Av vad? Av Guds kraft i människogestalt: 'Och Ordet vart kött'. Nu vandrade Guds kraft fördold i en människa omkring på jorden. Den osynliga världens senapskorn: himmelriket på jorden. 'Gör bättring och tro evangelium'. – Hur röjer sig en kraft? Genom sina verkningar. Solens kraft får varje strå på jorden att skjuta i höjden. Så också här: 'Blinda få sin syn, halta gå, döda uppstå, och för de fattiga predikas glädjens budskap'. Därför 'tro evangelium'.

Men de som blott såg till hans yttre, förblev blinda för kraften som bodde i hans ande och hans ord. Till och med hans lärjungar hade ibland svårt att se längre än till det som utvärtas var. Så kunde de inte se än mindre förstå, hur anden hos den till slut korsfäste Människosonen förblev oskadd, obesegrad också av det yttersta onda; ja, i själva döden fullkomnad; och just därigenom uppfylld med 'all makt i himmelen och på jorden' – det färdiggrodda senapskornets obegränsade möjligheter.

Men på pingstdagen förstod de! På Ande- och kraftutgjutelsens dag. Den dag som utlovats åt dem, den de i bön förbidade Apg 1:4-8. Nu kunde de med egna ögon se och med egna händer ta på 'en Kristus som är Guds kraft' – osynlig men närvarande. Och så sammanstrålade vittnesbörden om evangelium om Guds rike, bekräftade av pingstens erfarenheter: att 'evangelium är en Guds kraft' och att 'Guds rike är invärtes i er'.

Men alltjämt har vi svårt att förstå att Guds rike är ett invärtes rike och att det består i kraft. Ändå var det så löftet om Anden formulerades: 'Om någon älskar mig, så håller han mitt ord, och min Fader skall älska honom, och vi skall komma till honom och ta vår boning hos honom'. Eller: 'Det vatten som jag ger, skall i honom bli en källa vars vatten springer upp med evigt liv'. Liksom forskarna av den gamla statiska världsbilden hade svårt att ge upp denna till förmån för den nya som bröt in som en uppenbarelse av kraft ur naturen själv, så har alltjämt vi kristna svårt att ge upp bilden av Gud som något statiskt, religion och kyrka som »fasta kroppar i tomrummet», till förmån för ett evangelium som är Guds dynamis. Till förmån för en Kristus som är Guds kraft. Till förmån för Anden som en kraftkälla hos var och en som tror; med dynamisk kontakt med omgivningen: 'Av hans inre skall strömmar av levande vatten flyta fram'.

Men det är först detta kraftöverströmmande som ger skäl för namnet evangelium, vad det bokstavligen är: ett glädjens utbrott i världen.

Vad skall vi alltså göra?

Vi måste göra bättring och börja tro evangelium som evangelium: 'glädjens budskap för de fattiga!' Ja, för de fattiga!

Men hur skall det ske?

Genom det enda sätt som är kraftsamlande: genom stillhet. Stillhet. Väntan, förbidan, bön. Såsom apostlarna var stilla, förbidade och bad före pingst. Såsom det tomma kärlet väntar och är stilla tills någon gjuter vattnet i det. Allenast ett är nödvändigt för att det ska bli fyllt: att det vänder sin tomhet, sin brist och sin fattigdom mot vattnet som kommer strömmande ovanifrån. Såsom Mästaren själv i sitt första: ord om riket, själva inledningsordet lovar och bekräftar: 'Saliga äro de som äro fattiga i anden, ty dem hör himmelriket till'.

¹¹Sannerligen, ingen av kvinna född har trätt fram som är större än Johannes döparen, men den minste i himmelriket är större än han. ¹²Sedan Johannes döparens dagar tränger himmelriket fram, och somliga söker rycka till sig det med våld. ¹³Ty ända till Johannes har allt vad profeterna och lagen sagt varit förutsägelser. ¹⁴Ni må tro det eller inte, han är Elia som skulle komma. ¹⁵Hör, du som har öron.

¹⁶Vad skall jag jämföra detta släkte med? De liknar barn som sitter på torget och ropar åt andra barn: ¹⁷'Vi spelade för er, men ni ville inte dansa. Vi sjöng sorgesånger, men ni ville inte klaga.'¹⁸Johannes kom, och han varken äter eller dricker, och då säger man: 'Han är besatt.'¹⁹Människosonen kom, och han äter och dricker, och då säger man: 'Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare.' Men Vishetens gärningar har gett Visheten rätt."

Alla har vi våra drömmar om hjältar och helgon. Mose var min hjälte i tidiga tonåren. Tänk att få ha varit med vid hans nedstigande från Sinai berg, när hans ansiktes hy ännu 'strålade' av samvaron med Gud.

»Den gången hade jag velat vara med» blev sedan ett uppsatsämne i skolan. Jo, gärna den natten 1787 när Mozart, den gudabenådade, komponerade Ouvertyren till Don Juan; eller det ögonblick då Edison fick sin lampa att brinna; eller när Michelangelo, liggande på rygg, målade Adams skapelse i ett av takfälten i Sixtinska kapellet.

Som ung studerande stod jag en gång som skolpojke bland skolpojkar och vinkade med en flagga i handen när engelska kungaparet åkte i galavagn genom en stad. Jag stod så nära att jag nästan rörde vid guldtofsarna på schabraken. Och jag minns ännu reflexionen: Tänk att vara född till konung över ett helt världsimperium – det steg som skilde denne ende från alla andra i världen.

Och ändå hade denne ende, liksom Mose, Mozart, Edison och Michelangelo, det gemensamt med mig att vara född av kvinna. Ja, även den störste bland dem som är 'födda av kvinna' hade det gemensamt med mig. Liksom Mount Everest har det gemensamt med ett sandkorn att vara sten, vara död materia. Så att amö-

ban, en av de minsta i de levande organismernas rike, 'likväl är större' än jordens högsta berg ...

På detta sätt måste man länge öva sig i liknelser för att kunna komma in i dagens text och åtminstone aningsvis följa med i det svindlande steg som tas i denna mening: 'Bland dem som äro födda av kvinnor har ingen uppstått, som har varit större än Johannes döparen; men den som är minst i himmelriket är likväl större än han'. Födda av kvinna är alla jordens barn; men barnen i det nya riket är därtill '*födda av Gud*' (Joh 1:13)^a.

Skall man förstå detta bokstavligt och reellt?

Petrus svarar, och med honom hela Nya testamentet, att de som blivit födda på nytt bokstavligen och reellt blivit 'delaktiga av gudomlig natur'. Och detta, skriver Paulus, är just uppfyllelsen av Guds löfte genom sin profet i gamla förbundet: 'Då skall jag vara en Fader för eder, och I skolen vara mina söner och döttrar, säger Herren, den Allsmäktige'.

Men i hela bibeln finns nog inget ställe där detta svindlande steg tas mitt inne i en mening såsom i dagens text. Att läsa den är som att ta ett steg upp på en sten och plötsligt finna att man står på jordens högsta topp! Att uppleva det är som att få en tredje lunga att andas med, ett tredje öga att se med: att vara kvar i världen och dock 'icke av världen', i sin ande försatt i en ny inre värld: 'i den älskade Sörens rike'; där 'Anden själv vittnar med vår ande, att vi äro Guds barn'.

Johannes Döparen var den siste profeten av gamla förbundet. Och förvisso hade detta sin 'härlighet', skriver Paulus. Men tillägger: 'vilken dock var försvinnande'. Ty från den nya utsiktspunkten i hans ande, det nya förbundets eller himmelrikets utsiktspunkt, där det minsta genast ter sig större än även det största i gamla förbundet, finner Paulus att Moses härlighet strängt taget var ett intet mot härligheten i Kristus (2 Kor 3:10)^b. Han griper nu efter ord som siktar på det omöjliga, som pilen avsånd mot solen – 'en översvinnlig härlighet', griper han till med.

Ty steget han vill beskriva är inte uttryckbart i språket, endast upplevbart i anden, den omöjliga komparationen att 'den minste är större än den störste'. Hur ska det förstås? Som att amöban är större än Mount Everest: av en annan livsart. Född av kvinna: människans livsart. Född av Gud: gudomlig livsart. Ordet 'över-

^a ¹³... som har blivit födda inte av blod, inte av kroppens vilja, inte av någon mans vilja, utan av Gud.

^b ¹⁰Det som förr hade sin härlighet visar sig inte ha någon, så snart den jämförs med den överväldigande härligheten.

svinnlig' vill som en snabb blixtn beskriva steget mellan två födelser, två naturer. Inkarnationens steg? Ja. Men i omvänd riktning! Ty Människosonen blev avlad av helig ande och född av kvinna för att vi, födda av kvinna, genom honom skulle bli avlade och födda på nytt av ande. Jämför Luk. 1: 35 med Joh. 1: 13 och 1 Petr. 1 : 23.

Men såsom födda på nytt kan vi i *vår ande* ta det annars omöjliga steget 'in i själva himmelen'. Vi kan utan mellanhand få 'tillträde till Fadern' och utan något tackelse över vårt hjärtas ansikte tillbedja inför honom 'i ande och sanning'; såsom Paulus beskriver den kristnes dagliga situation i anden (2 Kor 3:18, 4:16f)^a.

Kanske har du hittills nöjt dig med religionens härlighet på Moses nivå. Förvisso är den stor, och 'dock försvinnande'. Öva dig länge i att för ditt inre öga se det fördolda steg som både Jesus och Paulus söker beskriva; Jesus med den mänskligt omöjliga komparationen: 'den minste i himmelriket är större än den störste' i religionens värld; Paulus genom att '*tala* vad intet öga har sett och intet öra har hört, och vad ingen människas hjärta har kunnat uttänka (1 Kor 2:7f)^b – så att 'vad som förr hade härlighet nu visar sig utan all härlighet'.

Högsta visdom, all tänkbar religiös kunskap, all själisk skönhet, ja, det yppersta som den guds- och messias-sökande religionen har frambragt, också budskapet från den 'störste av kvinna född', Johannes Döparen – alltsammans äger samma försvinnande härlighet som stjärnorna *när solen går upp*.

I varje brev söker Paulus forcera den gammaltestamentliga gudstankens yttersta trösklar, de religiösa ordens ljudvall, för att få sina adressater att 'höra vad intet öra har hört'.

Vad då?

Att var och en som blivit 'född till liv genom sanningens ord' nu lever i ett gudomligt fyrdimensionellt universum, kärlekens universum, vilket blott kan

^a ¹⁸Och alla vi som utan slöja för ansiktet skådar Herrens härlighet förvandlas till en och samma avbild; vi förhärligas av denna härlighet som kommer från Herren, Anden.

^b ¹⁶Därför ger jag inte upp. Även om min yttre människa bryts ner förnyas min inre människa dag för dag. ¹⁷Mina kortvariga lidanden väger ju oändligt lätt mot den överväldigande, eviga härlighet de bereder åt mig, som inte riktar blicken mot det synliga utan mot det osynliga. ¹⁸Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.

^b ⁷Vad vi förkunnar är Guds hemlighetsfulla vishet, som var fördold men som redan före tidens början av Gud var bestämd att leda oss till härlighet. ⁸Den kände ingen av denna världens makter till – om de hade känt till den skulle de inte ha korsfäst härlighetens herre. ⁹Vi förkunnar, som det står i skriften, vad inget öga sett och inget öra hört och ingen människa anat, det som Gud har berett åt dem som älskar honom. ¹⁰Och för oss har Gud uppenbarat det genom Anden, ty det är Anden som utforskar allt, också djupen hos Gud.

beskrivas i sådana paradoxer som aposteln själv, stammande och på sina knän, söker formulera i den bön till Fadern som han nedskrivit i brevet till efesierna, det tredje kapitlet, från fjortonde versen.

Och som en illustration till den bönen må till sist berättas historien om biskopen som var på besök i en liten by

En enkel man bröt sig vid detta tillfälle ut ur hopen, bugade sig djupt och utbrast: »Jag böjer mitt *huvud* för Ers Högvördighet. Ty mitt lilla förstånd säger mig att ni bekläder ett mycket högt ämbete. Men ingen ser hur samtidigt mitt *hjärta* böjer sig för det som övergår allt förstånd: att du genom Kristus, vår Broder, är en son av Den Högste. Så är även jag, om ock den minste ibland dem. Därför hälsar jag dig i Faderns namn, du min broder i Herren.»

²²Sedan gick Jesus och hans lärjungar till Judeen, och där stannade han en tid med dem och döpte. ²³Också Johannes döpte; det var i Aïnon nära Salim, där det var gott om vatten, och folk kom dit och blev döpta. ²⁴Johannes hade nämligen ännu inte satts i fängelse. ²⁵Ett par av Johannes lärjungar kom att diskutera reningsbruken med några judar, ²⁶och de gick till Johannes och sade: "Rabbi, han som var tillsammans med dig på andra sidan Jordan och som du vittnade om, han döper nu själv, och alla kommer till honom." ²⁷Johannes svarade: "Ingen får något som inte ges honom från himlen. ²⁸Ni kan själva vittna om att jag sade: 'Jag är inte Messias utan har blivit utsänd att gå framför honom.'" ²⁹Brudgum är den som har bruden. Brudgummens vän, som står och hör på honom, gläder sig åt brudgummens röst. Den glädjen har nu blivit min helt och fullt. ³⁰Han skall bli större och jag bli mindre."

³¹Den som kommer ovanifrån står över alla. Den som kommer från jorden tillhör jorden och talar jordiskt. Den som kommer från himlen ³²vittnar om vad han har sett och hört, och ingen tar emot hans vittnesbörd. ³³Den som tar emot hans vittnesbörd erkänner därmed att det Gud säger är sant. ³⁴Ty den som Gud har sänt talar Guds ord; Gud ger Anden utan att mäta. ³⁵Fadern älskar Sonen och har lagt allt i hans hand. ³⁶Den som tror på Sonen har evigt liv. Men den som vägrar att tro på Sonen skall inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom.

Texten återger historiens största scenväxling. På ena sidan floden – bildligt talat – står den störste i den ändlösa raden av gudssökare. Människosläktet, kommet 'från en enda stamfader', är framme vid målet. Ty det var skälet till att folken började ta form och efter hand träda upp på skilda livsrum och i skilda tider; ja, det blev efter syndafallet *historiens* drivkraft och mål: att de skulle 'söka Gud, om de till äventyrs skulle kunna treva sig fram till honom och finna honom' (Apg 17:27)^a.

Och ljuset från det målet – så nära och dock så fjärran – föll glimtvis in hos alla folk. Stundom belyste det med nästan bländande glans en enskilds ansikte. Abra-

^a ²⁷Det har han gjort för att de skulle söka Gud och kanske kunna treva sig fram till honom – han är ju inte långt borta från någon enda av oss.

ham var en av dessa – enslingen under stjärnorna, som utan vare sig heliga skrifter eller ännu mindre någon helig kyrka slöt en inre kontakt med den levande Guden. Hur det var möjligt? – Han lyssnade till Rösterna och lydde den; ty han lyckades få in den på den rätta våglängden. Genom Rösterna och lydnaden för Rösterna kunde han fortsätta umgänget med den Osynlige; med tiden blev Abraham 'Guds vän', och adlades omsider med titeln 'trons fader'.

Men både före och efter Abraham skymtar många andra enskilda inom olika folk som svarade på anropet. Dessa anonyma hörde till den Osynliges vänkrets i det fördolda.

Anar vi den himmelsk-jordiska dramatiken i detta sökande historien igenom: Guds anrop och människans svar? ...

Vad var då den djupaste anledningen till dessa oavbrutna anrop som utgick från den Osynlige, på de två för människan användbara våglängderna: hennes eget samvete och naturens ordning och skönhet? På detta har aposteln anlagt en rad synpunkter i sitt brev till romarna, i de två inledande kapitlen. Dessa borde läsas av varje kristen som ett Skriftens abc.

Men – frågar vi vidare – var det till slut något särskilt svar som den andliga världen väntade från människan på det ständigt upprepade anropet? På anropet som genom alla tider dag och natt har sänts på skapelsens våglängd och som av den lyhörde också har kunnat uppfattas i tankar och handlingar, som rör den ena människans mellanhavande med den andra Rom 2: 15.

Ja, svarar texten på den frågan, att till sist 'skaffa åt Herren ett välberett folk'. Välberett till vad? – Till att medarbeta i den stora planen för historiens slutliga befrielse ur det onda kretsloppet, människans pånyttfödelse och skapelsens återlösning. Att till slut skaffa åt Herren ett folk och inom detta folk enskilda individer, som av fullkomligt fri vilja lät sig invigas i de förberedelser som skedde i den andliga världen; och slutligen några som på samma fria grunder blev direkt medagerande i den gudamänskliga aktionen, när hela släktet skulle växlas in på ett nytt spår; inte utifrån, genom en historisk nyordning, utan inifrån, genom en andlig nyordning (Ef 1:8-10)^a.

^a ⁸ ... med vilken Gud har låtit all vishet och klokhet flöda över oss. ⁹Och han har yppat sin vilja hemlighet för oss, det beslut om Kristus som han hade fattat från början ¹⁰och som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allting i Kristus, allt i himlen och på jorden.

Vi minns kanske våra första radiomottagare. När man tåligt, för att inte säga långmodigt hade väntat och »sökt» och äntligen fått in en röst, satt man i andlös spänning ... Så måste 'långmodighetens Gud' ha hållit andan var gång han fick in en röst från jorden som av *fullkomligt fri vilja* svarade på anropet: 'Tala, Herre, din tjänare hör'. Betyder: jag vill vad du vill: jag vill lyssna, lyda och tjäna. Abraham var en av dem, Mose en annan, Elia, Jeremia, Amos och många jämte dem. Men sist i raden står alltså Johannes, 'sänd framför honom', den siste vägröjaren.

Med Johannes är folken framme vid målet för deras tillvaros djupaste motivering: att de skulle söka Gud. Därför säger Jesus om Johannes Döparen, att han är 'den störste av dem, som äro födda av kvinna'. Något även övermänniska? – Nej, men störst i ödmjukhet; en Marias jämlike i hängivet lyssnande tjänarsinne ; den nära nog ouppnåeliga men nödvändiga slutsumman av allt gudssökande, den som blev både Marias och Johannes' erfarenhet: 'En människa kan intet taga, om det icke bliver henne givet från himmelen'.

Och vid den punkten möts nu Johannes och Jesus, den »siste» av det gamla släktet och den förste av ett nytt släkte, himmelrikets folk. Exakt från samma punkt kan Jesus utgå när han första gången öppnar sin mun och undervisar om himmelriket, historiens mål: 'Saliga äro de som äro fattiga i anden, ty dem hör himmelriket till'. I denna avlösning mellan Johannes och Jesus, mellan Johannes' ord och Jesu ord, får i sanning begreppet 'välberett', väl förberett, sin fulla innebörd.

Ty på andra sidan floden står alltså han, som nu skall ta vid, brobyggaren mellan gamla och nya förbundet, mellan jord och · himmel. Och 'han kommer från himmelen', vittnar Johannes. Han är Israels Messias, och historiens mål, med ett ord, världens frälsare: 'Se, Guds lamm, som borttager världens synd'.

Ingen som 'är av jorden' kan bli mer än vad Abraham blev: en 'Guds vän', en i Guds göranden och låtanden invigd. 'Vänner kallar jag eder, ty allt vad jag har hört av min Fader har jag kungjort för eder'. Av Guds vänner i gamla förbundets mening är Johannes dock den störste, ty han är 'brudgummens vän' – den himmelske Brudgum som en gång i framtiden, på pingstdagen, skall förmäla sig med sin brud, ingå det nya äkta förbundet med den av Anden födda församlingen.

Men fastän Johannes är störst bland dem som är 'av jorden' skall likväl en dag den minste i Guds församling kallas större än Johannes. Ty även den minste i Guds församling skall kunna vittna att han är 'av himmelen', född på nytt, född

'ovanifrån' (Joh 3:3)^a – 'född av Gud', som 'i Kristus har välsignat honom med all den himmelska världens andliga välsignelse'.

Så är Johannes uppfyllelsen av det gamla förbundets

högsta möjlighet: att genom lyssnande till Rösten och lydnad för Rösten få skåda in i löftets land; och till sist även 'storligen glädja sig åt brudgummens röst'. På tröskeln till det nya förbundet uttalar han också dess lösenord: 'det är som sig bör, att han växer till, och att jag förminskas'. Därmed bekräftar han bryggan mellan de två världarna, den 'av jorden' och den 'av himmelen', Guds ord: 'Ty den som Gud har sänt, han talar Guds ord', och den, som därför tager emot hans vittnesbörd, bekräftar att Gud är sannfärdig.

Vad Fadern i det fördolda hade genom sitt löfte lovat sina många vittnen, vilka svarade på hans anrop, det är nu på väg ~tt infrias: Himmelriket självt vandrar omkring på jorden.

Detta är förvisso historiens största ögonblick (Matt 13:17)^b.

^a Jesus svarade: "Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike."

^b Sannerligen, många profeter och rättfärdiga har längtat efter att få se det ni ser, men fick inte se det, och höra det ni hör, men fick inte höra det.

³Om mitt evangelium är dolt är det dolt för dem som går förlorade. ⁴Ty denna världens gud har förblindat förståndet hos dem som inte tror, så att de inte ser ljuset från evangeliet om härligheten hos Kristus, Guds avbild. ⁵Jag förkunnar inte mig själv utan Jesus Kristus: han är herre, och jag är er tjänare för Jesu skull. ⁶Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus.

Och den Gud som sade; 'Ljus skall lysa fram i mörkret' – här avbryter vi satsen; som är en trefasig sats om ljuset; en sats om ljusets tre faser, det yttre, det inre, det innersta. Vi avbryter den för att följa upp dess första tredjedel, utsagan om världens skapelse.

Vad säger den oss?

Att världen skapades av ljus. Att varje punkt i den är gjord av ljus i någon form. Att världen – såsom uttrycket i våra dagar lyder – är byggd av atomer, vilkas natur beskrivits även forskare med följande tänkvärda travestering; 'Av strålning är du kommen, strålning skall du åter varda'.

Ty i modern världsbild får skaparordet 'varde ljus' en väldigare innebörd än för någon tidigare läsare av Genesis. Av den mångfaldiga strålning (synlig eller osynlig) som går genom allt faller en strimma in i varje möjlig punkt. En strimma med enorm uppladdning. En vibration av ren kraft.

Men om vi sedan från detta yttre ljus tar ett steg inåt, innanför tröskeln till vårt kraftgenomstrålade universum, anar vi en ännu osynligare strålning, en rent andlig, vars radier pekar in mot en brännpunkt i vars absoluta mitt 'Gud bor i ett ljus dit ingen kan komma' ...

'Och den Gud som sade', den Gud som skapade världen – vi anar att den värld av strålning han skapade blott är en reflex även andlig ljusvärld; att vårt universum är den utåtvända sidan även andevärld som inte kan göras mer fattbar för språket än den blev för Moses lekamliga ögon; 'När nu min härlighet går förbi,

skall jag taga bort min hand, och då skall du få se mig på ryggen, men mitt ansikte kan ingen se’.

Om samma Guds skönhet, bruten i världen, talar profeten: ‘Hela jorden är full av hans härlighet’. Det är bokstavligen sant. Var du än gör ett stickprov i den skapade världen, från atomen till cellen, från cellen till solen, från solen till galaxen, strömmar denna härlighet ut. Dag och natt böljar varje pulsslåg i din egen kropp av samma härlighet. Forskaren söker beskriva den; förklara den kan han inte. Liksom Mose får han nöja sig med att se den på ryggen. Men stilla och konstant har den genomstrålat världen alltifrån begynnelsen; och gör så än tack vare vibrationerna från Vishetens outtröttliga hjärta.

Men nu inträffar det oerhörda. Mitt i denna värld, som blott är reflexer av Guds skönhet på ryggen, ja, mitt i denna människovärld som mest är mörker, rinner ett ljus upp ur gudomens allra innersta; ‘Vi sågo hans härlighet, vi sågo likasom en enfödd Sons härlighet från sin Fader’. Den skönhet, som Mose bländad skådade på ryggen och varav solen blott är en svag reflex, ‘*tog själv sin boning ibland oss*’.

Ändå heter det ju om honom: ‘Han hade ingen gestalt eller fågring’. Hur skall det förstås? – Guds skönhet i Människosonen kom inifrån. Den var en andens skönhet, en återstrålning av den Osynliges väsen och hjärtelag: ‘Den som har sett mig, han har sett Fadern’: sett kärleken, sett Gud som ‘är kärleken’.

Steg för steg blev Människosonens liv genomstrålat av denna inre skönhet. Så att det också om honom kunde sägas, att han var full av Guds härlighet. Översatt: ‘full av nåd och sanning’. Var man än gör ett stickprov i hans liv, i hans ord eller gärningar, kommer det ut kärlek, intet utom kärlek, den hjärteblödande självutgivande livssubstans som till sist flyter samman med blodet på hans kors.

Men då är han ‘fullkomnad’. Då är han mogen att lämna världen och åter inträda i det osynliga. Då ikläder han sig en strålning av finare art än den skapade världens (Joh 17:5)^a. Han ikläder sig en andestrålning av så fullkomlig finhet och genomträngningsförmåga, att han sedan kan ‘komma tillbaka’ och ‘ta gestalt’ i *varje* människas hjärta, i hennes vilja, tankar och liv. Såsom det visar sig på pingstdagen, i enlighet med vad han själv förutsade om Anden: ‘I kännen honom, ty han bor hos eder, och skall vara *i* eder’.

^a Förhålliga nu mig hos dig, fader, med den härlighet jag hade hos dig innan världen var till.

Den tredje avslutande fasen av skaparordet var därmed uppfylld: 'Den Gud som sade: »Ljus skall lysa fram i mörkret», han är den som har låtit ljus gå upp i våra hjärtan, för att kunskapen om Guds härlighet, som strålar fram i Kristi ansikte, skall kunna sprida sitt sken'.

Detta ord sluter i en enda sats strömmen genom Skaparens alla avsikter, verk och handlingar – från hans första 'varde ljus', Anden svävande över de öde och tomma djupen, fram till samma 'varde ljus' på pingstdagen, Anden svävande över tolv människohjärtan, vilka i inre mening bidade i ett öde och tomt djup, för att kunna ge plats åt Guds kommande och inneboende i dem: 'Vi skola komma och taga vår boning hos eder'.

Så finner vi, att inte blott i yttre kosmisk mening, utan i en vidsträcktare inre och andlig mening Ljuset går i en krökt bana: böjer sig ödmjukt för en evig kärleks Varde. Och hur det till sist sluter sig, visar vårt textord. Likt ett spänne håller detta ord samman bibelns alla skrifter från pärm till pärm; liksom dess utsaga håller samman alla tider och rum och skeenden i ett enda skapargrepp ; från Alfa till Omega.

Alla stora varför – varför skapades världen en gång i tidernas början? varför kom Kristus i världen vid 'tidernas ände'? varför kan vi efter honom 'bida nya himlar och en ny jord?' – alla finner svar i denna enda sats; som är en finalsats, en avsiktssats, uppbyggd kring ett för att – 'för att kunskapen om Guds härlighet skall kunna sprida sitt sken'. Det är den yttersta avsikten med allt skapat.

Såsom hela universum i en radierande materia, från galax till galax, 'uppenbarar' vad det är till sitt väsen: kraft, ren kraft; eller såsom fruktträdets art och väsen strålar fram i frukten, så (säger Mästaren) 'ären I världens ljus'. Hans i världen utsända utstrålar vad de är: 'I varen förut mörker, men nu ären I ljus i Herren; vandren då såsom ljusets barn. Ty ljusets frukt består i allt vad godhet och rättfärdighet och sanning är'.

Missionär betyder utsänd. Ett utsänt 'ljus i Herren' är alltså en kringvandrande inre strålning, uppenbarad i tankar, ord och gärningar. En kristens hjärta befinner sig djupt inne i den trefasiga varde-ljus-strömmen. Denna till och med *sluter sig* där, i hans hjärta. Och i sitt dagliga credo till den trefaldige Guden bekänner han sig till den: till Skaparen som skapat världen av ljus; till Människosonen som

kommit i världen såsom 'världens ljus'; till Anden, som 'kallat oss från mörkret till sitt underbara ljus' – *för att* vi skola 'förkunna hans härliga gärningar' (1 Pet 2:9)^a.

Hur 'förkunnar' vi ljusets härliga gärningar? Genom att sprida 'kunskapen om Guds härlighet'. – Genom spridning av ord och läror? Nej. Genom spridning av ljus, spridning av Guds skönhet. Genom att utstråla i världen vad Gud är: 'Gud är kärleken'. Alltså är varje kristen en utsänd, en missionär. Alltså är varje utsänd en strålning i världen. En strimma med kärlekens uppladdning. En vibration av Guds kraft. Som är Kristus.

^a Men ni är ett utvalt släkte, kungar och präster, ett heligt folk, Guds eget folk som skall förkunna hans storverk. Han har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus.

⁵ ... och kom där till en stad som hette Sykar, inte långt från den mark som Jakob gav sin son Josef. ⁶Där fanns Jakobs källa. Jesus, som var trött efter vandringen, satte sig ner vid källan. Det var mitt på dagen.

⁷En samarisk kvinna kom för att hämta vatten. Jesus sade till henne: "Ge mig något att dricka." ⁸Lärjungarna hade nämligen gått bort till staden för att köpa mat. ⁹Samariskan sade: "Hur kan du, som är jude, be mig om vatten? Jag är ju en samarisk kvinna." (Judarna vill inte ha något med samarierna att göra.) ¹⁰Jesus svarade henne: "Om du visste vad Gud har att ge och vem det är som säger till dig: Ge mig något att dricka, då skulle du ha bett honom, och han skulle ha gett dig levande vatten." ¹¹Kvinnan sade: "Herre, du har inget att hämta upp det med och brunnen är djup. Varifrån tar du då det levande vattnet? ¹²Skulle du vara större än vår fader Jakob som gav oss brunnen och själv drack ur den, liksom hans söner och hans boskap?" ¹³Jesus svarade: "Den som dricker av det här vattnet blir törstig igen. ¹⁴Men den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig. Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv." ¹⁵Kvinnan sade till honom: "Herre, ge mig det vattnet, så att jag aldrig blir törstig och behöver gå hit efter vatten." ¹⁶Jesus sade: "Gå och hämta din man." ¹⁷Kvinnan svarade: "Jag har ingen man." Jesus sade: "Du har rätt när du säger att du inte har någon man. ¹⁸Fem män har du haft, och den du nu har är inte din man. Där talade du sanning." ¹⁹Kvinnan sade: "Herre, jag ser att du är en profet. ²⁰Våra fäder har tillbett Gud på det här berget, men ni säger att platsen där man skall tillbe honom finns i Jerusalem." ²¹Jesus svarade: "Tro mig, kvinna, den tid kommer då det varken är på det här berget eller i Jerusalem som ni skall tillbe Fadern. ²²Ni tillber det som ni inte känner till. Vi tillber det vi känner till, eftersom frälsningen kommer från judarna. ²³Men den tid kommer, ja, den är redan här, då alla sanna gudstillbedjare skall tillbe Fadern i ande och sanning. Ty så vill Fadern att man skall tillbe honom. ²⁴Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning." ²⁵Kvinnan sade: "Jag vet att Messias kommer" (alltså den Smorde) "och när han kommer skall han låta oss veta allt." ²⁶Jesus sade till henne: "Det är jag, den som talar till dig."

En livstidsfånge hade med hjälp av blodet ur sitt finger målat ett helt landskap på cellväggen, solen, träden, blommorna. På andra sidan muren fanns detta landskap »i verkligheten». Bilden hjälpte honom att »se» det utan att dock leva i det. Kanhända såg han det i väntan och hoppet om att en dag få komma ut. Om han blev benådad, om någon kom med *nåden* och sa: »Du är fri. Kom ut!» – Då skulle han glad kasta en sista blick på den målade solen och de ofullständiga bilderna av träd och blommor. Ty med nåden kom ju också *sanningen*, att han nu kunde gå ut i den sanna solen, se de sanna träden och de sanna blommorna, uppleva dem i *verkligheten själv*.

Denna historia hjälper oss att förstå dagens text.

Religionerna i allmänhet och Gamla testamentets i synnerhet är alla mer eller mindre bilder av vad som en gång skulle komma. De är aningar, förvridna skuggteckningar, underliga varsel eller klara förebilder av Messias och Guds rike. 'Genom Mose blev lagen given', heter det; budordens lag och lagen om tempel – och offertjänsten. Men dessa, skriver aposteln, var blott 'en skuggbild av det som skulle komma', av himmelriket. Och såtillvida utgjorde de ett slags längtans och väntans fångcell, med målningar på muren: en av bilder gjord förlåt som ännu skilde de tillbedjande från 'verkligheten själv', den som en gång skulle komma (Heb 10).

Om dessa två livsplan rör sig samtalet vid Sykars brunn.

Det är kanske det viktigaste i hela religionshistorien. Det är vattendelaren mellan gudssökandets tider och gudsfinnandets tid. Ty – säger Mästaren – religionens tider, både den icke-judiska och den judiska, har varat intill nu. Men 'den tid kommer, ja, den är redan inne', då Nåden och Sanningen öppnar dörren till alla religioner – 'det är varken på detta berg eller i Jerusalem I skolen tillbedja Fadern' – för att kalla alla människor ut till 'verkligheten själv', till en fullkomlig 'frihet för de fångna' ; inte minst de i religionen fångna, de under lagen arbetande, de av offerväsendet betungade.

Var finns då denna frihet?

Aposteln skulle senare ordagrant svara: 'Verkligheten själv finnes hos Kristus'.

Och nu ser vi det: Kristus har varit den mer eller mindre tydliga fixeringsbilden i alla religioner; såväl i lagens religioner som i offerreligionerna och deras myter. I judarnas lag var han den med helig noggrannhet förtecknade 'skuggbild-

en' (Joh 1:45)^a. I profeternas och psalmernas ord var han den i detalj förebådade (Luk 24:44)^b. Men nu, o kvinna vid Sykars brunn, *har han blivit fullt synlig!* Förlåten har redan börjat rämna, så att du med egna ögon kan se och med egna händer ta på honom: 'Jag, som talar med dig, är den du nu nämnde' – Messias (1 Joh 1:1-4)^c.

Ja. Ty 'nåden och sanningen hava kommit genom Jesus Kristus'. Det betyder: Kom ut! Du är fri. Fri från den gamla religionens tjänst för att hädanefter tjäna Gud i hans eget rike – himmelriket på jorden! Eftersom 'verkligheten *själv*' nu har kommit, skall du inte längre frambära offer, utan frambära dig själv 'till ett levande, heligt och Gud välbehagligt offer, din andliga tempeltjänst' (Rom 12:1)^d. Ja, din andliga tempeltjänst; ty – förklarar Mästaren – 'Gud är ande, och de som tillbedja honom måste tillbedja i ande och sanning'. 'Den som dricker av det vatten som jag giver honom', han blir född av ande, så att han utan något heligt tempel, utan ceremonilag eller annan förmedling, kan tillbedja 'i ande och sanning'; vilket betyder: i 'verkligheten *själv*'. I sin egen ande har han samma 'tillträde till Fadern' (Ef 2:18)^e som den älskade Sonen har; vad aposteln sedan skulle få uppleva: 'han har försatt oss (egentligen: flyttat över oss) i den älskade Sonens rike'.

Samtalet med kvinnan vid Sykars brunn borde kallas lilla pingsten. Beträktat i ljuset av vad som sedan skulle komma, i Jesu liv och genom Andens utgjutande, är detta Johannes fjärde kapitel outtömligt på nya gudomliga sanningar.

Men låt oss summera bilden av fången.

Genom alla släktled hade människor suttit som mer eller mindre fångar i sina religioner, med drömda eller målade bilder av Gud – 'om de nu skulle kunna treva sig fram till honom'. De trognaste bilderna, främst Gamla testamentets, var förvisso inspirerade av gudomlig ande.

a ⁴⁵Filippos träffade Natanael och sade till honom: "Vi har funnit honom som det står om i Moses lag och hos profeterna, Jesus, Josefs son, från Nasaret."

b ⁴¹I sin ångest bad han allt ivrigare, och svetten droppade som blod ner på marken.

c ¹Det som var till från begynnelsen, det vi har hört, det vi har sett med egna ögon, det vi har skådat och har tagit på med våra händer, det är vårt ärende: livets ord. ²Ja, livet blev synligt, vi har sett det och vittnar om det, och vi förkunnar för er det eviga livet, som var hos Fadern och blev synligt för oss. ³Det vi har sett och hört förkunnar vi för er, för att också ni skall vara med i vår gemenskap, som är en gemenskap med Fadern och hans son Jesus Kristus. ⁴Detta skriver vi för att vår glädje skall bli fullkomlig.

d ¹Därför ber jag er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära er själva som ett levande och heligt offer som behagar Gud. Det skall vara er andliga gudstjänst.

e ¹⁸Ty genom honom kan både vi och ni nalkas Fadern, i en enda Ande.

Men så en dag ljöd ett Ord så oerhört att alla dörrar gick upp av sig själva: *Himmelriket är nära!* 'Nåden och sanningen hava kommit'. Ni är 'benådade i den älskade'. Ni är fria – kom ut! Kom ut i den sanna Solens sken.

Många blinkade sömnigt undrande eller direkt tvivlande mot dagsljuset som så plötsligt strömmade in genom den av Evangelium öppnade dörren med budskap om 'frihet för de fångna'. Men de som lydde Ordet och gick ut – vad fick de se? Jo, svarar de, 'vi sågo likasom en enfödd Sons härlighet från sin Fader, och han var full av nåd och sanning' . . . Och han hade Guds kraft att lösa dem ur alla bojor, att ge själarna fri in – och utgång i den gudomliga Verkligheten själv, att åt Fadern skaffa fram 'sanna tillbedjare'.

Som de många stjärnorna, en efter en, försvinner, när vår enda sol går upp över jorden varje morgon, så försvann nu en efter en alla skuggljus och skuggbilder, när 'det sanna Ljuset' gick upp för alltid. Mannat i öknen, vinträdet Israel, Jerusalems tempel, översteprästen, offerblodet, vattnet, och många andra av religionens ting, riter och ceremonier, hade nu gjort sin tjänst och kunde försvinna. Av den enkla men nästan ofattbara anledningen att nu hade, det sanna (det verkliga!) brödet', 'det sanna vinträdet', 'det sanna templet', 'den sannskyldige översteprästen', Guds eget blod (Apg 20:28)^a och det sanna vattnet kommit i världen. Ja, kort sagt därför att 'verkligheten själv' nu var här och i ande och sanning fullbordade både lagen och profeterna!

O kvinna vid Sykars brunn – vad hundratals profeter, vad tusentals messiasväntare och en oräknelig skara av gudssökare anat, drömt, hoppats, profeterat och föregripit – det sitter nu på brunnskanten bredvid dig och anförtror dig sin stora hemlighet.

Aldrig förr har något öra hört eller något öga sett eller någon människas hjärta kunnat uttänka vad du nu får se och höra: att religionens sökande tid är förbi. Av den enkla anledningen att Guds rike är här – sitter på brunnskanten bredvid dig.

O kvinna vid Sykars brunn! Ännu två tusen år efter ditt möte med honom, 'den Sanne', finns det många bland de kristna som ännu inte hunnit dit – till lilla pingsten. Än mindre till den stora.

^a ²⁸Ge akt på er själva och på hela den hjord som den heliga anden satt er att ha uppsikt över, för att ni skall vara herdar för Guds församling som han har vunnit åt sig med sin sons blod.

I krigets början, en av de första mörkklagda nätterna, såg femåriga Torn, som aldrig varit längre än sitt rökiga kvarter inne i London, vad han aldrig tidigare skådat: himlens alla strålande stjärnor: »Mor, de har tänt en ny himmel».

Mycket i den kristna religionen påminner om Torns öde: man kommer inte utanför sitt eget kvarter, där den religiösa vaneupplevelsen och det fromma vanetänkandet kan ligga så tjockt i atmosfären, att denna knappt släpper igenom en enda stråle av Guds stjärnor, sanningsstjärnorna, löftesstjärnorna.

Som nu detta fjärde kapitel hos Johannes, i vilket Jesus manar oss: 'Lyften upp edra ögon och sen'. Ja, ser vi verkligen vilken himmel som öppnas över Sykars brunn? I snart sagt varje ord flyttar Jesus vår blick från jorden, från vår religions små skyddsrum, till himmelen, till *himmelriket på jorden*. Ja, han har tänt en ny himmel.

'Den som är av jorden, han är av jorden och av jorden talar han'. Så karakteriserar Johannes Döparen sig själv, den förnämste företrädaren för den fromhet som röjde väg för Guds rike. Men också den religion som 'är av jorden' talar av jorden. Inte sällan gör den jordisk åtskillnad i fråga om ras eller kön. Men 'den som är av himmelen, han är över alla', fortsätter Johannes, 'och vad han har sett och hört, det vittnar han om'. Och vad han har sett och hört, det omvittnar han vid Sykars brunn för en icke-judisk kvinna, därtill samarit. At denna icke-judiska kvinna (som för en judisk skriftlärdd var som luft, en obefintlig) delger Jesus sina djupaste Messiasförtroenden! – I sanning 'den som är av himmelen, han är över alla': anlägger perspektiv som övergår alla.

Men inte nog med det. Han inviger henne i en ännu djupare och universellare hemlighet, det eviga livets: 'Den som dricker av det vatten jag giver honom, han skall aldrig någonsin törsta, utan det vatten jag giver honom, skall i honom bliva en källa vars vatten springer upp med evigt liv'. – I sanning, den som är av himmelen, han är över alla: spränger den jordiska religionens horisont och öppnar himmelen över en fattig människosjäl.

Än mer. Såsom Guds sanne överstepräst inbjuder han henne till sin medtjänare i en tempeltjänst under öppen himmel, som är förmer än den i Jerusalem: 'Tro mig, kvinna, den tid kommer, då det varken är på detta berg eller i Jerusalem som I skolen tillbedja Fadern. Gud är ande, och de som tillbedja honom måste tillbedja i ande och sanning – Och hon lät kukan stå och gick in i staden och sade: »Kommen och sen» . . . Och många komma till tro för kvinnans ords skull'.

Genom denna kvinna utanför det messianska kvarteret kommer himmelrikets skörd fortare än väntat. Vilken glädje i Jesu ord, när han med blicken från den jordiska skörden smått humoristiskt anspelar på den himmelska: 'I sägen att det ännu är fyra månader, innan skördetiden kommer. Men se, jag säger eder: Lyften upp edra ögon ... Redan nu får den som skördar samla in frukt till evigt liv'.

Och i och med denna tempeltjänst i ande och sanning på brunnskanten under öppen himmel, revolutionerar han allt religiöst arbete. Han evangeliserar det; han sänder en vanlig kvinna som glädjebudbärare till folket. Mästaren-vandraren inviger henne i det vandrande Gudsrikets tempeltjänst; i full överensstämmelse med det messianska profetlöftet, senare apostoliskt bekräftat: 'Vi äro ju den levande Gudens tempel, ty Gud har sagt: »Jag skall bo i dem och skall vandra ibland dem»'.

Och denna den öppna himmelens tempeltjänst utför han, när han trött av vandring och hunger sätter sig för att vila på brunnskanten, mitt i vardagen, grå och ohelig, där kvinnan hämtar vatten och lärjungarna går och köper mat. Då händer det! Vad? Att förlåten rämnar i det sanna Templet, att Guds härlighet uppenbaras, att själar mättas med mat från himmelen. Och så fullkomlig och himmelskt sakramental är denna tempeltjänst åt Gud på vardagens brunnskant, att den i sig själv är mat för både ande, själ och kropp: '»Rabbi, tag och ät». Men han svarade dem: » Jag har mat att äta som I icke veten om. Min mat är att göra dens vilja som har sänt mig»'. – I sanning, den som är av himmelen, han är över alla. Över den jordiska religionens låga kvarter öppnar han en ny himmel!

Detta om maten är kanske till sist det märkligaste. Det hör ihop med hungern efter rättfärdighet och dess löfte: 'att bliva mättad'. Med vad? Med gudomlig mat. Själva hungern, den sanna hungern att till varje pris vilja göra Guds vilja, bereder rum för den hemliga men sannskyldiga maten – 'mat som I icke veten om'. Ty detta var i början av Jesu verksamhet. Sedan skulle de mer och mer förstå. Och aposteln har till fullo förstått, att 'om dens Ande, som uppväckte Jesus från de döda, bor i eder, så skall han som uppväckte Kristus Jesus från de döda göra också edra

dödliga (icke döda!) kroppar levande'. Anden livnär människan till 'hela hennes varelse' 1 Tess 5: 23.

Men alltsammans börjar med hungern. Inte den lekamliga; den är blott en skuggbild av den sanna hungern, hungern efter Gud, efter att vilja göra Guds vilja. Var och när som helst. På vardagens brunnskant. »Andliga människor», sa en av Franciskus lärjungar, »är som vargarna, endast hungern driver dem till människornas boningar». Ur ett brev i nådens år 1961 : »Herren har denna sista månad mättat mig med människor som hungrar efter hans ord. Jag har fått dela ut livets bröd. Å vilken nåd! Vilka skördetider för vårt land.»

Men vet du och jag vad Mästaren menar: 'mat som I icke veten om'?

⁶⁶Då drog sig många av hans lärjungar tillbaka och ville inte längre följa med honom. ⁶⁷Jesus sade till de tolv: "Inte vill väl ni också gå er väg?" ⁶⁸Simon Petrus svarade: "Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord, ⁶⁹och vi tror och vi förstår att du är Guds helige."

Till vem skall vi gå?

Det är frågan från begynnelsen. Barnet stöder hela sin stultande tillvaro på den: Till vem skall jag gå? Till mor, till far. Men ingen vuxen växer ur den. Frågan växer blott djupare in. Vi fortsätter alla att »gå till någon». Ty ingen lever av sig själv. Ofta är det våra förfäder vi omedvetet går till: de är i långa stycken de som känner och tycker i oss; liksom det ibland är andra människor som tänker för oss; och återigen andra som utan att vi förstår det driver våra handlingar i en viss riktning.

Men också medvetet kommer frågan igen: Till vem skall vi gå? Hur ofta hör vi inte den bekännelsen: Jag kan inte leva utan honom, jag kan inte leva utan henne. Ännu oftare i överförda betydelser. En högre tjänsteman inom FN yttrade ordagrant vid generalsekreterarens död: »Till vem ska vi nu gå?» En grånad lärare pekade på Goethes skrifter: »Till honom går jag numera dagligen». Vi minns den danske tonsättarens ord: »Utan Mozart vore livet otänkbart». Ja. Otaliga är bekännelserna av detta slag. Frågan: Till vem skall vi gå? arbetar inifrån själva centrum i oss. Vi ställer den inte, vi *är* den. Vi söker »livet», säger vi; men nästan alltid i gestalten av *någon*: en hjärtevän, en idol, en mästare, en livskamrat, en anonym förebild, någon som utlöser bekännelsen: *Du ... Du* och ingen annan.

Också de tolv, och många med dem, drevs av samma livsfråga. Men när svaret närmade sig i gestalten av ett mänskligt Du som ville vara allt för sin andliga partner, ja, livets näring för hela människan ('den som äter mig, han skall leva genom mig'), så heter det att 'många drogo sig tillbaka'.

'Icke viljen väl också I gå bort?' – Nej, det ville inte de tolv. Hos sin mästare hade de inte blott fått den stora livsfrågan ställd, tanken och tron Messias-inrikta-

de. De hade också prövat svaret! Och ur den livs-testen kommer deras bekännelse: 'Vi tro och förstå (gr. *'veta'*) att du är Guds Helige'.

Deras svar 'vi tro och veta' kastar ett undervisande och förklarande ljus över sökarens väg till Kristus. Denna väg har motsvarigheter också i andra fall av sökande, forskarens, uppfinnarens, experimentatorns.

Edison har blivit kallad för »den stora trons man». Edison hade, om vi så vill, den elektriska kraftens »ord»; det vill säga utsagor och fakta om elektricitetens natur. Men därtill hade han en *tro*, tron att denna kraft, som han säger, skulle kunna fås »att lysa i varje hem i hela världen».

Men hans väg från tro till veta gick genom mångårig och tålmodig kamp, via ett experimenterande dag och natt. Många fackmän som hade trott på Edison 'drog sig tillbaka'. Ty Edison rubbade deras cirklar och principer genom att på praktiska vägar upptäcka nya ting och dra andra slutsatser än de skrivbordslärd. Han var som besatt av tron att den som söker han finner, den som själv prövar gör upptäckter i naturens lagar. Om blott alla villkor är uppfyllda, försäkrade han, skall glödtråden fås att brinna utan att förkolna. – Hur många experiment måste han företa innan han fick visshet? Hundra kanske? – Då hade han knappast blivit hedrad med den abrahamitiska titeln »den stora trons man». Nej, sex tusen! *Men sedan brann lampan*. Sedan *visste* han. Och i dag brinner lampan, för hans stora tros skull, i varje hem i hela världen.

Lärjungens väg är ett liknande experimenterande med Jesu ord. Utgående ifrån tron att Jesus 'har det eviga livets ord', lyssnar han till det. Han blir dess hörare. Men detta räcker inte. Han måste också bli dess görare; han måste samtidigt praktiskt pröva det. Han måste till varje pris uppfylla villkoren för att ordet skall utlösa det eviga livets kraft på honom. Villkoren? – Ja. Varje gång Mästaren säger: 'Om' – 'om I hållen mina bud, om I bedjen', måste han göra därefter (Matt 7:24)^a. Annars händer ingenting. Ty löftesorden om det eviga livet är *andliga* naturlagar. Dessa 'löften, så många de äro, hava i Kristus fått sitt ja', skriver Paulus. Vad vill det säga? – Kristus har prövat alla Guds löften och fått dem bekräftade. Han vet. Han vet att allt vad Gud har lovat i sitt ord, det håller han. 'Därför (fortsätter aposteln) få de ock genom honom sitt »amen», för att Gud skall bliva ärad genom oss'.

^a ²⁴Den som hör dessa mina ord och handlar efter dem är som en klok man som byggde sitt hus på berggrund.

Det vill säga, vi skall nu kunna pröva samma Guds löften i Jesu namn, och få dem bekräftade i våra liv (Rom 8:32)^a. När vi uppfyller villkoren (beder, söker, klappar på osv) och till detta säger vår viljas' Amen, ske alltså' – 'skall det ske så', lovar Jesus i Mark. 11 : 24. Om vi så skulle behöva pröva om och om igen – upp till sex tusen gånger! Detta är hans mening om bönen i den sällsamma liknelsen om änkan som 'äter och åter, dag och natt' vädjade till den orättrådige domaren (Luk 18).

Men när villkoren är uppfyllda och Anden finner att 'stunden är inne', då utlöses det eviga livets ord i oss efter andliga naturlagar; ja (försäkrar Jesus) 'automatiskt', 'av sig själv' (*automatä*) såsom det ordagrant heter i liknelsen om Guds rike i Mark 4:28. Då först kan lärjungen inte blott säga att han tror, han kan bekänna: jag *vet*.

Vad vet han?

Att Kristus och hans ord är svaret på hela hans tillvarofråga. Ju mer han prövar hans ord, desto erfarenhetsvissare kan han bekänna: Till vem skulle jag gå? Kristus är allt för mig: *Du ... Du* och ingen annan. Min Mästare och min förebild. Min livspartner, min själs älskade, den ende Vännen. Min fader och min moder. Min Gud och min broder. Allt. Ja, allt.

– Hur kan han veta?

Han har provat. Som Petrus kan han säga: 'Jag tror och jag vet'.

^a ³²Han som inte skonade sin egen son utan utlämnade honom för att hjälpa oss alla, varför skall han inte skänka oss allt med honom?

¹⁶Av hans fullhet har vi alla fått del, med nåd och åter nåd. ¹⁷Ty lagen gavs genom Mose, men nåden och sanningen har kommit genom Jesus Kristus. ¹⁸Ingen har någonsin sett Gud. Den ende sonen, själv gud och alltid nära Fadern, han har förklarat honom för oss.

'Av hans fullhet hava vi ju alla fått'.

Vårt samtal rörde sig om lag och nåd. Hon berättade:

– Jag kan gott säga, att vi barn var uppfödda med Bergspredikan.

Jag vet knappt om far erkände något annat i bibeln. Jo, den 119:e psalmen. Och väl kunde han med den säga: 'Jag har min lust i din lag'. För det var inte tungt. Själv visade han vägen med sitt föredöme. Andras intressen och bekymmer fick alltid gå först. Han var många hjälpbehövandes hopp. »Barn, brukade han säga, vilken väg bär till lyckan? Den andra milens väg!» – Redan som små fick vi lära oss Bergspredikan utantill. Visst inte bara med läpparna. Långa tider sändes vi i andra hem för att hjälpa till. Och för att förebygga familjeegoism, som far sa. Fick vi något, så skulle alltid en del avsättas för någon annan. För »det finns alltid någon annan» var fars motto. Och det blev så naturligt för oss att vi sällan knotade. Glädjen var grundtonen i vårt hus.

Men jag vill också berätta vad jag tror blev följden av mitt liv i Bergspredikans välsignande ljus. Fast detta hände långt senare i mitt liv. Det var ett brev som kom. Ett brev om en väns död. Och den vännen hade bett mig om en hjälp som jag aldrig givit honom. O vilken svart stund i mitt liv! Ogjort. För alltid ogjort. Gottgöra – omöjligt. Ställa till rätta – för sent. Vilken mörk natt i min själ. Fast det var ljusaste vårdag ute. Jag satt med gardinen nerrullad och bara grät. Det var som en hunger som aldrig skulle kunna mättas, en sorg som inte stod att trösta.

Men som tårarna rann, hände något. Jag minns att jag reste mig upp. Och kan än i dag beskriva det som om våg på våg av något utsägligt strömmade över mig. Något osynligt, men underbart verkligt. Ur en fullhet av ljus och förlåtelse, liv och frid. Jag stod liksom mitt inne i det och bara tog emot, i våg på våg ...

Från den stunden hade något nytt kommit in i mitt liv. Det förgångna jag levat i var kanske den milda skuggan av detta ljus. Försmaken av det. Men nu hade jag kommit in i Ljuset själv – 'Benådad i den älskade', skriver ju aposteln. Så vill jag kalla det. För det var Kristus som hade kommit! Med nåden och sanningen. Med det eviga livet, som han ju säger är en källa som springer upp i oss. Just så upplevde jag det ... Och den källans natur är att överflöda. Ty dess väsen är kärlek. Och kärleken kan endast vara överflödande. Och dess namn? – Nåd utöver nåd! Eller som jag gärna rimmar det: Våg utöver våg. Ty den källan av ljus går inte att hejda i sitt strömmande. Gör vi det, tar den vägen förbi oss, har jag märkt. Och vi står åter inne i skuggan. Nej, den källan kan endast vara överflödande. – Av vad? Av allt gott från Gud, av glädje och frid, av hopp och kärlek, ja, av allt gott. Och tar vi emot och låter den överflödande strömma vidare till andra, då 'behåller' vi den, då har vi livet. Så underligt det än låter. Men minsta stänk ur den källan, en tanke, ett litet ord, en gåva, ett brev, en förbön, är nog för att överföra himmelskt liv till en annan människa. Och »det finns alltid någon annan» ...

Lag och nåd, vad jag kan säga om det? Att Bergspredikan inte bara fostrade mig till ljuset, den har också infriat sina löften på mig: 'Saliga äro de som sörja, ty de skola bliva tröstade. Saliga äro de som hungra och törsta efter rättfärdighet, ty de skola bliva mättade' ...

Av hans fullhet hava vi ju alla fått.

Vårt samtal rörde sig denna gången om förbönen. Om förbönen som en osynlig ledning för kraft, ja, som en verklig vidröring i anden. Vi fick också veta, att roten till verbet 'bedja för' i hebreiskan betyder 'röra vid'. Och det var då han berättade:

– Jag bor i ett hyreshus, i första våningen. Huset är inte särskilt stort, tjugo familjer ungefär. Under de första två åren kände jag de flesta bara till utseendet. Och knappt det. Men så hände en dag, att det blev fel på vattenledningen; man måste till slut stänga av huvudkranen. Under några eftermiddagstimmar hade ingen vatten. Men i kvällningen kom det tillbaka. Det började sjunga och brusa i de tomma rören. Snart kunde alla vrida på vatten igen i sina våningar.

Det var då Gud talade till mig. Genom vattenledningen! Ja, jag satt där i mitt rum och hörde vattnet komma. Och som i en syn såg jag vad som förenade de tjugo familjerna i huset: ledningen, ledningen genom vilken ett och samma vatten

steg upp och in i varje våning. Så (tyckte jag Gud talade och sade) skall genom din förbön mitt 'levande vatten' stiga in till alla som bor här i huset. Genom din böns osynliga ledning ska det ske. Var du bara såsom det tomma röret; och uthållig i bönen; men vänta dig stora ting, ty kraften som genom dig skall gå ut till alla i huset är min.

Så kom det sig att jag tog reda på vilka som bodde i huset, vad de hette och så vidare. Och under en lång tid har jag nu ägnat mig åt denna osynliga vattentjänst. Jag ber så enkelt: »Kom, Herre Jesus Kristus, till den och den. Rör vid den och den ... »Jag vet ännu inte vad som har hänt eller händer. Men för mig har det blivit ett nytt hus, ett levande hus. Guds levande vatten är ju till för alla. Vi måste bara se till, att det blir distribuerat till alla. Vi måste bli osynliga ledningar för det ... Att vara ett tomt rör genom vilket liv leds ut till andra, nästan osynligt och anonymt – det låter kanske underligt. Ändå är det ett saligt liv att leva. Och jag tror att det var så Jesus menade det: 'Saliga äro de som äro fattia i anden ...'

Och vad kan vi ha att tillägga till dessa två vittnesbörd om 'hans fullhet', källan som endast kan vara överflödande, och det tomma röret som förutsättningen för att kunna ha del i den överflödande fullheten? Möjligen en stilla undran, om inte tiden nu är inne att också skriva hyreshusets psalm. Till en början en enkel rörledningspsalm:

Du är bara ett ledningsrör,
ett tomrum som Någon brukar,
Någon som levande vatten för
till själar, trötta och sjuka.
Din enda sak är att vara
i anden fattig och tom
för dessa strömmar av levande
vattens rikedom.

Du skall bara bli mer och mer
det tomrum som liknar döden
när Han skall leda i världen ner
sin krafts gudomliga flöden.
Det är så saligen enkelt

det sätt ni hör samman på:
den ström av Anden som måste fram
genom röret gå.
Dina böners nät har han lagt
till alla som bor i huset:
tanke och handling får himmelsk makt
blott själv du stannar i Ljuset.
Ur hjärtats stillhet i Honom
förgrenar sig allt du gör
med evigt liv till andra. Som
vatten i ett rör.

¹⁷Men han sade till dem: "Min fader verkar ännu i denna stund, och därför verkar också jag."

Vi talar om »kristen verksamhet», ibland också om kristen samverkan, ekumenik. Texten talar om gudomlig verksamhet – himmelsk ekumenik: 'Min Fader verkar ännu alltjämt, så verkar ock jag'. Är det med denna vi samarbetar som kristna?

Det heter ju att 'Gud bor i ett ljus dit ingen kan komma'.

Det anar vi förvisso. Men av hans outtröttliga verksamhet är hela tillvaron uppfylld intill minsta atom.

Redan i det fysiska ljuset står hemligheterna tätt. Hur mycket tätare då i det ljus 'där Gud bor', skaparen av allt. Att med tanken försöka se in i det vore som att med blotta ögat se in i solen. Vi kan inte heller begripligt formulera de enkla vissheter som vi anar bortom språk och logik, att »Gud alltid funnits», att han är »Den Oskapade» före allt skapat. Detta »alltid» eller »före allt» är inte åtkomligt för tanken; på så höga svängningar ligger inte vårt språkliga begripande.

Därför är också initialorden om Gud i både Gamla och Nya testamentet ord om den skapande och genom sina skapelser uppenbarade Guden: 'I begynnelsen skapade Gud himmel och jord', och 'I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och genom det har allting blivit till'. – Vår första skymt av Gud är alltså Gud i verksamhet, såsom Fadern till en enfödd Son, och genom denna kärlek såsom 'Fadern, från vilken allt vad fader heter i himmelen och på jorden har sitt namn'.

Ty ur Faderns och Sonens inbördes kärlek uppstår världen, med Sonen såsom 'huvud' – huvudansvarig för myriaden synliga ting och myriaden osynliga väsen, allesammans skapade Kol 16-17. Men såsom skapade kan de inte jämföras med Honom som skapade dem. Amöban kan ju till sin livsfunktion sägas vara »större» än Mount Everest. På liknande sätt är den skapande Anden »större» än den ofattbart stora ständigt växande såpbubbla av solar och galaxer som vi kallar universum. Men Himmelrikets 'senapskorn' är till sin livsart »större» än allt skapat tillsammans.

‘Hos himlajusens Fader äger ingen förändring rum’, skriver aposteln. Det samma försäkrar oss Jesus i vår text: ‘Min Fader verkar ännu alltjämt’. Han verkar alltjämt såsom Allgivaren: ‘giver åt alla (från den förstfödde Sonen till den sist skapade atomen) liv, anda och allt’. I dessa kosmiska perspektiv blir det lätt att förstå, att ‘icke en sparv faller till jorden utan hans vilja’.

Vi människor rör oss på ett sätt, stråldjuren på ett annat, galaxerna på ett tredje, änglar och andar på ett fjärde. Men ‘i honom är det som vi (alla) leva och röra oss och äro till’. Vilken gudomlig allverksamhet! – Gå ut en vinternatt när himlen sjuder av stjärnor – endast i vår Vintergata hundra miljarder solar, varav de flesta större än vår egen. Men i några kubikmeter jord under din fot lever lika många organismer. – Hur kan vi veta det? – Det vet vi tack vare den mänskliga hjärnans tio tusen miljoner celler, av vilka en enda sägs rymma lika många gåtor som de stjärnor vi kan räkna till en vinterkväll ...

Och vad bidrar vi själva med till allt detta, till celler och solar, liv och existens? – Ack, ‘vad är en människa att du tänker på henne’? ...

I sanning, det minsta, det torftigast summerande vi kan säga inför allt detta är Jesu konstaterande, att ‘min Fader verkar ännu alltjämt’.

Mot vilket mål driver då Fadern denna universella allverksamhet?

Mot Sonen!

Liksom det antages, att det synliga universum med sina miljarder galaxer expanderar mot en rumtidens yttersta möjlighet, en Punkt, vid vilken världsalltet måhända kunde födas på nytt, så driver Fadern, genom en ännu djupare rörelse, en Andens djuphavsström genom allt skapat, hela världen in mot en Punkt med ännu större möjligheter för världen att födas på nytt till ny gestalt. Detta gör han ‘enligt det beslut han fattat inom sig själv, om en ordning, som i tidernas fullbordan skulle komma till stånd, det beslutet att i Kristus sammanfatta allt som finnes i himmelen och på jorden’.

Varför just i Kristus, Sonen?

För att allt skapat med människan såsom 'en förstling' (Jak 1:18)^a steg för steg skall få del i Faderns eviga natur, få medveten del i kärleken, i vilken Sonen är fullkomnad, både i sitt förhållande till Fadern och till världen (Joh 3:16)^b.

Därför samarbetar de: 'så verkar ock jag'. Inte blott så att allting blivit till 'genom' Sonen såsom Kärlekens moderliv för allt skapat (Joh 1:3)^c utan också 'till' honom (Kol 1:16)^d. Via Sonen såsom överbryggande mellanled och medlare skall allt skapat kunna bli delaktigt i Skaparens eget väsen och kunna leva 'såsom Gud lever'. Till detta hör främst att Sonen 'kom i människogestalt', medlande mellan Gud och den fallna världen: försoningen.

Denna gäller ju också den myriad människor som redan levat. Fördenskull steg också Kristus ned i dödsriket för att sätta dess tallösa sfärer av döda i rörelse mot samma mål, det allförsonande Ordet, Kristus (Kol 1:19-20)^e. Om detta skriver aposteln: 'Ty att evangelium blev predikat jämväl för de döda, det skedde, för att dessa, om de än till köttet blevo dömda, likväl till anden skulle få leva, såsom Gud lever'.

Såsom Gud lever –

Hos alla folk och slakten har Fadern i det fördolda verkat i den riktningen. Genom skapelselag och samvetslag har han dragit människor in mot världens då ännu osynliga huvud: Ordet, Kristus. Och efter dennes 'uppenbarelse i köttet' intensifierade han detta dragande till Sonen: 'allt vad min Fader giver mig, det kommer till mig'. Och efter uppståndelsen och Andens utgjutande fullkomnades deras samverkan. Ty i Sonens ande finns nu försoningen så fullständig, att Faderns natur och människans natur är ett i honom: 'i honom bor hela gudomens fullhet *lekamligen*'. Jämför därmed 1 Kor. 15: 45. När därför en människa låter sig födas på nytt, sänder Fadern i hennes hjärta, skriver aposteln, 'sin Sons Ande, som ropar: »Abba! Fader!»' Och nu blir deras samverkan total också i människornas liv: 'Vadhelst I bedjen om i mitt namn, det skall jag göra, på det att *Fadern* må bli förhärligad i *Sonen*'.

a ¹⁸Enligt sitt beslut födde han oss till livet genom sanningens ord, för att vi skulle bli den första skörd han får från dem han har skapat.

b ¹⁶Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv.

c ³Allt blev till genom det, och utan det blev ingenting till av allt som finns till.

d ¹⁶... ty i honom skapades allt i himlen och på jorden, synligt och osynligt, troner och herravälden, härskare och makter; allt är skapat genom honom och till honom.

e ¹⁹... ty Gud beslöt att låta all fullhet bo i honom 20och att genom hans blod på korset stifta fred och försona allt med sig genom honom och till honom, allt på jorden och allt i himlen.

Vilken gudomlig samverkan på alla nivåer av liv! – I allt som vi ser eller icke ser, i varje andetag vi drar, i varje händelse som sker oss, finns omärkligt samverkande Faderns och Sonens kärlek – i väntan på vår viljas ja till deras kärlek: 'Min Fader verkar ännu alltjämt, så verkar ock jag'.

Kort sagt: inte blott luftens molekyler eller våra lungors andning eller solarernas andning drivs av 'Fadern i det fördolda'. Tvärs genom »slump och öde», som blott är mänskliga yttolkningar av vad som sker, verkar samme Fader hos varje människa; för att genom hennes samvete, genom händelser, genom liv och död draga henne in till Sonen som uppenbarat honom såsom Fadern i världen (Joh 14:6)^a. Varje människa du möter är föremål för denna hemliga samverkan. Och i denna himmelska ekumenik är du och jag kallade att delta och verka, såsom 'Guds medarbetare'.

'Min Fader verkar ännu alltjämt; så verkar ock jag'. Den dynamiska verkligheten bakom denna fåmälda sats täcker i varje ögonblick hela tillvarofältet – både Universum och Himmelriket. Men frågan återstår: har vår 'kristna verksamhet' någon påtaglig kontakt med denna gudomliga Allverksamhet?

^a 'Jesus svarade: "Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.

²⁷Då sade Petrus: "Vi har ju lämnat allt och följt dig. Hur blir det då för oss?"

²⁸Jesus svarade: "Sannerligen, vid världens återfödelse, när Människosonen sätter sig på härlighetens tron, skall också ni som har följt mig sitta på tolv troner och döma Israels tolv stammar. ²⁹Var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar skall få hundrafalt igen och ärva evigt liv. ³⁰Många som är sist skall bli först, och många som är först skall bli sist.

Det var en augustidag 1957, en flammande het soldag. Vi satt i den stora ekens skugga härutanför, i skuggan av den glödande rika sommaren. Framför oss gick sädesfältet i vågor, med de tunga gulvita axen sjudande av mognad. På högsta varvtal låg svalornas roterande flykt i luften. Och överst på himlen spann solens tysta ljuskraftverk. Axens spröt, svalornas rörelser, trädens blad, allt, hela jorden, var kopplat till dess skapande ljus.

Men vårt samtal rörde sig om »livet efter detta».

Anledningen var ett citat ur en bok, där det bland annat hette: »J ag tror att vi efter uppståndelsen, när 'världen födes på nytt', också på 'en ny jord' får igen vår stuga, våra vänner, kanske även småtingen.»

Då säger min vän lite fundersamt:

– Vet du, det där har jag upplevt redan här i detta livet ...

Jag förstod inte genast och bad henne förklara sig. Det gjorde hon, med ett stycke ur hennes egen historia:

– En gång hade jag en tro mera till husbehov. Jag gick i kyrkan; var till och med aktiv inom henne. Men ingenting ville riktigt växa eller leva i mig; så tyckte jag. 'Lämna allt och följ mig', det var ett ord som förföljde mig. Men hittills hade jag kommit undan det. Jag tröstade mig med, att sådana ord var för de utvalda.

Så en påsk gick det djupare. Att komma undan tycktes nu omöjligt. I maj samma år tog jag ut min semester. Denna förlängde jag sedan med en lång tjänstledighet. Folk trodde jag var »nere». Det var jag också. Jag for bort; jag gick avsides.

Och där i avskildheten fann jag något som jag aldrig funnit förut – Ja, vad tror du?
– Jag fann evangelium!

– Var det något särskilt ord eller ställe i Nya testamentet du läste?

– Jag läste 3x3x3. Så kallar jag evangeliets multiplikation med sig själv: kapitlen 5 och 6 och 7 i Matteus evangelium, andligen mångdubblade med kapitlen 14 och 15 och 16 i Johannes evangelium; och dessa sex kapitel i sin tur levandegjorda och förklarade med Romarbrevets' 6:e och 7:e och 8:e kapitel. Om och om igen läste jag dessa nio kapitel. Tills jag kunde dem utantill; tills orden 'av sig själva' började arbeta i mig. Och jag åter kunde sova och äta.

– Sovna och äta?

Ja; om du slår upp och läser Markus 4: 26 och följande, skall du förstå. När ordet (liksom säden man sår i jorden) stannar och förblir i dig, kommer växandet 'av sig själva'. Gud ger växten, som Paulus så enkelt säger det.

– Men sen kom du alltså tillbaka till ditt arbete?

– Visst, jag kom tillbaka till det gamla, till de mina, till grannar och vänner. Ändå var allting som nytt. Vi trodde du hade övergivit oss, sa de. Det hade jag väl också i en djupare mening. Har du varit ute på en resa? frågade andra. Jo, det kunde man säga. En resa genom döden, genom graven, detta: Tag allt, Herre, dagligen upprepat, stund från stund: Kom, Herre Jesus och tag allt ... Varför fruktade jag den döden mer än den lekamliga? När en sådan uppståndelse väntar oss 'redan här'! För det var just detta jag ville komma till, att jag då efter hand fick igen alltsammans. Och mycket mer därtill. Mitt hem, de mina, arbetskamraterna, ja, alla människor, till och med småtingen – jag fick igen dem. Inte bara i ett nytt ljus, utan i en ny dimension av verklighet – *i uppståndelsens verklighet* –

– Vad menar du med det?

– Såsom Gud ser dem. Såsom Gud ser både människor och ting och händelser i Kristus. Så alldeles annorlunda än vad vi ser dem! Slå upp och läs Jesu löfte i Markus 10: 30. Det gick nu i uppfyllelse: jag fick 'bröder och systrar', människor som kom in i mitt liv på andeledda vägar; bedjare i det tysta; lyssnare till samma Röst som verkar och leder oss alla i det fördolda; blott vi vill följa den. Med åren fick jag också många barn, andliga barn ... Men ännu kan det smärta mig, *varför halva mitt liv hade måst förflyta i kristen slentrian innan jag upptäckte evangelium* . . .

Medan jag lyssnade till vår väns berättelse, såg jag den nästan ord för ord i spegeln som sädesfältet höll upp framför oss: 'Om icke vetekornet faller i jorden och dör ...'

Jag anade den gången, och jag vågar säga att jag numera vet, att detta är det avgörande. Sädeskornets fullständiga avskildhet nere i jorden. Gömt för världen ligger det där, i en stillhet så djup att det till sist liksom kan lyssna till ljusets strålar som vill ta hand om det och få grodden att växa. Att så avskiljas, att så bli stilla ... Jesus gick ofta avsidet in i samma vetekornsdjupa stillhet; liksom död för världen; vänd mot det inre Ljuset, för att lyssna till dess röst.

Tänk om kyrkorna och deras församlingar kunde ta en lång semester i riktningen Stillhet; för att gå in i den djupa avskildhet som Jesus själv så ofta måste gå in i. Försaka all yttre verksamhet. Giva sig själva ett sabbatsår. Gärna med fördjupat studium av 3x3x3. För att sedan komma tillbaka och återfinna allt i ett nytt ljus. Vad skulle vi då få uppleva? – En ny skördetid för Guds rike i vårt land. – Vad skulle den kosta? – 'Ingen sådan finnes, som icke skall få hundrafalt igen, *redan här i tiden*'.

⁴⁶Kan någon av er bevisa att jag har syndat? Om jag talar sanning, varför tror ni mig då inte? ⁴⁷Den som har Gud till fader, han lyssnar till Guds ord. Men ni lyssnar inte, därför att ni inte har Gud till fader.”

⁴⁸Judarna sade: ”Har vi inte rätt när vi säger att du är samarier och att du är besatt.” ⁴⁹Jesus svarade: ”Jag är inte besatt, utan jag ärar min fader, men ni skymfar mig. ⁵⁰Jag söker inte min egen ära, men det finns en som söker den och som dömer. ⁵¹Sannerligen, jag säger er: den som bevarar mitt ord skall aldrig någonsin se döden.”

Ju mer man funderar över det mänskliga ordet, dess mer framstår det som ett under. Det kan förefalla skäligen torftigt att påstå, att det förnämligast skulle vara människans språk, bruket av ordsymboler, som skiljer oss från djuren (och djurens »signaler»). Men i själva verket är det just här som en avgrund är befäst mellan de två världarna. Och ju större yttre likhet man kan påvisa mellan vissa djurs hjärnor och människans hjärna, desto underbarare framstår det faktum, att på människans hjärnceller kan spelas upp en så fullständigt annorlunda musik eller funktion: ordets, symbolernas; symbolfunktionen. När denna nya livs art, människan, uppstod må vara en fråga omöjlig att besvara, men att den uppstod bevisas ju med varje bokstav som talas eller skrives.

En cellfånge skrev: »Allt som finns här är en stol, ett bord och säng. Men jag får ta in böcker också. Läsa. Och då är ju hela världen hos mig i min cell.»

Vi minns fallet Helen Keller, »världens åttonde underverk». Blind, döv och stum satt hon i sin kroppssjåls mörka cell utan ordet tills hon var sju år fyllda! Hennes fysik var strålande. Ändå var hon »ett levande ingenting», skrev hon senare. Hennes tillvaro var »sämre än en hunds». Varför? Hon var ännu ofödd som människa.

Men när så ordet en dag nådde in till henne i den numera klassiska situationen vid pumpen – väcktes på ett enda ögonblick hennes 'själiska' människa till liv. Ja, skriver hon, »det var som en uppståndelse ifrån de döda. Tankar bakåt och

framåt rusade genom mig – tankar som tycktes rinna upp i min hjärna och sprida sig till hela min varelse. Ljuvliga förnimmelser vällde fram genom mig, och underbara, sällsamma ting som fanns inlåsta i mitt hjärta började sjunga». Och med ordet, med de symboliska tecknen, kom också snart hela världen in till henne i »cellen»; ehuru hennes tre viktigaste sinnen alltjämt var stängda. Genom ordet »likasom såg» hon den för henne osynliga omvärlden. Genom ordet fick hon också syn på sig själv och kunde i sin tur uttrycka hela sitt mänskliga väsen.

Ja, ordet är skaparens morgongåva till människan. Genom ordet föds människan till människa. I våra dagar finns inga »primitiva språk», säger forskningen och frågar sig om sådana någonsin funnits. Dispositionen för språk, för bruket av symboliska tecken, är en medfödd instinkt hos människan. Grottmänniskans symbolvärld var på sitt sätt lika rik som vår, har det sagts.

Men i ordets gåva låg gömt ett ännu större under. Människan fick ordet inte blott för att lära känna sig själv och omvärlden, för att 'tänka på sin Skapare' eller 'likasom se elen Osynlige'. Hon fick det inte blott som tecken och ett tankens medium. Ordet skulle också kunna överföra andligt-gudomligt liv till henne. Om hon 'höll Guds ord', om hennes vilja kopplades till ordet, så att hon av allt sitt hjärta ville 'göra ordet', skulle hon få uppleva ordet som ett Andens medium: att Gud var närvarande och i och genom ordet direkt-skapande, ande-livgivande i henne. Så skulle hon bokstavligen 'leva icke allenast av bröd, utan av vart och ett Guds ord' ... Men genom synden, att blott vilja sig själv, forma sitt liv efter den egna tankens och viljans modell, kom människan aldrig att utlösa ordets fördoldaste hemlighet. Den förblev förseglad tills vidare.

När vi sitter i ett mörkt rum och uttalar ordet »ljus», kan vi säga att vi »likasom ser det». Men vi har det inte; rummet blir inte fyllt med ljus för att vi tänker »ljus». Guds tankes makt är däremot större: 'Han sade, och det vart'. Såsom människan genom det mänskliga ordet, hennes medium, uttrycker vad människan är, uttrycker Gud genom det gudomliga Ordet, Guds medium, vad han är: skaparen. Ja 'i det (i Ordet) var liv', skriver Johannes. Och tillägger: 'och livet var människornas ljus, och ljuset lyser i mörkret'.

Det sista betyder något så nytt och sällsamt som att Guds skapande Ord – Guds Varde – har kommit hit i världen och på nytt erbjuder samma möjlighet som

i begynnelsen: 'Den Gud som sade: »ljus skall lysa fram i mörkret», han vill nu låta 'ljus uppgå i våra hjärtan' (2 Kor 4:6)^a. På vad sätt? Såsom alltid – som den gången han skapade stjärnhimlen eller den första fågeln eller den första människan: 'Han sade och det vart'. Med Jesu uttryck: 'De ord som jag har talat till eder, de äro ande och äro liv' – i sig själva ande-livgivande, skapande ord.

Förstår vi vad detta innebär? Har vi upplevt detta under – liksom Helen Keller upplevde sitt: att genom det mänskliga ordet själsligen födas till människa. Det gudomliga Ordet vill föda var och en av oss ännu en gång, andligen – till 'en gudsmänniska' (2 Tim 3:17)^b.

Vi läser Skriften och får en mängd föreställningar om Gud. Då fungerar Skriftens ord ännu så länge på det 'själiska' planet: Gud som tanke, som begrepp, åsikt, lära. Men Jesu ord är inte blott symboler (fast man kan stanna vid det). De förmår också utlösa en varde-ljus-skapande kraft, om de blott får fungera på sitt eget plan. Vilket plan? Det dubbla plan som Jesus beskrivit i följande villkorssats: 'Om I förbliven i mig, och mina ord förbliva i eder, så mån I bedja om vadhelst I viljen, och det skall vederfaras eder'.

Ett oerhört löfte. Och du frågar: hur skall det ordet kunna utlösa sitt 'varde' i mig? Och svaret blir: på liknande sätt som Faderns ord utlöstes i Sonens liv: 'Jag har kommit för att göra dens vilja som har sänt mig'. Göra dens vilja ... Om vi i ett mörkt rum aldrig så intensivt tänker ordet »ljus» eller ordet »Guds vilja» blir det ingenting annat än en tanke. Men om vi av vårt innersta vill Guds Ord, som ju är 'människornas ljus', vad det bjuder och vad det lovar oss: självförnekelse för hans skull, uthållighet i bönen, frid genom honom allena, glädje och kraft i honom, kort sagt, om vi svarar ja på hans fråga: Vill du bli frälst? Vill du vad jag vill? – då är Han själv närvarande i detta – i budet vi bejakar eller i löftet vi åberopar – och skapar fram det till ande och liv i oss: 'mina ord äro ande och äro liv.' Vi får eller vi blir vad ordet utsäger och lovar: 'Han sade och det vart'; eller med Jesu formulering till kvinnan (vilket är samma sak): 'Ske dig, såsom du vill'.

^a ⁶Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus.

^b ¹⁷... så att den som tillhör Gud blir fri från sina brister och rustad för alla slags goda gärningar.

²⁰Bland dem som kommit upp till högtiden för att tillbe Gud fanns några greker. ²¹De sökte upp Filippos, han som var från Betsaida i Galileen, och sade: "Herre, vi vill gärna se Jesus." ²²Filippos gick och talade om det för Andreas, och Andreas och han gick och talade om det för Jesus. ²³Och Jesus svarade dem: "Stunden har kommit då Människosonen skall förhärligas. ²⁴Sannerligen, jag säger er: om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd. ²⁵Den som älskar sitt liv förlorar det, men den som här i världen hatar sitt liv, han skall rädda det till ett evigt liv. ²⁶Om någon vill tjäna mig skall han följa mig, och där jag är kommer också min tjänare att vara. Om någon tjänar mig skall Fadern ära honom. ²⁷Nu är min själ fylld av oro. Skall jag be: Fader, rädda mig undan denna stund? Nej, det är just för denna stund jag har kommit. ²⁸Fader, förhärliga ditt namn." Då hördes en röst från himlen: "Jag har förhärligat det och skall förhärliga det på nytt." ²⁹Folket som stod där och hörde detta sade att det var åskan, men några sade att det var en ängel som hade talat till honom. ³⁰Jesus sade: "Det var inte för min skull som rösten hördes, utan för er skull. ³¹Nu faller domen över denna världen, nu skall denna världens härskare fördrivas. ³²Och när jag blir upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig." ³³Detta sade han för att ange på vilket sätt han skulle dö.

För åtskilliga år sen fick jag i min hand en nyckel som sedan aldrig svikit mig (fast jag ofta svikit den): ordet om vetekornet.

En huvudnyckel går till husets alla dörrar. För ordet om vetekornet springer alla dörrar upp; både Guds och människans och Skriftens. Det är N ya testamentets nyckelord framför andra.

Redan i antiken visste man att »naturen hatar tomrummet». Men så länge vetekornet inte begynt att gro, ligger det där som 'ett ensamt korn', uppfyllt av sig självt; ger inte rum åt livet. Det utgör ett vetekorns-jag, kunde man säga. Alla livsbetingelser är för handen; men så länge kornet inte kommit in under dessa, står allt skapande still. Solen lyser på himlen, jorden är rik på näringsalter; men förrän

kornet kommit i beröring med dessa två, ligger det där ensamt, ovälsignat, liksom dött. Och efter hand 'mister det sitt liv', sin grobarhet.

Men se nu: så snart det kommit in under den dubbla livsbetingelsen, den vattenlösta näringen i jorden och solens ljus, begynner livet i det. På vad sätt begynner livet? Kornet 'dör'! Ja, ty det sprängs. Det tar ett språng ut ur sig självt. Det mister sitt liv som 'ensamt korn'. Och se, i tomrummet efter detta förlorade »själv» strömmar livet automatiskt in: en ny veteplanta växer upp ... När det ger ut sig själv, strömmar livet nyskapande in; i själva förlorandet får det hundrafalt igen! Vilken spegel för kärleken! 'Gud är kärleken' – vilken spegelbild av Gud.

Låt oss nu översätta liknelsen till hans liv som 'har kungjort vad Gud är', Sonen.

Han förkroppsligade människans »själv» när 'han kom i människogestalt' (Rom 8:3)^a. Han föddes in i den jagiska adamsnatur som just vill 'bevara sitt liv' och 'av sig själv' göra allting. Men steg för steg övervinner han denna jagvilja; och gör tvärtom, säger han vid ett tillfälle, 'icke något av sig själv' (Joh 5:19)^b. Och precis så långt som han förnekar sig själv (Fil 2) strömmar Faderns kraft in i honom; så att 'Sonen allenast gör vad han ser Fadern göra' ... Han växte med andra ord ut ur jag-viljan in i Fadersviljan. Detta gjorde han dag för dag, år efter år; ända fram till den sista jag-kampen, den i Getsemane; i vilken hans mångåriga dagliga kamp stegras till det yttersta: 'icke vad jag vill, utan vad du vill'.

Och när han blivit 'fullkomnad' i denna lydnad (Heb 5:8-9)^c när han sagt nej till sista frestelsen (den att slippa dö) dör han på korset; vilket just var att till sista andetaget 'fullgöra dens vilja som har sänt mig'.

Hans livs, hans vetekornslivs groning var nu färdig: han hade slutgiltigt 'fördömt synden i köttet', 'kastat ut' satansyndens-döden ur sitt liv som Människoson: 'nu går en dom över världen, nu skall denna världens furste kastas ut'. Och lika lite som jorden kan behålla det groddsprängda kornet: det bara växer, ljuset drar

a ³Det som lagen inte kunde göra, eftersom den kom till korta inför vår köttliga natur, det gjorde Gud. Då han lät sin egen son bli lik en syndfull människa och sände honom som ett syndoffer, dömdes han synden i människan.

b ¹⁹Jesus vände sig till dem och sade: "Sannerligen, jag säger er: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra. Vad Fadern gör, det gör också Sonen.

c ⁸Fast han var son lärde han sig lyda genom att lida, och när han hade fullkomnats blev han för alla som lyder honom den som bringar evig frälsning,

det uppåt, lika lite kunde döden behålla Kristus (Apg 2:24)^a. Faderns härlighet drog honom upp – Herren är verkligen uppstånden!

Och nu, efter uppståndelsen och 'förhärligandet' hos sin Fader uppe i ljuset, i andevärlden, bär det gudomliga Vetekornet 'mycken frukt'. Det bär ständigt nya korn i sitt gudomliga ax; vilka alla liknar det första, det offrade kornet: pånyttfödda människor, vilka aposteln just beskriver såsom 'Sonens avbilder, honom lika'.

O vetekorn, du liknelsernas liknelse!

Därav följer översättning nummer två: från Jesu vetekorns liv till ditt och mitt liv. Och den översättningen finner vi i Romarbrevets sjätte kapitel, det underbart upplåsande nyckelkapitlet i Nya testamentet.

Den Andens kraft som steg för steg strömmade in i Människosonen vid varje hans nej till frestelserna, det *nej* vars andra sida var ett *ja* till Faderns vilja, alltså på en gång 'en död från synden och ett liv för Gud' – den kraften överförs nu på oss; den 'är verksam' i oss, skriver aposteln. Just så långt som vi kan säga nej till självet: icke vad jag vill, utan vad du vill, Herre, strömmar samme Ande in i oss. Ja, detta gör den 'automatiskt', 'av sig själv', såsom Jesus undervisar i den andra vetekornsliknelsen (Mark 4:28)^b. Ty också Anden hatar tomrummet. 'Anden trängtar med svartsjuk kärlek', skriver aposteln Jakob, att få uppfylla oss helt.

Genom denna Kristi Andes tvåsidiga kraft, som en ut- och inandning, växer vi samman med hans död *och* hans uppståndelse. I denna ut- och inandning, denna dubbla Kristuslikhet '– 'att dö bon ifrån synden för att leva för Gud' ~ lever och rör sig en kristen människa dagligen.

Jag kan tvivla på mycket, på kyrkan, på läror osv. Men jag kan aldrig tvivla på min egen kropp som jag är 'sammanvuxen' med. Lika lite kan vetepplantan tvivla på jorden som hon är rotad i eller ljuset som hon är sammanvuxen med; de är ju hennes liv, hennes fortlöpande existens! Så kan heller inte min invärtes människa tvivla på vad hon är sammanvuxen med, vad hon är rotad i. Kyrkan? Nej. Bibeln? Nej. Sakramenten? Nej. Dessa tre är blott medel. Man kan aldrig ha sitt livs rot i det som endast är medel. Men däremot i det som är urgrund och slutmål: 'att vara rotad och grundad i kärleken'. Däröf kan vi läsa i Efesierbrevets tredje kapitel från den fjortonde versen.

a ²⁴Men Gud löste honom ur dödens vanda och lät honom uppstå, eftersom det inte var möjligt att döden skulle få behålla honom i sitt grepp.

b ²⁸Av sig själv bär jorden gröda, först strå, så ax, så moget vete i axet.

Det är i kraft av denna sammanvuxenhet med Livet självt som Paulus' triumfala visshet kommer i den stora lovsången till kärleken i Romarbrevets åttonde kapitel – att *intet* 'skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre'.

Likväl återstår den svåraste frågan: Varför skyggar vi så för liknelsen om vetekornet? Varför fruktar vi vetekornsdöden nästan mer än den lekamliga döden?

Svaret kan vi läsa i samma spegel –

Se på vetekornet innan det kommit i jord. Det ligger där i död överksamhet just 'ett ensamt korn'. Om då någon sa till det (och det kunde förstå): »Du måste bli ännu ensammare. Du måste ned i jorden, helt avskiljas från allt, överge allt, ja, dö», skulle det säkert göra motstånd till döds. Det kan ju inte ana, att först där, i övergivandets mörker, i detta svarta ingenting, kan skapelsens krafter kopplas på, de tusen gnistrande kontakterna med livet slutas.

Hur skulle det kunna drömma om att först när det faller i gravens tomhet, faller det i livets armar? Men om nu kornet självt inte kan förstå i mänsklig mening, så predikar likväl varje sädesax denna sanning för oss; med naturens egen beviskraft.

Och från andra sidan, med Andens fulla beviskraft, predikar Jesu liv och död och uppståndelse samma sanning. Huvudnyckeln går till alla dörrar, naturens, Andens, Guds, människans. Varför skulle den inte gå till din och min dörr?

Vem är det 'ensamma kornet'?

Det är ditt självinställda jag.

Vad måste ske med detta för att det skall dö och bära mycken frukt?

På de frågorna får du svar i Skriftens tredubbla spegel: Luk 14:33, som kan förstås i ljuset av Joh 14:23, vilket i sin tur blir förklarat av Rom 6:4-5.

O vetekorn, du liknelsernas liknelse!

¹²Och förlåt oss våra skulder,
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.

¹³Och utsätt oss inte för prövning,
utan rädda oss från det onda.

Förlåtelse är ett ofta djupt missförstått ord. I Fader vår kommer bönen om förlåtelse i samma andetag som bönen om 'vårt dagliga bröd' – förlåtelsen som vårt andliga dagliga bröd.

I latinets översättning för 'dagligt' (bröd) ingår ordet substans; ordet kunde riktigast i sak översättas med 'livsnödvändig' – 'vårt livsnödvändiga bröd giv oss i dag'.

Förlåtelse är lika livsnödvändig. Ordet förlåtelse är kanske Skriftens mest substantiella ord. – »Han hade varit utan mat i fyra dygn», löd en tidningsrubrik. Nära döden alltså. För den invärtes människan är förlåtelsebrödet lika nödvändigt.

Många uppfattar Guds förlåtelse eller Guds nåd som en oceanvåg som utan vidare sköljer bort allting, synd och skuld. Men redan i Fader vår finns en spärr för den villfarelsen: '*såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro*'. Och Jesus är förmodligen rädd att vi ska försöka det omöjliga, att hoppa över den spärren. Därför upprepar han den, försäkrande oss i två spegelvända satser att förlåtelsens villkor är mycket strängt lagbundna: '*Ty om I förlåten människorna deras synder, så skall ock eder himmelske Fader förlåta eder; men om I icke förlåten människorna, skall ej heller eder Fader förlåta edra försyndelser*'.

Du kan pröva detta praktiskt med följande under din dagliga stilla stund; eller låt oss nu hellre säga livsnödvändiga stilla stund –

Gå igenom varje situation och varje människa som du kan väntas möta under dagen. Och ge särskilt akt på vilka krav du ställer på dem. Du skall då finna (kanske till din överraskning) att det är som om du *utgick ifrån*, att alla är skyldiga dig något! Du tror dig ha en nästan självklar oinlöst fordran på snart sagt allt och alla. Du väntar dig, medvetet eller ej, att den eller den människan skall möta dig

så eller så, att den skall behandla dig så, tycka om dig, gilla vad du gör, tänka eller handla så och så. Som om alla du möter vore dina gäldenärer: 'Betala vad du är skyldig mig'.

Och om nu livet och människorna vägrar att inlösa den fordran du har på dem, kommer strax missnöjet och kritiken in; snart också de många domarna. Men att du kritiserar och dömer andra är ofta ett indirekt försök att ändå få kräva ut av dem vad du menar att de är 'skyldiga' dig.

Käre vän, det är *allt detta* du måste efterskänka dem: 'såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro'.

Det är detta dagligen nyupprättade kravbrev du dagligen måste riva sönder. Det är den enda vägen ut ur det fordringsfulla jagets tusen sårbarheter – in i den gudomliga förlåtelsens osårbara punkt: såret som blött för alla (1 Pet 2:24)^a. Ty först då kan du komma i verklig beröring med Försoningens hjärtpunkt; vars ord är så chockerande att det kräver många (och dagliga) omläsningar: 'han tillräknar icke människorna deras synder'. Ja, läs om det! Det står verkligen så: 'han tillräknar icke'. Men så länge du själv inte utövar 'försoningens (förlåtelsens) ämbete' i ditt dagliga liv, är du ännu aningslös om dess innebörd: att Gud, sedan han 'i Kristus har försonat världen med sig själv', har rivit sönder alla kravbrev, alla skuldebrev: 'han tillräknar icke människorna deras synder'.

Vad säger oss detta? Att han i varje människa icke mer ser vad hon är i sig själv; han ser blott vad hon är i Kristus: försonad med Gud; en potentiell, en möjlig avbild av den älskade Sonen. I Sonen ser han henne. I Sonen väntar han henne (Ef 1:4-5)^b. Denna 'möjlighet' i Kristus vill han älska fram till full verklighet hos varje människa. Därför drager han henne till Sonen. Därför inbjuder han henne att 'låta försona sig': att frivilligt komma och finna vad hon är och äger i Sonen – att den allförsonande Kärleken rivit sönder alla skuldebrev: 'vid korset naglat fast den handskrift som låg oss i vägen' (Kol 2:14)^c. Återstår intet från Guds sida – 'det är fullbordat' – endast från människans: 'låten försona eder'!

a ²⁴Våra synder bar han i sin egen kropp upp på träpålen, för att vi skulle dö bort från synden och leva för rättfärdigheten. Genom hans sår har ni blivit botade.

b ⁴... liksom han före världens skapelse har utvalt oss i honom till att stå heliga och fläckfria inför sig i kärlek. ⁵Han har förutbestämt oss till att få söners rätt genom Jesus Kristus och förenas med honom – det var hans viljas beslut – ...

c ¹⁴... och drog ett streck över det skuldebrev som belastade oss med lagens krav. Han har utplånat det genom att spika det på korset.

Pröva under en tid denna förlåtelsepraxis gentemot din medvandrare, din motpart på vägen. Särskilt mot någon människa som du har det svårt med. Öva dig under bön att blott se henne såsom du nu vet att Fadern alltid ser henne i Sonen; i tålmodig väntan på att hon skall komma och själv upptäcka denna bild; hennes sanna och eviga jag i Kristus. Hjälpa henne du att finna den! Sök att älska fram den, tro och bedja fram den; ja, med Kristus lida fram den.

Ett är visst: bilden finns där (Matt 25:40)^a. Kristus håller den tåligt, och under mycket fördolt lidande, i beredskap åt henne; gömd under den syndens vrångbild som nu behärskar henne; och som också du har lätt att se och stöta dig med, att kritisera och döma. Men det är just den bilden, det ansiktet, som du dagligen måste efterskänka henne: 'såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro'.

Och var viss, att den förlåtelsen, dagligen utövad, kommer att föra dig till en insyn i Guds kärlek, en konkret erfarenhet av Kristi försoning som du nu inte ens kan drömma om. Den kommer att förvandla både dig själv och 'din motpart på vägen'.

Ja, Fader vår som är i himmelen, giv oss vårt livsnödvändiga bröd i dag: 'förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro'. Amen.

^a ⁴⁰Kungen skall svara dem: 'Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.'

³⁶En av fariséerna bjöd hem honom på en måltid, och han gick dit och tog plats vid bordet. ³⁷Nu fanns det en kvinna i staden som var en synderska. När hon fick veta att han låg till bords i fariséns hus kom hon dit med en flaska balsam ³⁸och ställde sig bakom honom vid hans fötter och grät. Hon vätte hans fötter med sina tårar och torkade dem med sitt hår, och hon kysste hans fötter och smorde dem med sin balsam. ³⁹Fariséen som hade bjudit honom såg det och sade för sig själv: "Om den mannen vore profet skulle han veta vad det är för sorts kvinna som rör vid honom, en synderska." ⁴⁰Då sade Jesus till honom: "Simon, jag har något att säga dig." – "Säg det, mästare", sade han. ⁴¹"Två män stod i skuld hos en penningutlånare. Den ene var skyldig femhundra denarer, den andre femtio. ⁴²När de inte kunde betala efterskänkte han skulden för dem båda. Vilken av dem kommer att älska honom mest?" ⁴³Simon svarade: "Den som fick mest efterskänkt, skulle jag tro." – "Du har rätt", sade Jesus, ⁴⁴och vänd mot kvinnan sade han till Simon: "Du ser den här kvinnan. Jag kom in i ditt hus, och du gav mig inte vatten till mina fötter, men hon har vätt mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hår. ⁴⁵Du gav mig ingen välkomstkys, men hon har kysst mina fötter hela tiden sedan jag kom hit. ⁴⁶Du smorde inte mitt huvud med olja, men hon har smort mina fötter med balsam. ⁴⁷Därför säger jag dig: hon har fått förlåtelse för sina många synder, ty hon har visat stor kärlek. Den som får litet förlåtet visar liten kärlek." ⁴⁸Och han sade till henne: "Dina synder är förlåtna." ⁴⁹De andra vid bordet sade då för sig själva: "Vem är han som till och med förlåter synder?" ⁵⁰Men Jesus sade till kvinnan: "Din tro har hjälpt dig. Gå i frid."

Som när i en stenig omgivning en ensam blomma öppnar sig för solens strålar – sådan är situationen i fariséns hus. Med stenarna händer ingenting. De är vad de är; solen har ingen makt med dem. Den sten-religiöse är vad han är. Han har satt alla begrepp och beteenden i system, alla frågor i färdiga svar. Men med blomman händer det något. Ty hon är ännu ofärdig. Solen får henne att öppna sig vid den ömsesidiga beröringen: 'och hon kysste ivrigt hans fötter'. Den religiöse stirrar stenblint oförstående på detta kärlekens beröringsunder; ty han vet ju bättre: 'Vore

denne en profet, skulle han känna till vilken och hurudan denna kvinna är, som rör vid honom; han skulle då veta, att hon är en synderska’.

Jo, om Jesus visste!

Och ännu mer visste han: att den djupaste törsten hos människan inte är törsten efter en religion som ‘vet bättre’, som har allting i stenfärdiga svar, utan törsten efter direktkontakten med det gudomliga Ljuset; att *röra vid* Kärleken själv, så att kraft utgår från den (Mark 5:28-34)^a. Precis som blomman rör vid solen så att kraft utgår från den.

Kvinnan framkastar heller inga frågor i hopp om färdiga svar. Hon skulle inte ens kunna formulera en religiös fråga. Hon är ofärdig i allting, utom till detta enda: att kasta sig själv som en levande fråga till den Endes fötter. Säkert har hon ingen klar mening om vem Jesus är eller vad han kan göra för henne. Hon vet ju knappt vad hon själv gör, betar sig vilset och opassande: hon stannar bakom Mästaren, hon smörjer hans fötter – inte hans huvud som seden bjöd – hon torkar dem med den levande handduken av sitt hår. Allt i en vilsen längtan efter att ‘röra vid’ den Kärlek, som icke söker sitt, som icke vill taga, blott giva; som vill befria men aldrig binda; som vill frälsa utan att döma. O kosta vad det kosta vill: kostbar smörjelse, ett opassande beteende, men nu vill hon bort från sig själv fram till den Ende. Det är Honom hon vill. Och se, hennes vilsna kärlekslängtan utlöser det levande och vissa kärlekssvaret: ‘Dina synder äro dig förlåtna. Din tro har frälst dig. Gå i frid’.

– Hela himmelriket ligger plötsligt i hennes famn, som en levande illustration till det ord varmed Jesus började sin inbjudan till Guds rike : ‘Saliga äro de som äro fattiga (gr. tiggarfattiga) i anden, ty dem hör himmelriket till’.

Men med stenarna hände ingenting ...

Du som är oviss om förlåtelse, osäker om tron och utan friden, glädjen, kraften, men ändå likt kvinnan längtar bort från dig själv, fram till beröringen med den Ende – gör som kvinnan! Kasta dig ner inför honom, hur ‘opassande’ som

a ²⁸... för hon tänkte att om hon bara fick röra vid hans kläder skulle hon bli hjälpt. ²⁹Och genast stannade blodflödet, och hon kände i kroppen att hon var botad från sitt onda. ³⁰När Jesus märkte att det hade gått ut kraft från honom vände han sig om i hopen och frågade: “Vem rörde vid mina kläder?” ³¹Lärjungarna sade: “Du ser väl hur folk tränger på, och ändå frågar du vem som har rört vid dig!” ³²Han såg sig omkring efter henne som hade gjort det. ³³Kvinnan, som visste vad som hade hänt med henne, kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och talade om hur det var. ³⁴Han sade till henne: “Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid. Du är botad från ditt onda.”

helst. Utgjut din 'kostbara' smörjelse: vad det kan kosta av försakelse och enträget sökande vilja. Gråt ut vid hans fötter dina problem.

Men var och hur ska det ske, säger du. Han finns ju inte här, på plats.

Motfråga från blomman: Finns solen här, på plats?

Nej, solen befinner sig femton miljoner mil ifrån blomman. Ändå har blomman direktkontakt med solen. Solen är närvarande, bokstavligen vidrörbar och verksam i henne genom sin strålning.

Så sällsam är redan det yttre ljusets natur, att det kan »uppenbara» sig på olika sätt. Det kan breda ut sig som en vågrörelse, i ljusstrålar, för att lika plötsligt samla upp hela sitt energibelopp i en partikel; liksom gömma det i en »kropp». För att sedan åter förvandla det till en ny vågrörelse ...

Detta gäller i ännu högre grad det inre ljuset, Andens ljus. Det har gömt sin energi i Kristi ord: 'de ord jag har talat till eder, de äro ande och äro liv'. Denna energi kan frigöras ur ordet. Anden kan lyfta den och göra den till en levande osynlig ljusvåg, en bokstavligen vidrörbar Kristus för din inre människa – blott du, såsom kvinnan i texten, om än aldrig så vilset, 'längtar efter och *vill* hans ord; vilket just är att vilja Honom själv. Om denna sin Närvaro, genom vår vilja till hans ord, har han givit följande löfte: 'Den som har mina bud och håller dem, han är den som älskar mig; och den som älskar mig, han skall bliva älskad av min Fader, och jag skall komma och uppenbara mig för honom'.

Pröva detta villkor och detta löfte om och om igen, Och du skall finna, att var gång du öppnar hans ord, med viljan att själv bli öppnad av hans ord (som blomman av solen) 'uppenbarar han sig' för dig; så, att du i *din vilja* kan falla ner inför honom, 'ivrigt kyssa hans fötter' (att vilja 'vandra i hans fotspår') tala med honom, mun till mun, få svar av honom, kort sagt, i din ande 'röra vid' honom – ande mot Ande. Pröva detta. Om och om igen. Ty då utlöses som svar på din vilsna kärlek hans *vissa* kärlek: Gå i frid. Gå i min glädje. Gå i min kraft. Alldeles som solljusets kraft, via ljusvågen, utlöses i blomman, blott blomman 'förbliver' i ljuset; vilket alltså är enda villkoret (Job 15:9-11)^a.

^a ⁹Vad vet du som inte vi vet, har du någon insikt som vi inte har? ¹⁰Här finns gamla och grånade män, ännu äldre än din far. ¹¹Är Guds tröst inte nog för dig, ord som talas med mildhet?

$$E=mc^2 \quad K=fs^2$$

$E=mc^2$ – begriper du den formeln? Fysikens grundformel för materiens väsen; med ett lärt namn kallad »relativitetsformeln».

För en utomstående är den obegriplig. Kan man då alls tro på den? Vad. utsäger den? Den utsäger ('vad varje atomsprängning bevisar) att det vi kallar materia är energi som kan uppenbara sig i olika skepnader. Den kan ur »ren strålning» föda en »kropp», exempelvis en elektron, som i sin tur återgår till ren strålning. Den kan uppträda än som en vågrörelse än som partikel, corpuskel kallad, och detta ibland till synes på en gång. Detta universums urämne, energin, är alltså oförstörbart; men förvandlingsbart. Allt enligt formeln $E=mc^2$, som är uttytt: energi är lika med massan gånger ljusets hastighet, upphöjt i kvadrat.

»Avlad av den helige Ande, född av jungfrun Maria» – förstår du den formeln? Trons grundformel för Kristi väsen; med ett lärt namn »Inkarnationen».

För en utomstående är den obegriplig. Kan man då alls tro på den? Vad ut-säger den? Den utsäger (vad Jesu liv, död och uppståndelse bevisar) att tillvarons innersta är ande: 'Gud är ande'; och att dess väsen är kärlek: 'Gud är kärleken'; och att denna kan uppenbara sig i olika skepnader. Den kan uppträda som en osynlig våg av skaparkraft; men kan också ikläda sig kroppslig gestalt. Detta tillvarons ur-ämne, kärleken, 'förgår aldrig', det är oförstörbart, men förvandlingsbart. I Kristus har det 'antagit tjänareskepnad'.

Hurudan är då kärleken?

En fransk legend berättar om en flicka vars älskare svartsjukt krävde att hon skulle döda sin egen mor och föra dennas hjärta på ett fat till honom. Flickan lydde. När hon skyndade tillbaka med moderns hjärta, snavade hon på en sten och föll. Då hörde hon det ännu varma modershjärtat ömt säga: »Du gjorde dig väl inte illa, mitt barn?»

Hustrun till en av de många som under Norge-ockupationen satt på Grini ytt-rade, att också hon, på sitt sätt, hade suttit fångslad där. Ty, sa hon, »jag var nästan

aldrig hemma, i min kropp eller mina sysslor. Jag var jämt där, hos honom, dag och natt, i mina tankar och böner.»

Sådan är redan en människa när hon älskar. Så fri från sig själv att hon liksom lämnar sig själv för att leva hos den andre i hans nöd. Hur mycket mer då Gud som 'är kärleken'; som är identisk med kärleken. Hans formel kunde skrivas $K=fs^2$, vilket är uttytt: Kärleken är lika med frihet gånger självutgivelse upphöjt i kvadrat. Det vill säga, den gudomliga Kärleken (Gud) är så fri från sig själv, att den är fri till vadsomhelst ifråga om gott. För den 'kan intet vara omöjligt'. Inte ens att så utblotta sig själv att den mister vad den nu är och har – för att återfinna sig själv i en ny skepnad. Den är oförstörbar, men förvandlingsbar.

Detta är innehållet i den oförlikneliga inkarnationshymnen i Filipperbrevets andra kapitel:

'Varen så till sinnes, såsom Kristus Jesus var, han som var till i Guds-skepnad, men icke räknade jämlikheten med Gud såsom ett byte, utan utblottade sig själv, i det han antog tjänare-skepnad, när han kom i människogestalt' ...

Denna himmelska stämma, med de fallande tonstegen, är överstämman i en duo; den andra stämman kommer ifrån jorden:

'Se, jag är Herrens tjänarinna. Ske mig, såsom du har sagt.'

En impuls av fullkomlig självutgivelse i den himmelska världen möter en liknande impuls på jorden; och se de sammanstrålar: 'Och Ordet vart kött' – »avlad av den helige Ande, född av jungfrun Maria».

Ty för Kärleken kan intet vara omöjligt.

⁴⁷Översteprästerna och fariséerna kallade då samman rådet och sade: "Vad skall vi göra? Den här mannen gör många tecken. ⁴⁸Om vi låter honom fortsätta börjar alla tro på honom, och då kommer romarna och utplånar både vår heliga plats och vårt folk." ⁴⁹En av dem, Kajafas, som var överstepräst det året, sade till dem: "Ni förstår ingenting. ⁵⁰Ni fattar inte att det är bättre för er att en enda människa dör för folket än att hela folket går under." ⁵¹Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året talade han profetiskt: Jesus skulle dö för folket, ⁵²och inte bara för folket utan också för att Guds skingrade barn skulle samlas och bli till ett. ⁵³Från den dagen var de fast beslutna att döda honom.

⁵⁴Jesus vandrade därför inte längre öppet omkring bland judarna utan drog sig undan till Efraim, en stad i området nära öknen, och där höll han till med sina lärjungar. ⁵⁵Judarnas påskfest närmade sig, och många gick från landsbygden upp till Jerusalem före påsken för att rena sig. ⁵⁶De sökte efter Jesus och sade till varandra där de stod i templet: "Vad tror ni, kommer han verkligen inte till högtiden?" ⁵⁷Men översteprästerna och fariséerna hade gett befallning om att den som kände till var Jesus fanns skulle anmäla det, så att de kunde gripa honom.

I förstån intet, och I besinnen icke, huru mycket bättre det är för eder, att *en* dör för folket än att hela folket förgås'.

Denna slutsats av Kaifas är resultatet av högsta mänskliga förstånd, religiöst, politiskt, juridiskt, psykologiskt. Läggbit har fogats till läggbit i spelet om denne folkuppviglare som säger sig vara Guds son. Nu är bilden färdiglagd av självaste översteprästen: hela folket skall räddas genom att denne ende tas bort ur bilden och upphängs på en missdådares kors.

Men Kaifas bild är en fixeringsbild –

I exakt samma mönster, ja, i varje läggbits minsta detalj, sådan den läggs av medveten (eller oskyldig) ond mänsklig motvilja mot Guds vilja, lägger samtidigt Gud *sitt* mönster, sitt motmönster, sin gudomliga räddningsplan, såsom Bilden i bilden. Ty ju längre man begrundar vad som *synes ske* i det onda och fasansfulla

mönstret – Jesus i händerna på folket, Herodes, Kaifas, Pilatus – desto tydligare framträder vad som verkligen sker: Guds evigt goda omhändertagande vilja; som i slutaktens sista replik får sin lovsång: 'Fader, i dina händer befaller jag min ande ...'

Därför säger också, evangelisten, att Kaifas, när han (såsom han ju tror) efter bästa förstånd själv fattar beslutet att döda Guds oskyldige, samtidigt och egentligen icke talar detta 'av sig själv utan genom profetisk ingivelse'. Man kan jämföra detta med vad Jesus säger till Pilatus i Joh 19:11.

Varje dag under fastan borde vi begrunda denna fixeringsbild – vad som sker i det som synes ske; även om vi aldrig helt kan utgrunda detta kärlekens mästerverk: hur den gudomliga barmhärtighetens rådslut axlar mänsklig onskas rådslut och smyger sin korsvilliga skuldra in i människans sataniska självvilja; trär sina lammtåligt blödande händer in i människans blodiga våldsverkarhänder och fångar upp varje ont grepp i dem, för att vända dessa onda grepp till godo för människan själv – *till ett gudomligt 'bättre'*. Så att Kaifas lilla oskyldigt flöjtande lockton till det onda: 'Det är bättre att *en* dör för folket än att hela folket förgås', till sist får ett triumferande världseko ur tiotusen trumpeter, hela släktet till godo: '*En* har dött för alla, alltså hava de alla dött' – en död till allas liv (Rom 6:8f)^a.

En av skuggteckningarna och förebilderna till Jesu historia är ju Josefs historia. Man kan först i Genesis fyrtioandra kapitel läsa om hur Josef kände det i stunder av grymmaste slump och öde, när hans bröder först kastade honom i brunnen och sedan sålde honom till främlingar: 'Vi sågo hans själs ångest, när han bad oss om misskund'. Men i ett följande kapitel kan vi läsa, hur Josef sedan tolkade samma grymma slump och öde, när väl Bilden i bilden hade framträtt: 'Varen nu icke bedrövade och grämen eder icke över att I haven sålt mig hit; ty för att bevara människors liv har Gud sänt mig hit. – – Så haven nu icke I sänt mig hit, utan Gud'.

Denna dubbla struktur, så djupt gåtfull och fascinerande, i allt mänskligt skeende; vad som sker (i Guds fördolda hand) i det som synes ske, välsignelser frampressade ur förbannelser, ljus ur mörker, gott ur ont, framträder också i den första församlingens tolkning av Jesu eget livsöde. Efter Petrus och Johannes frigivning stämmer alla upp en endräktig bön, i vilken det bland annat heter:

'Ja, i sanning, de församlade sig i denna stad mot din helige tjänare Jesus, mot honom som du har smort: Herodes och Pontius Pilatus med hedningarna och Isra-

^a ⁸När vi nu har dött med Kristus är vår tro att vi också skall leva med honom.

els folkstammar; de församlade sig till att utföra allt vad din hand och ditt rådslut förut hade bestämt skola ske’.

Inom människan, den enda varelse som både styrs av naturlagar (fysiska, psykiska) och samtidigt har ett litet andrum för fri vilja (om också mest missbrukat till det onda) har den gudomliga Kärleken kanske ingen annan handlingsfrihet än den vi bevittnar i Josefs historia. Vilken då handlingsfrihet? – Att i allt som »sker» människan och som människan själv låter ske (vad vi kallar slump och öde) smyga in ett oändligt elastiskt mot-mönster, en fördold plan, som tålmodigt följer människan i allting; och som, så snart människan börjar urskilja den, är förberedd att med hennes eget medgivande vända allt ont och slumpartat och meningslöst till godo för henne; ja, till ett djupare meningsfullt, ett evigt ’bättre’. Just därför heter det om denna lammtåliga kärlek, att den ’fördrager allting, tror allting, hoppas allting, uthärdar allting’.

När vi då begrundar att ’hos Gud ingen förändring äger rum och ingen växling av ljus och mörker’, att hans kärlek alltid och i allt som »sker» oss på liknande sätt följer oss i det fördolda, som vår egen »bättre skugga», i väntan på att få vända allt till godo för oss, ja, att få utföra samma kärlekens mästerverk med dig och mig som med den älskade Sonen (Rom 1:32) – då först börjar vi ana passionspsalmens bibeldjupa sanning:

det intet finns
som icke vinns
av kärleken som lider.

¹⁷Första dagen av det osyrade brödets högtid kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Var vill du att vi skall ordna för påskmåltiden åt dig?" ¹⁸Han svarade: "Gå in till staden och hälsa den och den att er mästare säger: Min stund är nära. Jag vill hålla påskmåltid hos dig med mina lärjungar." ¹⁹Lärjungarna gjorde som Jesus hade sagt, och de ordnade för påskmåltiden.

²⁰På kvällen lade han sig till bords med de tolv. ²¹Medan de åt sade han: "Sannerligen, en av er skall förråda mig." ²²De blev mycket bedrövade och började fråga honom, en efter en: "Det är väl inte jag, herre?" ²³Han svarade: "Den som doppade handen i skålen tillsammans med mig, han skall förråda mig. ²⁴Människosonen går bort, som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bäst för den människan om hon aldrig hade blivit född." ²⁵Judas, som skulle förråda honom, sade: "Det är väl inte jag, rabbi?" Jesus svarade: "Du har själv sagt det."

²⁶Medan de åt tog Jesus ett bröd, och efter att ha läst tackbönen bröt han det, gav åt sina lärjungar och sade: "Tag och ät, detta är min kropp." ²⁷Och han tog en bägare, och efter att ha tackat Gud gav han den åt dem och sade: "Drick av den alla. ²⁸Detta är mitt blod, förbundsblodet som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse. ²⁹Jag säger er: nu kommer jag inte att dricka av det som vinstocken ger förrän den dag då jag dricker det nya vinet med er i min faders rike."

³⁰När de hade sjungit lovsången gick de ut till Olivberget.

Jesu lära om kärleken, helst i Bergspredikans bud, vill många bejaka som själva blomman av evangelium. Men Jesus som Guds lamm är en primitiv offermyt, säger man, som likt en rovspindel lagt sig på lur i den vackra blomman.

Den som säger så har inte heller tagit »Bergspredikans bud» på allvar. 'Följ mig', bjuder oss Mästaren. Och den som verkligen följer Mästaren från Bergspredikans berg skall knappa tre år därefter finna honom på ett annat berg – som den blodige Frälsaren på ett kors.

Vad har hänt med honom?

Detta har hänt med honom, detta enda: *Kärleken har steg för steg förverkligat sig i en ond värld*. Så ser kärleken ut, den sköna rosen av evighet, när den fullbordat sin väg genom 'mörkret som råder härnere' – hänger blödande på ett kors. Detta enda har hänt honom. Den som ropar ja till budskapet om kärleken på Bergspredikans berg skall få tillbaka dess underliga hjärtslitande eko från ett annat berg, kallat Golgata; det betyder Huvudskalleplats ...

Ty kärleken 'söker icke sitt'. Det låter vackert; nästan poetiskt. Men i realiteten betyder det ett dagligt grovarbete; även för Gud. I realiteten betyder det blod, svett, tårar och död (Heb 5:7)^a. Det betyder att kärleken ständigt mister sig själv – för att leva för andra. Offer alltså? Ofrånkomligen. Och därtill ett offer i en *ond* värld, bland människor som hatar det goda. Ett lidandesoffer alltså? – Ofrånkomligen! – Men den som själv aldrig fått lära sig att göra kännbara försakelser, långt mindre offer, för andras skull eller för sanningens skull, han är aningslös om Jesu lidandes historia, om kärlekens offerväsen.

I Jesu liv kommer »de gamla offermyterna» in i ett slutgiltigt ljus. För det första människans vitala behov av att offra: att göra gott igen vad hon gjort ont; att bli försonad med Godheten, förbunden med den igen. Det är det goda i det onda att människan vill ha det onda ogjort; vill se skulden utplånad. Det är beviset för hennes fria vilja, hennes högsta kvalifikation som människa.

Redan som 'skuggbild' behöver därför offerväsendet – såsom i Gamla testamentet – ingalunda vittna om »vidskeplig skräck för en blodtörstig Gud». Tvärtom kan det vittna om både människa och Gud på högsta nivå: en varelse som erkänner sig ansvarig för sina gärningar, också de onda, sin skuld; och som samtidigt möter en så gudomlig Godhet att denna från sin sida erkänner människans ansvarsfrihet; och därmed känns vid hennes behov av gottgörelse; och *fördensskull* undervisar henne i offrets idé och mening. Att icke erkänna det vitala behovet av offer hos människan är en diskriminering av människan.

Denna gudomliga undervisning i offrets idé och mening drivs hårt i Gamla testamentet – som 'förebild'. Till vad? Till det 'sannskyldiga' Offret, den verkliga gottgörelsen, Kristus – för att han skulle kunna bli igenkänd när 'tiden var inne'. Ty det gamla förbundets offerväsen var endast 'skuggan av det som skulle komma', skriver aposteln. Hur detta skall förstås, om offrets djupförankring i verklig-

^a ⁷Under sitt liv på jorden uppsände han med höga rop och tårar enträgna böner till den som kunde rädda honom från döden, och han blev bönhörd därför att han böjde sig under Guds vilja.

heten, kan vi läsa i Hebreerbrevets åttonde och nionde kapitel. Där blir mänsklig religions övergång i Guds rike också slutgiltigt belyst: hur prästen-medlaren och offerdjuret-blodet nu går upp i och förkroppsligas av 'verkligheten själv som finnes hos Kristus'. I honom försvinner alla skuggbilder, genom att han i en enda person förkroppsligar dem alla: *Han* är översteprästen som 'genom evig ande frambär sig själv' som ett felfritt offer åt Gud'.

Här gäller nu att lyfta ögonen från skuggbilden upp till verkligheten själv –

Kristus bar vår synd i sig som en möjlighet (Rom 8:3)^a. Men denna möjlighet förminskade han och oskadliggjorde, steg för steg. Hur det gick till, beskriver Skriften så: 'han blev frestad i allting, likasom vi, dock utan synd'. Dagligen och stundligen frestas han att göra självets gärningar; men han dör bort ifrån dem, en för en; vilket samtidigt innebär att han växer till och blir allt starkare i Faderns vilja. Ja, han mister allt sitt jag, han 'offrar' det; för att så vara kärleken lydig i allt, 'lydig intill döden, ja, intill döden på korset'. Ty när han ur sin vilja avvisar den sista frestelsen, den till blods i Getsemane (att slippa dö korsdöden) avvisar han också sista möjligheten till synd i sitt väsen som människoson.

När han strax därefter utgjuter sitt blod på korset är han – av fri vilja, av ren kärlek – till hela sin person 'ett felfritt offer' som 'genom evig ande' (genom det eviga livets seger i honom) frambär sig själv –

– Åt vem?

– Åt Gud.

– För att Gud är så blodtörstig?

O nej! 'Gud är kärleken'. Men nu *har Kärleken själv steg för steg förverkligat sig i en ond värld*. Då ser den sådan ut. – En rovspindel i en ros? – Tvärtom: ett blödande offerlamm. För vems skull? Just för den onda världens skull (Joh 3:16)^b, för människans skull; som en Guds eviga gåva åt världen och människan (Ef 5:2)^c att nu och för alltid, efter uppståndelsen, vara 'försoningen för våra synder; ja, icke allenast för våra utan ock för hela världens'. Det vill säga, vara vår *verkliga* förlåtelse- och livs-

a ³Det som lagen inte kunde göra, eftersom den kom till korta inför vår köttsliga natur, det gjorde Gud. Då han lät sin egen son bli lik en syndfull människa och sände honom som ett syndoffer, dömde han synden i människan.

b ¹⁶Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv.

c ²Lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss och utlämnat sig själv för vår skull som en offergåva, ett välluktande offer åt Gud.

förbinde1se med Godheten, 'det nya förbundet' med Fadern; – inte i en skuggbilds skenvärld, utan 'i ande och sanning'; med evig substans, med evig realitet.

Att bli 'bestänkt med Jesu blod' betyder därför att genom samme ande, som i honom övervann synden och döden, bli reellt, 'sannskyldigt' renad i sitt samvete 'från döda gärningar för att tjäna den levande Guden' (Heb 9:14).

Därför, när vi i gemenskapsmåltiden dricker kalken, 'förkunna vi Herrens död', säger aposteln. Ja; döden från synden, döden från döden 'en gång för alla'! Och därmed döden från lagen, det gamla bokstavs- och blodsförbundet; från skuggbilden, den mänskliga offerreligionen. Med andra ord, vi förkunnar 'verkligheten själv', som finnes hos den Uppståndne, vårt nya andelevende och eviga förbund med Fadern!

¹⁴Kristi kärlek lämnar mig inget val, ty jag har förstått att om en har dött för alla, då har alla dött. ¹⁵Och han har dött för alla, för att de som lever inte mer skall leva för sin egen skull utan för honom som dog och uppväcktes för dem. ¹⁶Därför bedömer jag inte längre någon på människors vis. Och om jag också har uppfattat Kristus på det sättet, så gör jag det inte nu längre. ¹⁷Den som är i Kristus är alltså en ny skapelse, det gamla är förbi, något nytt har kommit. ¹⁸Allt detta har sitt upphov i Gud, som har försonat oss med sig genom Kristus och ställt mig i försoningens tjänst. ¹⁹Ty Gud försonade hela världen med sig genom Kristus: han ställde inte människorna till svars för deras överträdelser, och han anförtrodde mig budskapet om denna försoning. ²⁰Jag är alltså Kristi sändebud, och Gud manar er genom mig. Jag ber er på Kristi vägnar: låt försona er med Gud. ²¹Han som inte visste vad synd var, honom gjorde Gud till ett med synden för vår skull, för att vi genom honom skulle bli till ett med Guds rättfärdighet.

Denna text samlar i en evig hjärtpunkt påskens händelser. I den hjärtpunkten är det som vi lever och rör oss; vare sig vi är medvetna om det eller ej. Låt oss särskilt begrunda följande: 'Ty Kristi kärlek tvingar oss, eftersom vi tänka så: en har dött för alla, alltså hava de alla dött. – Alltifrån denna tid veta vi därför för vår del icke av någon efter köttet'.

Länge anade jag djupa hemligheter i dessa ord. Men jag värjde mig för uttrycket 'tvingar' om kärleken. Och vad menades med att 'icke veta av någon efter köttet'?

Då hade jag en syn –

Jag såg en oändligt lång och hög husfasad, med oräkneliga fönster, nästan alla med luckorna fördragna. Och en röst sade:

– Detta är Mänsklighetens hus. Bakom varje fönsterlucka bor en människa, i ett rum för sig, i sitt mörker för sig. Ty de tror nästan alla att det är natt. Därför tänker ingen på att slå upp luckorna.

Men då jag nu sig husfasaden badande i ljus, sa jag:

– Men det är ju inte natt. Tvärtom är det ljusan dag.

– Ja, svarade rösten, *solen har gått upp för alla, alltså hava de alla ljus . . .*

Nästan med ens förstod jag vad rösten menade; den hade redan översatt synen för mig, den var ett eko av:

'Kristus har dött för alla, alltså hava de alla dött'.

Lika visst som solen på himlen är ett faktum, är Guds försoning med världen ett faktum. I kraft av detta faktum 'tillräknar Gud icke människorna deras synder'. Ty han ser dem alla i Kristus, i 'rättfärdighetens sol', den han har låtit gå upp för alla; så att den lyser för alla människor. I den finns ljus för alla: förlåtelse, frid, glädje, ja, 'liv och övernog'. Det är i denna för alla människor *möjliga* sol han ser var och en. Inte vad var och en är i sitt rum av mörker bakom fönsterluckan. Han ser vad det rummet, vad den människan, är och äger i Kristus. Och blott hon gläntar lite på luckan skall hon själv se det. Och 'i sanning' ha det! Blott hon öppnar en springa, skall solen Kristus gå in till henne och utan förebråelser säga: Du lever i mörker och synd, min vän. Men din skapare är försonad med dig. Han tillräknar dig icke längre dina synder. Allt är väl. Se, jag, som är världens Ljus och förden-skull inte kan låta bli att gå in till dig, så snart du öppnar, jag 'är försoningen för dina synder, ja, icke allenast för dina utan för hela världens' ...

Efter den synen har jag lärt mig en ny bön, en försoningsbön. Det är ingen utt-änkt bön; den är framsprungen ur själva den nya situation för alla människor som Kristi kärlek skapat på korset som ett evigt. faktum. Om nu 'Kristi kärlek tvingar oss', gör den det på samma sätt som luften 'tvingar' oss att andas. Bönen lyder:

»Gud, lär mig att se mina medmänniskor så som Du, allförsonade Kärlek, ser dem ; se dem sådana de i sanning är. Inte vad de är i sitt eget mörker, sin ensamhet och sin ondska. Såsom jag själv mest brukar se dem och döma dem, jag som blott känner dem 'efter köttet', efter vad de är i sig själva. Men se, solen Kristus lyser ju på dem alla. Kanske märker de det ännu inte. Men jag ser att den vill förvandla dem till de eviga avbilder av honom, som de ju alla är bestämda att bli. Det betyder att också jag – om jag nu är en 'ny skapelse' i Kristus – alltid skall se dem så, försonade med Dig. När Du, o Gud, icke tillräknar dem deras synder, skulle då jag göra det och döma dem? Nej, jag inser nu, att 'alltifrån denna tid veta vi för vår del icke av någon efter köttet'. Vi känner alla i Andanom såsom de är kända av Dig ...»

Ty solen har gått upp för alla, alltså hava de alla sol.

Men varför blir då de flesta kvar i sitt mörker bakom den stängda luckan?

De tror att det är natt! De har kanske inte sett en enda glimt av solen ännu. – Var skulle de kunna se den? – I dig och mig. Ty kärleken tvingar sig inte på; den 'skickar sig icke ohöviskt'. Solen Kristus står utanför den fördragna luckan och väntar tålmodigt som en tiggare: 'Om någon upplåter, skall jag gå in till honom' (Upp 3:20)^a.

Nu förstår vi följande desto bättre: 'Och han har dött för alla, för att de som leva icke mer må leva för sig själva, utan leva för honom som har dött och uppstått för dem'. Vi skall leva för solen Kristus så, att vår omgivning, våra medmänniskor, genom oss lär känna det sanna ljuset. 'Jag är Solen, I åren solstrålarna' – så har han menat det: 'Jag är världens ljus – I åren världens ljus'. Att i såväl småsaker som stora ting, i ord som handling, vara ljus, vara kärleksstrålen; förlåtelsestrålen från försoningens Herre åt alla vi möter! Så att någon kanske gläntar på själens fönsterlucka; och kanske öppnar den mer och mer; för att till sist släppa in ljuset helt – den dag han känner igen Kristus i det; och själv förstår att Kristus har uppstått också för honom (Matt 10:40).

Nu är det gåtfulla ordet ingen gåta längre: 'Kristi kärlek tvingar oss'. Solen på himlen är ett faktum som uppfyller världen. Vad annat kan vi göra än utsätta oss för dess strålar? – Kristi allförsonande kärlek är ett ännu större, ett universellt faktum i världen: 'han for upp över alla himlar för att uppfylla allt'. Det är i det vi alla lever och rör oss och är till; vare sig vi är medvetna om det eller ej. När vi genom tron blivit medvetna om detta universella faktum – vad annat kan vi då göra än leva för det – 'leva för honom, som har dött och uppstått för oss'. Vad annat kan vi göra mot var människa vi möter än vara för henne vad Kristus är för oss (och i det ännu omedvetna för henne) – 'eftersom vi tänka så: en har dött för alla, alltså hava de alla dött'.

Ja, solen har gått upp tör alla, alltså hava de alla sol.

Likväl återstår den praktiska gåtan, det orimliga medansvaret i ljuset, att Han är solen, men att vi är solens strålar i världen; såsom sammanhanget mellan följande tre ord visar: Joh 8:12, Matt 5:14 och 2 Kor 4:6.

Herre Jesus Kristus, förbarma dig över oss!

^a ²⁰Se, jag står vid dörren och bultar. Om någon hör min röst och öppnar dörren skall jag gå in till honom och äta med honom och han med mig.

¹Sedan visade sig Jesus igen för lärjungarna vid Tiberiassjön. Det gick till så:
²Simon Petrus och Tomas, som kallades Tvillingen, Natanael från Kana i Galileen, Sebedaios söner och två andra lärjungar var tillsammans. ³Simon Petrus sade till de andra: "Jag ger mig ut och fiskar." De sade: "Vi följer med dig." De gick ut och steg i båten, men den natten fick de ingenting. ⁴När morgonen kom stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han. ⁵Och Jesus frågade: "Mina barn, har ni ingen fisk?" De svarade nej, ⁶och han sade: "Kasta ut nätet på högra sidan om båten, så får ni." De kastade ut nätet, och nu orkade de inte dra in det för all fisken. ⁷Den lärjunge som Jesus älskade sade då till Petrus: "Det är Herren!" När Simon Petrus hörde att det var Herren knöt han om sig ytterplagget, för han var inte klädd, och hoppade i vattnet. ⁸De andra lärjungarna kom efter i båten med fångsten på släp; de hade inte långt till land, bara ett hundratal meter. ⁹Då de steg i land fick de se en glödhög och fisk som låg på den och bröd. ¹⁰Jesus sade till dem: "Hämta några av fiskarna som ni just fick." ¹¹Simon Petrus gick upp på stranden och drog i land nätet, som var fullt av stora fiskar, 153 stycken. Och fast det var så många gick nätet inte sönder. ¹²Jesus sade till lärjungarna: "Kom och ät." Ingen av dem vågade fråga honom vem han var; de förstod att det var Herren. ¹³Jesus gick fram och tog brödet och gav dem, och likaså fisken. ¹⁴Detta var tredje gången som Jesus visade sig för sina lärjungar sedan han uppstått från de döda.

Måste man tro på Kristi kropps uppståndelse? Kristus-Anden är väl ändå det väsentliga?

I en engelsk by under kriget fick en kvinna en dag budet att hennes son stupat. Hon blev översiggiven. Förgäves sökte de närmaste trösta henne. I samma stund kommer då en grannfru in: »Åh», säger denna, »jag vet av mig själv vad det vill säga, jag som nyss har varit i samma situation».

Den förtvivlade modem lyssnar: Det finns alltså en medmänniska som verkligen kan känna och förstå vad jag känner nu? ... Hon hör upp att gråta och blir idel öra: vilken tröst, vilken hjälp!

'En kropp beredde du åt mig', säger Sonen 'vid sitt inträde i världen', enligt Hebreerbrevet. Ja, såsom 'född av kvinna' är Kristus den mänskliga situationen

fullkomligt *förkroppsligad*. Därför 'visste han av sig själv vad i människan är'; därför 'blev han frestad i allting, likasom vi (på samma sätt som vi) dock utan synd' (utan att falla för frestelse-makten).

Vi anar att de tre orden 'dock utan synd' är sprängfyllda av ett helt livs dagliga kamp mot den onda möjligheten i människan. 'I världen liden I betryck (här talar han av egen erfarenhet), men varen vid gott mod, jag har övervunnit världen'. Vilken omätligt dyrbar 'kropp', vilken omätligt dyrbar kroppssjäl: i allting ansatt av det onda, liksom vi, dock i allting övervinnande det onda genom andens ständiga lidandeskamp: 'Och med starkt rop och tårar frambar han, under sitt köttis dagar, böner och åkallan till den som kunde frälsa honom från döden; och han blev bönhörd och tagen ur sin ångest. Så lärde han, fastän han var »Son», lydnad; och när han hade blivit fullkomnad, blev han, för alla dem som äro honom lydiga, upphovet till evig frälsning'.

Så står denne Människosons dyrbara kroppssjäl till sist full av sår och ärr och minnen, segersår, segerärr, segerminnen efter frestelsekampen med synden. De sista såren, de inre från Getsemane, och de yttre från Golgata, blev liksom segerkampens eviga sigill på denna allt dyrbarare 'kropp', som genom andens vilja och lydnad renats och 'helgats till ett offer' för oss. 'Räck hit ditt finger, se, här äro mina händer; och räck hit din hand, och stick den i min sida. Och tvivla icke, utan tro'.

Vad Jesu ande, som han på korset befaller i Faderns händer när hans 'själiska kropp' dör, måste ha trängtat efter att åter och för alltid ta sin boning i denna själ och kropp. Ty då översteprästen säger: 'Jag besvär dig att du säger oss, om du är Guds Son', svarar Jesus med en profetiskt längtansfylld framtidsvision: 'Du säger det själv. Men jag säger eder: Härefter skolen I få se *Människosonen* sitta på Maktens högra sida'.

Vem alltså? – Människosonen! – som, 'sedan han har uppstått ifrån de döda, icke mer dör': lever i en sann människokropp, genomströmmad av det eviga livet. En Adam odödliggjord till kropp och själ; en mänsklig varelse, i vilken nu bor 'gudomens hela fullhet *lekamligen*' – '*corporaliter*'. *Ave verum corpus!* ... Redan på förklaringsberget hade Jesus fått en försmak av denna genomstrålning. Och när han efter sin uppståndelse vid flera tillfällen visar sig för lärjungarna, skedde detta ännu före förhårligandet, före den så kallade himmelsfärden.

Gick han alltså genom stängda dörrar? Visade sig och försvann igen – en andelik strålning; på en gång en osynlig ljusvåg och lika plötsligt en synlig kropp? (Luk 24:26-51).

Ja.

Redan i den skapelse som nu är (och som är en skuggbild av den andliga) kan materiellt ljus uppenbara sig än som en utbredd vågrörelse och än som en »kropp», en *corpuskel*; och detta till synes på en gång. Ja, det finns partiklar, säger forskaren, som kan »gå rakt igenom jordklotet utan att lämna spår efter sig, något nästan andelikt». – Behöver det vara svårare att föreställa sig Kristi genom evig ande odödliggjorda kropp, utstrålande liv och ande och evigt ljus med oändlig spridningsförmåga; med den fullkomnade Kärlekens allsmåktiga förmåga (Matt 28:18)^a till anpassning och närvaro hos allt och alla. Ja, på en gång; genom en här av osynliga 'tjänsteandar', vars huvud han är (Kol 2:9-10)^b.

Men med de uppenbarelser Jesus ger de sina före återgången till Fadern vill han främst visa dem att han nu är deras ständige följeslagare, efter sitt löfte: 'Se, jag är med eder alla dagar'. Att han delar livets nödtorftiga villkor med dem (som i vår text). Att han delar livets ord med dem; liksom han husfaderligt delar deras dagliga bröd (såsom med Emmauslärjungama). Kort sagt, att han är en av oss; en som aldrig viker från vår sida; den bästa Vännen, en Hjälpare, väl beprövad och 'underbar i råd' vårt allt i alla. Att vi med honom har daglig bordsgemenskap, samtalsgemenskap, arbetsgemenskap. Ty vi tillhör nu Guds husfolk; såsom han själv säger till Maria: 'Gå till mina bröder och säg, att jag far upp till min Fader och eder Fader'.

Om vi blott fattade bråkdelen av verklighetsunderlaget för det ordet, skulle vi var och en säga inom oss: Det finns alltså en Medmänniska som i allting till fullo känner och förstår mig, och som därför kan hjälpa mig i allting. Ja, det finns En, som fastän osynlig, delar allt med mig, mitt allt i alla (Ef 1:23)^c.

Hur är detta möjligt?

Svar: han är för evigt din mänskliga situation förkroppsligad: genomkämpad, genomliden, helgad och förklarad, *dig till godo*. Du har ännu inte tillnärmelsevis lärt känna honom; likväl kan du med full förvisning veta, vad aposteln skriver: 'jag själv har blivit till fullo känd'. – 'Därför måste han i allt bli lika sina bröder ... Ty därigenom att han har lidit, i det han blev frestad, kan han hjälpa dem som frestas'.

Ave verum corpus! O var hälsad, sanna Kropp!

a ¹⁸Då gick Jesus fram till dem och talade till dem: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden.

b ⁹Ty i honom har hela den gudomliga fullheten förkroppsligats och tagit sin boning. ¹⁰Och i honom, som är huvudet för alla härskare och makter, har ni nått er fullhet.

c ²³... som är hans kropp, fullheten av honom som helt uppfyller allt.

³⁶När han såg människorna fylldes han av medlidande med dem, för de var illa medfarna och hjälplösa, som får utan herde, ³⁷och han sade till sina lärjungar: "Skörden är stor men arbetarna få. ³⁸Be därför skördens herre att han sänder ut arbetare till sin skörd."

Från Naturläran minns jag rubriken »Orsak och verkan». Det hette sedan på finare språk »kausallagen»; och kan exemplifieras med snart sagt vad som helst i naturen. Att det av ett solrosfrö alltid blir en solros; att vatten alltid övergår i fast form vid noll grader; att solförmörkelser kan förutses. Och så vidare i all oändlighet. Lagen i stort för hela världsordningen.

Människan har lärt känna den och handlar därefter. Kulturhistorien visar att hon ständigt sökt få veta mer om de orsaksbundna tingen och deras inbördes förhållande, för att själv utnyttja detta vetande praktiskt. Från upptäckten att efter det frö hon lägger i jorden får hon skörda till upptäckten av gravitationen och dess utnyttjande vid avfyring av rymdraketer låser människan upp med samma skapelsenyckel: det orsaksbundna beroendet tingen emellan.

Vid avfyran av en rymdraket måste över 200.000 sådana orsak-och-verkan-moment klaffa med varandra för att en lyckad utlösning skall äga rum. Och rymdingenjörerna, som vet med vilken nästan övermänsklig precision ett sådant hundratusenfaldigt orsaksförlopp måste konstrueras, får en mycket påtaglig bild av världens sammanhållande band.

Denna allmänna skapelselag i naturen, i sin tur tagen i bruk av människan inom kulturen, är en skuggbild av Skaparens egen natur, av kärleken och dess rike. I detta rike inbjuder han oss att på ett ännu fullkomligare sätt ta i bruk den gudomliga lagen om orsak och verkan, beroendelagen. Nämligen såsom *Guds beroende av oss*. Och detta genom kärlekens kausalitet eller 'sammanhållande band' (Kol 3:14)^a som gör att *vi* blir orsak till vad *Gud* verkar och gör: 'Bedjen skördens Herre, att han sänder arbetare i sin skörd'.

^a ¹⁴Men över allt detta skall ni ha kärleken, det band som ger fullkomlighet.

Räcker det inte med att Gud vill och därför sänder, oss förutan?

Hemligheten är att detta »oss förutan» inte existerar för Guds rike. Lika lite som ett huvud kan sväva omkring utan tillhörande kropp: 'Och honom, Kristus, gav han åt församlingen till att vara ett huvud över allting åt församlingen, ty *den är hans kropp* och är uppfylld av honom som uppfyller allt i alla'.

Vill vi finna ännu en liknelse för hur detta fungerar kan vi begrunda ett träd, helst nu i lövsprickningen. Du ser bladen komma fram ur sina knoppar. Allting tillhör dem: saven ur jorden, ljuset från solen. Men bladen tillhör stammen och stammen tillhör roten. Och hela trädet hör solen till, som skapar livet i det. Trädet är en enda bön till solen: Sänd dina strålar! Sänd arbetare i din ljusstjänst ... Så utgör de alla – bladen, stammen och roten – ett enda livets kretslopp i ljuset. Och detta genom orsakslagen.

Men om den *andliga* alltillhörigheten och sammanhållningen, om vårt eviga rotfäste och kretslopp i Gud, skriver aposteln: 'Allt hör eder till, men I hören Kristus till, och Kristus hör Gud till.'

För nu in dagens text i denna all-organism. I denna är kärleken det 'sammanhållande bandet'. Dess lag, högsta gudomliga orsaks- och beroendelag, utlöses från vår sida genom bönen och dess makt: 'Om I förbliven i mig, och mina ord förbliva i eder, så mån I bedja om vadhelst I viljen, och det skall vederfaras eder'.

När vi, liksom bladen på trädet, öppnar oss för Kärleken, så att vi 'förbliver' i den och den i oss, utlöser den sina verkningar i våra liv. Och först då, när vi med denna kärlek, 'utgjuten i våra hjärtan', av hjärtat vill att också våra medmänniskor, våra närmaste eller våra fjärmaste, »hemma eller ute», skall få del i samma Guds kärlek i Kristus, först då kommer hjärtebönen: 'Sänd arbetare i din skörd' – (underförstått: sänd även mig, o Herre).

I det ögonblicket – dagligen upprepat – säger du ditt 'amen' till Guds löften som i Kristus redan fått sitt 'ja': andliga naturlagar som i honom väntar på att du skall utlösa deras verkan med ditt 'amen', ske alltså! Vilket är din med-verkan, den enskilda lemmens medverkan i den kropp, vars huvud är Kristus; vilket tillsammans utgör en enda all-organism i Gud.

²⁸Och Jesus sade: "När ni har upphöjt Människosonen skall ni förstå att jag är den jag är och att jag inte gör något av mig själv utan talar så som Fadern har lärt mig. ²⁹Och han som har sänt mig är med mig. Han lämnar mig inte ensam, eftersom jag alltid gör det som behagar honom." ³⁰När han sade detta kom många till tro på honom.

³¹Till de judar som trodde på honom sade Jesus: "Om ni förblir i mitt ord är ni verkligen mina lärjungar. ³²Ni skall lära känna sanningen, och sanningen skall göra er fria."

Det var en gång en blomma på en äng, som tyckte att alla andra blommor var större och vackrare än hon själv.

– Ni tar solen ifrån mig, sa hon, det är därför jag är så liten.

De andra förstod inte vad hon menade.

Då vände hon sig till solen liksom för att beveka denna:

– Du är min, *min* sol. Jag vill ha dig för mig själv. –

Och hon drog in ett djupt andetag av sol och skyndade sig att sluta kalken för att ha solen för sig själv.

Strax därefter flög en fjäril över ängen.

– Här ligger en blomma död, sa fjärilen.

– Det är blomman Försigsjäl, som trodde hon var ensam om solen, svarade de andra.

– Ingen på jorden kan ha solen för sig själv, sa fjärilen och flög vidare ...

Ingen på jorden kan ha solen för sig själv. Så är det också med sanningen:

Sanningen kan aldrig bli din,
men du kan bli sanningens –

Här rör vi vid urtanken i evangelium; den andas ur varje ord i vår text.

Begrunda blommans förhållande till solen. Solen är inte hennes, men hon är solens. Sammalunda är Sonens förhållande till Fadern: 'Sonen gör allenast vad han ser Fadern göra', vad som behagar honom. Och vari har Fadern sitt behag? 'Gud är kärleken', och kärleken har sitt enda behag i att 'icke söka sitt'.

Pröva sen om du kan tänka dig »äga Gud» eller rent av »äga Gud för dig själv», bedjande som blomman: Fader min, som är i himmelen. Nej. Ordet »äga» måste överkorsas. Det överkorsades slutgiltigt på Golgata.

Ty den Gud du tror dig kunna lägga beslag på som din, som den ende rätte, den fäderneärvde, den renlärigt sanne, osv., honom måste du också försvara. Såsom de skriftlärde måste försvara sin Gud; sin abrahamitiska härstamning. Men behöver vi försvara solen? ... Ändå är det många kristna som tror sig behöva försvara Gud, bli Guds försvarsadvokater. Ja, de försvarar *sin* Gud, men inte *Gud*. Ty vem vill ens på allvar stå upp och försvara solen?

Tänk efter: hur skulle man kunna försvara *Kärleken som icke söker sitt*? Det är en motsägelse. Och du kan pröva den tanken på hela Jesu liv och verksamhet, utan att du skall finna skymten av ett sådant försvar, liknande det varmed fariséerna och de skriftlärde försvarade sig och sin Gud: '»Vår fader är ju Abraham». Jesus sade till dem: »Ären I Abrahams barn, så gören ock Abrahams gärningar».'

Försvara Gud kan vi inte, men däremot kan vi 'bekänna honom inför människorna'; såsom Jesus bekände honom i allt vad han gjorde. – Hur bekänner blomman solen? Genom att göra solens gärningar, genom att växa, blomma, bära frukt. Just så bekände Sonen Fadern: 'Sonen gör allenast vad han ser Fadern göra; ty vad han gör, det gör likaledes Sonen' – kärlekens gärningar; intill blodsblomman som på korset bar evig frukt.

Anar du vilken frihet som ligger i detta? Det är om den texten handlar: 'Om I förbliven i mitt ord (såsom blomman förbliver i solen), skall sanningen göra eder fria' (såsom solen gör blomman fri).

Men hur ofta låter vi inte tvärtom Jesu ord binda oss? Hur kan det vara möjligt? – Svaret är, att ordet slår mig själv i bojar, så snart jag 'söker mitt' i ordet, söker ordet efter min modell. Men då upphör jag automatiskt att 'förstå' det: i jagets akustiska rum slår min egen önsketanke igenom ordet, det är den jag hör; och allt jagiskt binder, hur religiöst »försvarligt» det än må se ut.

Men Jesus säger i texten, att när vi förstår sanningen, skall sanningen göra oss fria. Fria till vad? – O detta är hemligheternas hemlighet! Här samlas som i

en brännpunkt ändamålet med hela Skriften, summan av alla Guds gärningar: att göra oss fria till att helt leva för det som ' icke söker sitt'. Att tjäna det, såsom han tjänade det. Bundna vid detta enda som 'icke söker sitt' – vilket just är frihet. Den fullkomliga bindningen vid detta är den fullkomliga friheten. Det finns ingen sanning som kan överträffa denna. Det är sanningen som gör fri – fri *från* allt som säger jag och mitt, min Gud, min tro, min bekännelse, min kyrka, *till* det som aldrig kan säga jag och mitt, utan blott oupphörligen bedja: 'Fader vår, tillkomme ditt rike ... Ty nu *lever icke mer jag*, utan Kristus lever i mig'.

Så är det, sanningen kan aldrig bli din. Men du kan bli sanningens: 'Kristus lever i mig'. Såsom blomman är solens: nu lever och verkar solen i mig. Solen som har gått upp för alla. För alla blommor, alla människor. Allas sol.

Ty vad är sanningen? – Sanningen är Gud, enligt Johannes 14:6! Sanningen är verkligheten själv; att tillbedja i ande och sanning är alltså att tillbedja i verkligheten själv. Och vad är då verkligheten själv? Kärleken! Gud är kärleken. Alltså kan du bli Kärlekens, men Kärleken kan aldrig i evighet bli din; då upphör den automatiskt att vara Kärleken; den blir något som du äger, som du säger mitt om, utnyttjar, brukar för dina syften. Och då är du redan ofri; bunden vid dig själv och ditt. Och det är helvetet. Allt kan göras till medel – blott icke Gud-Kärleken!

Detta är den automatiskt stängande eller automatiskt upplåtande hemligheten om Kärleken och Friheten. Och det är på en gång det djupast enfaldiga och enfaldigt djupaste som finns att lära känna för en skapad varelse (1 Kor 13).

Därför 'giver jag eder det budet, att I skolen älska varandra, såsom jag har älskat eder'. Detta *såsom* är den korslika världsaxel av evig diamant, kring vilken alla Guds gärningar rör sig, i fullkomlig frihet och salig enfald: Kärleken söker icke sitt. Sanningen gör fri.

Ingen på jorden kan ha solen för sig själv.

Ingen skapad varelse kan ha Skaparen för sig själv.

⁵När ni ber skall ni inte göra som hycklarna. De älskar att stå och be i synagogorna och i gathörnen för att människorna skall se dem. Sannerligen, de har redan fått ut sin lön. ⁶Nej, när du ber, gå då in i din kammare, stäng dörren och be sedan till din fader som är i det fördolda. Då skall din fader, som ser i det fördolda, belöna dig. ⁷Och när ni ber skall ni inte rabbla tomma ord som hedningarna; de tror att de skall bli bönhörda för de många ordens skull. ⁸Gör inte som de, ty er fader vet vad ni behöver redan innan ni har bett honom om det.

Vad stort sker, sker tyst. Vad störst sker, sker i det fördolda. Ty allt liv har en innersida. Det mesta är osynligt; och allt synligt bor vägg i vägg med det fördolda; som i sin tur bor vägg i vägg med Den Osynlige.

Vi lever i atomåldern. Det är en dubbeltydig beteckning. På dess yta visar sig stora hemska svampar: molnen efter atombomberna; det av människorna lös-släppta ytonda. Men samtidigt är de vittnesbörd om den synliga världens nästan gränslösa innersida. Ty atomen vetter också mot 'Fadern i det fördolda'. Atomen är hans hemliga byggsten, av ren kraft. Universum är en enda omätlig springkälla av förvandlingsbar energi. Likväl är det mesta i universum ännu »potentiellt», säger forskarna; »slumrande möjligheter». Det är en synpunkt som inte är oförenlig med iden om skapelsen som ett ännu outvecklat frö till 'nya himlar och en ny jord'. Ett senapskorn väger tre tusendels gram. Men den energimängd som sover i det lilla fröet skulle, till fullo utlöst, kunna lyfta 27.000 ton 1 kilometer högt!

Vad stort sker, sker tyst.

Din kropps synliga beteenden är ju summan av processer som du aldrig ser. Ditt hjärta pumpar dagligen 10.000 liter blod ut i dina ådror. I varje muskel vibrerar 6.000 miljarder muskeltrådar. Om alla nervtrådar i din kropp drogs ut i en enda lång fintråd, skulle den räcka till månen och ytterligare 100.000 kilometer. Ändå märkvärdigare är vad som sker inuti en nervtråd. När du läser detta går synimpulserna med 70 meter i sekunden genom nervbanorna. Men »den undersköna blomman» av otaliga elektrokemiska vågor och minnesmönster som slår ut någonstans

över din hjärnas tolv tusen miljoner neuroner för varje ny synimpuls, så att du kan tolka och förstå vad du ser, ja, tänka fram det till ordnad kunskap och andlig rikedom – den blomman överträffar både markens lilja och solens corona. Så 'övermåttan underbart danad' är du, att varken diktares ord eller forskares formler kan infånga fenomenet människan. Redan i förhållandet till vår egen kropp är vi som en apa, har det sagts, som placerats i förarstolen på ett modernt reoplan – så gott som aningslös om maskineriets underbara konstruktion. I sanning, vad stort sker, sker tyst.

Och vad störst sker, sker i det fördolda.

Ty ju längre in du kommer i det fördolda, desto *större* blir ditt livsrum; medan det som säger »jag» i dig blir mindre och mindre – inför honom som är Skaparen av ditt liv och ditt livsrum (vilket är ännu en tillämpning av relativitetslagen, om man så vill). Och längst in vidgar sig livsrummet för din ande och blir oändligt: du träffar på din granne: Fadern i det fördolda ... Jesus säger annars, att han har gått bort för att 'bereda rum' åt dig – just ditt eviga fördolda livsrum i Gud. (Jämför Joh 14:2-3 med Kol 3:3)^a.

'Gå därför in i din kammare och bed till din Fader i det fördolda.' När redan det synliga världsalltet har en så ofattbart rik kontaktyta inåt, vad skall då inte det osynliga ha: vår andes livsrum i Gud.

Men lika lite som kroppen fungerar utan hjärtats och lungornas arbete; lika lite som själen arbetar utan nervernas fintrådiga signalsystem, kan anden fungera utan sin livgivande kontaktyta mot den andliga världen. Och den kontaktytan heter först och främst bön. Bönen är för anden vad andningen är för kroppen. Genom bönen syrsätts vår invärtes människa; genom bönen bestrålas den med liv, kraft, glädje, kärlek och frid *direkt* från himlaljusens Fader (Jak 1:17)^b.

Vad gör vi med en nervissnad blomma? – Vi vattnar henne och sätter henne i solen. Sedan gör solen resten: 'vedergäller' henne med allt gott.

Du och jag är ofta nervissnade i anden; vi är »hängfärdiga» i viljan; vi är uttröttade i nerverna, kraftlösa till kroppen, kort sagt kvävda av luften i världens

^a Joh 14 ²I min faders hus finns många rum. Skulle jag annars säga att jag går bort för att bereda plats för er? ³Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så skall jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att också ni skall vara där jag är.

Kol 3 ³Ni har ju dött, och ni lever ett osynligt liv tillsammans med Kristus hos Gud.

^b ¹⁷Allt det goda vi får, varje fullkomlig gåva, kommer från ovan, från himlaljusens fader, hos vilken ingen förändring sker och ingen växling mellan ljus och mörker.

minsta rum: *jag*-rummet. Vad gör vi alltså? Vi lämnar *jag*-rummet och går in i livsrummet; ditt och mitt livsrum i Gud. Detta rum som redan är 'berett' åt oss. I avskildheten, stillheten i kammaren med den stängda dörren, finner vi ingången till vår Fader i det fördolda.

Ju längre vi lever, desto mer ensidig och enfaldig kan kroppens oavlåtliga andning synas oss. Ändå gör vi aldrig den anmärkningen; vi ser ju att det är genom den vår kropp förnyas och lever. Detsamma lär vi oss också i fråga om den invärtes människans andning, bönen. 'Bedjen oavlåtligen' kan synas både enformigt och enfaldigt. Men efter hand lär vi oss att just denna enfald – att så ofta som möjligt *andas* de enda orden i det fördolda: Amen. Kom Herre Jesus ... tack och lov, o Fader! – är en salig livsnödvändighet (Kol. 3:17)^a.

^a ¹⁷Låt allt vad ni gör i ord eller handling ske i herren Jesu namn och tacka Gud fadern genom honom.

²⁴Lärjungen är inte förmer än sin lärare och tjänaren inte förmer än sin herre.

²⁵Lärjungen skall vara nöjd om han får det som sin lärare och tjänaren om han får det som sin herre. Om man har kallat husets herre för Beelsebul, kan då hans husfolk vänta sig något bättre?

²⁶Var alltså inte rädda för dem. Det finns ingenting gömt som inte skall komma i dagen och ingenting dolt som inte skall bli känt. ²⁷Vad jag säger er i mörkret, det skall ni säga i dagsljuset, och vad jag viskar i ert öra, det skall ni ropa ut från taken. ²⁸Var inte rädda för dem som kan döda kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan förgöra både själ och kropp i helvetet. ²⁹Säljs inte två sparvar för en kopparslant? Men ingen av dem faller till marken utan att er fader vet om det. ³⁰Och på er är till och med hårstråna räknade. ³¹Var alltså inte rädda: ni är mer värda än aldrig så många sparvar.

Det heter ju att syndens lön är döden. I så fall förskotteras den med fruktan (Heb 2:14-15)^a. Ty från begynnelsen är fruktan känslans följd av synden. Adam gömde sig för Gud – av fruktan för Gud. Kain slog ihjäl Abel – av människans fruktan för människa. Båda handlingarna visar djupast människans fruktan för sig själv. En trefaldig fruktan på grund av människans trefaldigt felvända ställning: uppåt, utåt, inåt. Finkamma historien på tankar och handlingsmotiv, och du finner ständigt människans trefaldiga fruktan: fruktan för makterna, fruktan för de andra, fruktan för sig själv. Finkamma ditt eget liv på tankar och handlingsmotiv, och du skall finna något liknande. Ja, inte sällan hamnar människor i ett fruktans dilemma som visserligen har många variationer, men vars förtvivlan påminner om den berömda tvångssituationen »att begå självmord av fruktan för döden».

En dam i tågkupén lade ifrån sig tidningen och utbrast:

– Man blir bara rädd när man läser tidningar.

Genom vårt undermedvetna går varje dag tusentals små stötar av rädsla. Vi läser om mord, bilolyckor, cancer, atomaska, krigsfara osv., och därav förstärks

^a ¹⁴Då nu barnen är av kött och blod måste han på samma sätt bli människa, för att han genom sin död skulle göra dödens herre, djävulen, maktlös ¹⁵och befria alla dem som genom sin fruktan för döden varit slavar hela sitt liv.

vad man kallat »fruktans nervcentrum». Socialt strävar vi efter »trygghet». Men det standarduppdrivande raseriet för trygghet föder en gökunge i sitt bo. Dess namn är fruktan. Först fruktan för att inte få allt; sedan fruktan för att inte få behålla allt: hälsa, arbetsförmåga, ungdom, pengar, saker, prestige. Vi både lever och dör av fruktan.

Evangelium om Guds fullkomliga allfaderkärlek till oss, bevisad i Sonens fullkomliga broder-solidaritet med oss, fullkomnad genom sändandet av 'barnaskapets Ande' i oss, är det trefaldiga himmelska alternativet till all fruktan på jorden. Det är det fortgående bortopererandet av fruktans nervcentrum; jämsides med införandet även trefaldig frid i dess ställe: frid med Gud, frid med människor, frid med mig själv. Människan i trefaldigt rättvänd ställning: uppåt, utåt, inåt. Denna barnaskapets trefaldiga frid kan du fördjupa dig i genom att läsa Romarbrevets 8:15-16^a, Johannes första brev 4:18^b, samt slutligen och sammanfattande Filipperbrevets 4:6,7: *'Gören eder intet bekymmer, utan låten i allting edra önsknningar bliva kunliga inför Gud, genom åkallan och bön, med tacksägelse. Så skall Guds frid, som övergår allt förstånd, bevara edra hjärtan och tankar i Kristus Jesus'*. (Bibel 2000)

På tivoli fanns något som hette »Solskivan». På en stor rund skiva löpte tolv radier ut, försedda med var sitt lysrör. I skivans centrum skulle man med spetsen av en stav söka den *enda* punkt som kunde få alla lysrör att tändas, så att hela skivan upplystes. Men för de flesta tändes blott två eller tre av lysrören – man hade svårt att hitta den dolda kontaktpunkten.

Har du svårt att hitta den dolda kontaktpunkten? – Jag menar i den andens »Solskiva» som finns dold i nyss citerade ord om Guds frid.

Inte sant – vårt liv eller en dag av vårt liv är ofta som en stor skiva av mörker: det bekymret och det bekymret, fruktan för det och fruktan för detta, fruktan åt alla håll. Men med vår vilja och vår bön, vår sökande stillhet, kan vi treva oss fram till den dolda kontaktpunkten – den som får Faderns förekommande kärlek i Sonen att tändas och lysa in i *varje* bekymmer, varje fruktan och varje önskan, med sin frid; till dess hela vår dag, hela vårt liv, upplyses därav: ingenting är farligt

a ¹⁵Ni har inte fått en ande som gör er till slavar så att ni måste leva i fruktan igen; ni har fått en ande som ger söners rätt så att vi kan ropa: "Abba! Fader!" ¹⁶Anden själv vittnar tillsammans med vår ande om att vi är Guds barn.

b ¹⁸Rädsla finns inte i kärleken, utan den fullkomliga kärleken fördriver rädslan, ty rädsla hör samman med straff, och den som är rädd har inte nått kärlekens fullhet.

mer; ingenting är värt att frukta mer, varken frestelser, synd, olycka, människor, motgång, framgång, liv, död – intet. Ty allt är väl. Allt är fullkomlig förlåtelse. Allt är fullkomlig förståelse. Allt är förberett; om vi blott vill vandra i förberedda gärningar. 'Amen. Ske alltså. Kom, Herre Jesus! – tack och lov, o Fader ... Allt sker efter Din kärleks rådslut' (Matt 10:29-31)^a. Ja, intet, intet 'skall kunna skilja oss' från Din kärlek i Kristus Jesus (Rom 8:35-39)^b.

På tivoli fick man söka med staven blott två minuter. Med din vilja och din bön, din sökande stillhet, får du söka tills du finner, bedja tills du får, enligt Jesu upprepade löfte (Matt 7:8)^c; ända tills Guds frid, som övergår allt förstånd, tänder hela din dags solskiva.

a ²⁹Säljs inte två sparvar för en kopparslant? Men ingen av dem faller till marken utan att er fader vet om det. ³⁰Och på er är till och med härstråna räknade. ³¹Var alltså inte rädde: ni är mer värda än aldrig så många sparvar.

b ³⁵Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd? ³⁶Det står ju skrivet: För din skull lider vi dödens kval dagen lång, vi har räknats som slaktfår. ³⁷Nej, över allt detta triumferar vi genom honom som har visat oss sin kärlek. ³⁸Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, ³⁹varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre.

c ⁸Ty den som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar skall dörren öppnas.

³⁷På högtidens sista och största dag ställde sig Jesus och ropade: "Är någon törstig, så kom till mig och drick. ³⁸Den som tror på mig, ur hans inre skall flyta strömmar av levande vatten, som skriften säger." ³⁹Detta sade han om Anden, som de som trodde på honom skulle få. Ty ännu hade Anden inte kommit, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad.

Vad Jesus i vår text förutsäger om Anden är uppfyllt i Uppenbarelsebokens tjuogoandra kapitel: 'Och han visade mig en ström av levande vatten. Den utgick från Guds och Lammets tron'. Och dess vatten steg i Livets träd, som stod vid strömmen.

Under en vårvandring längs en bäck träffade vi på en al vars krona nyss blivit avsågad.

– Se, sa någon, så trädet blöder!

Det gjorde det bokstavligen. Strömmar av blodröd sav – livets vatten! – sjöd upp som en källa ur trädstammen; och rann ut till ingen nytta.

– Man riktigt lider med trädet, sa vi. Vad det ska längta efter sina grenar.

Ty runt om stod andra alar i blom vid bäcken.

Då tänkte jag på Kristus, Guds Lamm. Och på Andens ström av levande vatten. Jag tänkte: Trädstammen som sjuder av evigt liv, fast så ofta förgäves, i längtan efter sina grenar – det är Kristus. Guds och Lammets Ande, det gudomliga överflödet av livskraft, 'liv och övernog', är utgjuten i världen; dock så föga känd, så föga upplevd, så sällan genomsläppt till ett överflödande liv i oss.

'Skall Människosonen finna tro på jorden när han kommer?' Det är Livsträdets blödande fråga efter sina grenar i världen. Ty vad är tro? – 'Den som tror på mig, av hans innersta skola strömmar av levande vatten flyta fram'.

»Man riktigt lider med trädet» ... Jag talade en gång med en man som fått högra armen amputerad.

– Det underliga är, sa han, att jag har känslan kvar i fingrarna. Och det är ett säreget lidande: jag vill uträtta något med handen – men där finns ingen hand.

Den bilden ur livet förtydligar vad vi talar om. Det eviga livets kraft, Anden som är i den Förhärligade, i Vinträdet eller Kroppen Kristus, vill i oss såsom grenarna, såsom lemmarna, bli en källa som flödar över (Joh 4:14)^a. Detta är inte poesi; detta är ande i sak, lätt att föra ut i den konkreta verkligheten. – Ty just i dag vill den osynlige Kristus ge en människa i din närhet en hjälpende hand; ge den orättvist behandlade ett upprättande ord; den felande ett förlåtelsens handtag; åter en annan ett tröstens brev, en tredje ett samtal, en fjärde en stund av glädje rätt och slätt – en rad sådana kärleksgåvor vill han ge. Anden känner redan i förväg hur varje sådan handräckning skall bli utförd (Ef 2:10)^b. Anden planerar och leder i detalj. Men ve dig och mig om där då inte finns någon hand att utträta den med. Ingen att sända. Ingen gren som vill släppa fram Guds livsström i blommor och druvor: till glädje och näring åt andra.

Då blöder Trädet. Då har Kristus sitt »säregna lidande». För din och min skull.

Se dig om där du står, i din närmaste omgivning. Just där skall du vara en blommande, en druvbärande gren för andra. Just där skall du vara Kristi hand i världen. Du som kan känna med ett träd som blöder och ännu mer med en människa som saknar ena handen – kan du känna Kristi säregna lidande, kan du 'lida med honom' (Rom 8:17)^c att han så ofta saknar en hand där han vill utföra sin gärning.

Anden, Guds och Lammets livskraft, strömmar förgäves, om inte du fångar upp den där du står och låter den bli till blommor och frukt; om inte du blir Kristi hand i ditt hem', Kristi närvaro bland dina arbetskamrater; en strimma av Kärlekens kosmiska strålning i det rum där du stiger in, på gatan där du går, till den människa du möter eller kontaktar. Religion och kyrka betyder föga som organisation. Liksom trädet är Andens rike en organism, av frid och glädje. Ja, 'Guds rike består i rättfärdighet och frid och glädje i den helige Ande', skriver aposteln. Därför skriver han också att 'allt beror på om någon är en ny skapelse'. Genom den gamla skapelsen, den gamle Adam flyter ingen levande ström från Guds och Lammets tron. Kärlekens kosmiska strålning når inte fram genom bältet av satanisk ondska

a ¹⁴Men den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig. Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv."

b ¹⁰Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till.

c ¹⁷Men är vi barn, då är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, om vi delar hans lidande för att också få dela hans härlighet.

och mörker bland människorna. Nej, 'det som är fött av kött, det är kött'. Men 'det som är fött av Anden, det är ande. Förundra dig icke över att jag sade, att I måsten födas på nytt'.

'Hur skall detta ske'? Hur blir jag en ny skapelse?

Genom Anden som skapar: 'Det är Anden som gör levande': Ja, 'den som tror på mig, av hans innersta skola strömmar av levande vatten flyta fram'.

¹Jag är den sanna vinstocken, och min fader är vinodlaren. ²Varje gren i mig som inte bär frukt skär han bort, och varje gren som bär frukt ansar han, så att den bär mer frukt. ³Ni är redan ansade genom ordet som jag har förkunnat för er. ⁴Bli kvar i mig, så blir jag kvar i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte sitter kvar på vinstocken, kan inte heller ni göra det om ni inte är kvar i mig. ⁵Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon är kvar i mig och jag i honom bär han rik frukt: utan mig kan ni ingenting göra. ⁶Den som inte är kvar i mig blir som grenarna som kastas bort och vissnar; de samlas ihop och läggs på elden och bränns upp. ⁷Om ni blir kvar i mig och mina ord blir kvar i er, så be om vad ni vill, och ni skall få det. ⁸Min fader förhärligas när ni bär rik frukt och blir mina lärjungar. ⁹Liksom Fadern har älskat mig, så har jag älskat er. Bli kvar i min kärlek.

Vi begrundade nyss bilden av det blödande trädet som längtar efter sina grenar. I dag står mitt i texten Vinträdet Kristus.

Liksom Bergspredikans åtta *saliga* möter vi här åtta gånger ordet *förbliwa*. Det är Vinträdets lösenord. Det ställer bilden av Vinträdet i den dubbla belysning som krävs för att vi skall förstå den på det andliga planet. I ett naturens vinträd är grenarna sammanvuxna med »trädet» till en enda livsenhet. Så vill också Kristus att vi skall bilda en enda livsenhet med honom i Gud. Men här kommer vår fria vilja in: det beror inte på Kristus utan på oss, om Vinträdet skall bära frukt i världen.

Begrunda detta länge.

Ty det är undret av gudomlig kärlek, att det nyplanterade 'livets träd', det nya skapelseträdet i Sonen, låter Skaparen-Fadern växa och bära frukt blott med vår fritt medverkande vilja. Därav Jesu vädjan till vår fritt medverkande vilja: *'Förbliven i mig ...'*

Begrunda detta länge. Det är oerhört gripande –

Vi ser först det nakna korsträdet, med de två grenarna, Kristi kärleks utsträckta armar. Sedan ser vi den hos Fadern förhärligade: 'i honom bor gudomens hela fullhet lekamligen' – himmelsträdet, till hälften av jordens stoft, nu upphöjt och

förklarar, rotat i himmelen. Men det är ännu utan grenar, och detta fastän det är uppfyllt med gudomlig livskraft för hur många grenar som helst: 'mig är given all makt i himmelen och på jorden' ... Därefter ser vi samma träd genom Anden sänka sig ner i världen; alltjämt naket, på nytt 'utblottat', ödmjukt bedjande oss att bli dess grenar, och att förbliva såsom grenar i det.

Det försöker säga: i Mig finns nu allt vad ni behöver av liv, till kropp, själ och ande. Intet skall fattas er. Men 'Mig förutan kunnen I intet göra'. Därför, mina vänner, mina kära grenar, 'förbliven i mig'; och låt mitt skapande kraftöverströmmande ord 'förbliva i eder'. Ni skall då kunna bedja om 'vadhelst' ni behöver, och ni skall få det; liksom grenen i vinträdet, genom sitt blotta förblivande i det, kan sägas bedja om saven och få liv och övernog, till blommor och druvor. Ty 'jag är vinträdet, I ären grenarna'. Jag är en del av er, ni en del av mig. Det går inte att utsäga hur innerligen beroende av varandra vi är; ja, det är en stor dårskap för världen, detta kärleksberoende, att Jag intet kan göra utan er, mina frukt bärande grenar, och att ni heller intet kan göra utan mig, som är trädet. Därför ber jag er, som en naken tiggare ber jag er: 'förbliven i mig' ...

Låt oss nu betrakta en vinträdegren i naturen. Vad slags blom och frukt den bär, bestämmer den ju inte själv; det *kommer* 'av sig själv'. På vad sätt? Genom grenens blotta förblivande i trädet. Grenen förstår då, att den själv inte frambringar en enda blomma, en enda druva. Det är livets kraft i den som skapande strömmar till.

Därför: 'förbliven i mig'.

Detta betyder inte bara att då och då bedja eller förrätta gudstjänst. Det betyder att dagligen, ja, stundligen veta och 'hålla före': Jag är grenen; Han är Trädet. Jag är grenen; med den fria viljan att förbliva i Trädet eller ej.

Vad gör jag alltså? – Jag använder mig av den enda vägen: den sökande stillheten; tills jag förnimmer Närvaron av det gudomliga trädet som längtar efter sin gren med all himmelens längtan och 'svartsjuka kärlek' (Jak 4:5)^a – Amen. Kom, Herre Jesus – tack och lov, o Fader! ...

Sedan förbliver jag där. Bedjandets, tillbedjandets och förebedjandets fina hårrörskärl släpper då igenom 'den himmelska världens andliga välsignelse'; genom mitt blotta förblivande i Hans närhet ... Hundra gånger om dagen och mer frestas jag att överge honom, att glömma Hans kärleksfulla närvaro. Men lika många

^a Eller tror ni att det är tomma ord när skriften säger: Svartsjukt kräver Gud åt sig den ande han har låtit bo i oss?

gångerna andas jag på nytt frimodigt fram min bön: Amen. Kom, Herre Jesus ... Ty mer och mer lär jag mig förstå vad han själv har försäkrat i sitt ord, att han med 'svartsjuk kärlek' längtar och trängtar efter mig; just såsom trädet, skälvande och blödande av livskraft, otåligt längtar efter sin gren ...

Och om någon glädjens blomma slår ut, om en sanningens eller kärlekens druva mognar för någon annan människa genom mig, vet jag inte. Det är Trädets sak. Min sak är att förbliva i Trädet; och låta Trädets ord, som jag var dag begrundar i min sökande stillhet, förbliva i mig. Resten kommer 'av sig själv'. Gud ger växten. Gud skapar både blomman och frukten: 'verkar i eder både vilja och gärning'.

Därför ber han oss om detta enda: *'Förbliven i mig'*.

¹³Någon i hopen sade till honom: "Mästare, säg åt min bror att dela arvet med mig." ¹⁴Han svarade: "Vem har satt mig till att döma eller skifta mellan er?" ¹⁵Och han sade till dem: "Akta er för allt habegär. En människas liv beror inte av överflöd på ägodelar." ¹⁶Sedan gav han dem en liknelse: "En rik man hade fått god skörd på sina jordar. ¹⁷Han tänkte för sig själv: 'Vad skall jag göra? Jag har inte plats för hela skörden.' ¹⁸Han sade: 'Så här skall jag göra. Jag river mina lador och bygger större så att jag får rum med säden och allt annat jag äger. ¹⁹Sedan kan jag säga till mig själv: Nu min vän är du väl försörjd för många år framåt. Du kan vila ut. Ät, drick och roa dig.' ²⁰Men Gud sade till honom: 'Din dåre, i natt skall ditt liv tas ifrån dig, och allt du har lagt på hög, vem skall få det?' ²¹Så går det för den som samlar skatter åt sig själv men inte är rik inför Gud."

Rik inför Gud.

Dessa ord ur dagens text vill jag belysa från två håll, med två ögonblicksbilder. Båda är hämtade ur levande livet.

Upp genom luften, bort över haven, ut ur det jordiska lufthavets rum steg den förste rymd mannen i sin stålkapsels vinande hiss. Jorden krympte. Europa-Asien-Amerika blev ett sammanhängande mönster på en och samma lilla vackra boll – nu såg han det! Solens corona såg han stråla i rymdsvart natt. För en stund miste han henne i ett sagolikt färgband vid horisonten. Men se, tusende solar stod honom åter: stjärnor i ohöljd glans. Tills i en ny explosion av guld Solen gick upp för andra gången på halvannan timme! Ja, jorden var rund. Ja, världen var en. Mänskligheten en enda. Bevisat på åttionio minuter ...

Som i en sagans förvandling kände han sin kropp lyftas av sig själv i stolen: han var viktlös! Pennan flöt upp till hans hand. »Jag svävar», kände han. Som vore han löst ur syndafallet: till kroppen en ängel – med världen i himmelskt flygperspektiv ...

Allt vad som fanns av vetande och makt hade laddat upp för detta rymdskott. Över 200.000 moment måste samverka för att det skulle lyckas. Och se, det lyckades!

»Historiens största ögonblick!» förkunnade högtalarna.

»Människans egen himmelfärd!» sjöng skalderna.

Ty lovsånger följde honom, övermänniskan, som själv styrde sin gudalika bana kring jordens rund (»Men någon Gud däruppe såg han inte», skrattades det sedan i en kommentar.)

Men nu är han på väg ner igen. Han rusar in i jordatmosfären. Den gamla tyngdlagen hakar på: drar honom ner. Den gamla syndlagen hakar på: drar ner honom: han ser jordklotet dela sig i två hälfter, den enda mänskligheten söndra sig i två maktblock : »Hälsa Partiet!» är rymdängeln's ord sedan han återfått sin gamla adamsvikt: viljan att vara värst, viljan att väga tyngst i världens vågskål.

Rik inför människor. Rik inför sig själv.

Ungefär samtidigt låg på ett hem för kroniskt sjuka en kvinna, en reumatisk krympling, sedan länge fjättrad vid sin sjukstol. Till kroppen är hon tyngd alltigenom: kan knappt röra ett finger ...

En dag hade hon hört ett radioanförande om spetälska barn.

– Syster, säger hon, jag kan inte glömma de spetälska barnen. Vad är mitt onda mot deras? Gud är god mot mig, syster! – Vill syster göra mig en tjänst. Ta fram min handväska. – Finner syster den? Öppna och ta ut min postsparbanksbok. – Hur mycket finns det på den?

Syster ögnar igenom de små summorna under Insatt och Uttaget.

– 148 kronor finns där.

– Vill syster ordna med fullmakt och ta ut hälften och skicka till de afrikanska barnen ...

Fjättrad vid sin stol, tyngd alltigenom, skulle hon på åttionio minuter inte kunna förflytta sig över golvet ens. Men i sin ande är hon tyngdlös, i sin ande är hon fri! Så fri, att inte blott hennes tanke kan flyga ner till Afrika och där liksom se en plågad medmänniska; men så fri att hon kan lyfta sig ut ur sig själv och gå in i en okänd nästas lidande. Viktlös i sig själv ... *Saliga äro de i anden tyngdlösa, de nå himmelen på jorden.*

Och se, också tingen, ägodelarna, blir viktlösa; ja, även de tyngst vägande: pengarna, blir frigjorda. (En Gud *härnere* fick vi se! blir vår enda kommentar.)

200.000 moment behövs för att få en människa att lyfta ett litet stycke över jorden och ner igen.

2 moment behövs för att få en människa att lyfta ända till 'själva himmelen', och tillbaka igen: till Gud och till en medmänniska. Kärlekens 2 moment, som 'icke söker sitt': att älska Gud och sin nästa, bevisande att världen är en –

Rik inför Gud.

²⁵Stora skaror gick tillsammans med honom, och han vände sig om och sade till dem: ²⁶”Om någon kommer till mig utan att hata sin far och sin mor och sin hustru och sina barn och sina syskon och därtill sitt eget liv, kan han inte vara min lärjunge. ²⁷Den som inte bär sitt kors och följer efter mig kan inte vara min lärjunge. ²⁸Om någon av er vill bygga ett torn, sätter han sig då inte ner och räknar ut vad det kostar, för att se om han har råd med bygget? ²⁹Annars kan det hända att de som ser att han har lagt grunden men inte kan bygga färdigt börjar göra narr av honom ³⁰och säger: Den där, han satte i gång ett bygge men kunde inte få det färdigt! ³¹Eller om en kung vill dra ut i fält mot en annan kung, sätter han sig då inte ner och överväger om han med tio tusen man kan möta den som rycker an med tjugo tusen? ³²Kan han inte det skickar han sändebud för att be om fred medan den andre ännu är långt borta. ³³Så är det alltså: ingen av er kan vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger.

³⁴Salt är bra att ha. Men om saltet mister sin kraft, hur skall man få det salt igen? ³⁵Det duger varken för jorden eller gödselstacken. Man slänger bort det. Hör, du som har öron att höra med.”

Följ upp en självisk handling under någon tid för att se vad som blir av den. Du vet nog ganska väl när du gjorde det eller detta av själviska motiv: satte någon på plats för att visa vad jag är eller kan; rentvådde dig själv genom att så fint lägga skulden på andra; var snål på vänlighet mot en som var mindre uppskattande mot dig osv. Om du följer upp en sådan handling, skall du finna, att även de minsta baciller av själviskhet överför ont från människa till människa; och på det sättet bidrar till den allmänna förruttnelsen i världen.

Det säger sig självt, svarar du, att själviska handlingar ökar förruttnelsen i världen. – Men 'I ären jordens salt', har ju Mästaren sagt. – Javisst ... – Men har du inte märkt, att det just är för saltet och saltets gärningar han är så djupt bekymrad – att saltet 'skall mista sin sälta'?

Vad är saltet?

Saltet är sanningen, rätten, barmhärtigheten, gudsfruktan. – Men 'om nu till och med' sanningssägandet, rättskänslan, den barmhärtiga gärningen, fromheten

'mister sin sälta, varmed skall man då återställa dess kraft'? Den olyckan är oåterkallelig, menar Jesus, om hans tjänare inte är vakna för att de i ord, i liv och gärning går och förlorar Kristi *kraft*? De företräder saltet. Så tror de ock att de är saltet. Men tänk om saltet i deras liv har mist sin sälta – 'varmed skall man då återställa dess kraft?' – Vilken Guds smärta i den frågan!

Ty vad är *sältan* i saltet?

Följ upp en »salt» gärning och se vad som kan hända med den –

Där är någon som är besjälad av att alltid »säga sanningen». Men han är okänslig för att han just i sanningssägandet inte så sällan 'söker sitt': lusten att samtidigt få utsätta andra för kritik, nedvärdera och döma – då blir 'till och med' sanningen kraftlös. Den mister sin sälta som är – kärleken. Ordet om saltet som inte är 'tjänligt' till någonting överensstämmer exakt med ordet om gärningar gjorda utan kärlek: de är 'till intet gagn' (1 Kor 13).

Eller där är den »salte» mannen som har sådan stark känsla för rätt och rättfärdighet. Han seglar ständigt ut för att hävda rätten. Men risken finns där att han blir så nitisk att han även vill »*ha* rätt» till varje pris. Det hörs redan på uttrycket att det är något han då söker för egen del. Han blir, även i andliga ting, »rättshaverist». Ett ord som lätt får dubbel betydelse: han havererar med rätten; så att även rätten går under. Ty i allt gott, även det rättsgoda, kan man 'söka sitt'. Det är bara kärleken som icke söker sitt. Därför 'hyser den icke agg för en oförrätts skull'; men den sörjer över orättfärdigheten och har sin glädje i sanningen. Därför kan den heller aldrig gå under: 'kärleken förgår aldrig'.

Eller där är slutligen gudsfruktans »salta» människa, nitälskaren för Gud, Guds sak, Guds ord – det finaste av allt 'jordens salt'. Men just därför kan det försåtligare än annat 'mista sin sälta'. Nitälskaren märker inte – hur skulle det ens vara möjligt? menar han – att också han 'söker sitt' i sitt nit för Gud. Men utåt märks det: han avstänger sig från vissa människor, han nedvärderar några, han favoriserar andra. Han dömer. Han glömmer den eviga modellen för ett sant lärjungaliv, han håller inte lärjungamåttet i Matt 5:44-48^a. Enligt det ordet tar kärleken inte parti, är inte partibildande, har inte anseende till personen, avskär sig aldrig, kan aldrig bli

^a ⁴⁴Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er; ⁴⁵då blir ni er himmelske faders söner. Ty han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. ⁴⁶Om ni älskar dem som älskar er, skall ni då ha lön för det? Gör inte tullindrivarna likadant? ⁴⁷Och om ni hälsar vänligt på era bröder och bara på dem, gör ni då något märkvärdigt? Gör inte hedningarna likadant? ⁴⁸Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig.

sekskterisk. – Men mister man inte sältan i saltet då? Tvärtom, det är blott så den kan bevaras, genom det som inte *kan* mistas, inte kan förgås: genom kärleken. Kärleken är sältan i rättfärdighetens salt, sältan i sanningens salt, sältan i gudsfruktans salt.

Jesu fråga i texten är fylld av Guds djupa smärta. Utan kärlek är intet tjänligt i Guds rike. Hade vi så all kunskap, trodde på alla dogmer och kunde tala som änglar om dessa dogmer och alla deras hemligheter, 'men icke hade kärlek, så vore detta oss till intet gagn'. Otjänliga; salt som mist sin sälta.

I detta radikala ljus blir det också fullt begripligt varför Jesus i texten ställer så radikala krav: 'Om någon kommer till mig och han därvid ej hatar sin fader och sin moder och sin hustru och sina barn och sina bröder och sina systrar, därtill ock sitt eget liv, så *kan* han icke vara min lärjunge'. Genom sin tjänare Paulus säger han samma sak med lugnare ord: 'Kärleken söker icke sitt'.

Fullt begripligt blir då också till sist Jesu radikala råd i texten, att först sätta sig ner och beräkna kostnaden för ett lärjungaliv. Har jag råd att låta Gud gå före allt mitt eget? Ja, Jesus betonar så starkt nödvändigheten av denna kostnadsberäkning att han framställer den i två bilder, mannen som skulle bygga ett torn, och konungen som skulle dra ut i krig. Han vill säga: lärjungalivet är det nya liv i dig som skall byggas upp under ständig kamp mot ditt gamla. Murslev i den ena handen, svärd i den andra. Har du råd till detta?

Men också denna kostnadsberäkning är okänd bland många av oss. Därför har vi inte blott det ohöljt ruttna i världen, det öppet onda. Vi har något som är ännu värre: det försåtligt onda, saltet som mist sin sälta.

⁸De lämnade genast graven, och fyllda av bävan och glädje sprang de för att berätta det för hans lärjungar. ⁹Då kom Jesus emot dem och hälsade dem, och de gick fram, grep om hans fötter och hyllade honom. ¹⁰Men Jesus sade till dem: "Var inte rädda. Gå och säg åt mina bröder att bege sig till Galileen. Där skall de få se mig."

¹¹Medan de var på väg kom några ur vaktstyrkan in till staden och berättade för översteprästererna om allt som hade hänt. ¹²Dessa överlade med de äldste, och sedan gav de soldaterna en stor summa pengar och sade till dem: ¹³"Säg att hans lärjungar kom under natten och rövade bort honom medan ni sov.

¹⁴Om ståthållaren får höra detta skall vi tala med honom så att ni inte behöver oroas er." ¹⁵Soldaterna tog pengarna och gjorde som de hade blivit tillsagda. Så vann detta rykte spridning bland judarna ända till denna dag.

¹⁶De elva lärjungarna begav sig till Galileen, till det berg dit Jesus hade befallt dem att gå. ¹⁷När de fick se honom där föll de ner och hyllade honom, men några tveklade. ¹⁸Då gick Jesus fram till dem och talade till dem: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. ¹⁹Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döpa dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn ²⁰och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut."

En missionär har uppställt ett program för mission i vår sekulariserade tid i två punkter: Varje kristen är en missionär. Varje människa han möter är ett Guds missionsfält.

Det kan låta överspänt. Men tar man det från den evangeliskt sakliga sidan blir det nästan självklart. För en varelse utan lungor är luften något »överspänt». Men för oss som andas med lungor är den själva livselementet. Luften »tvingar» oss att andas - ändå upplever vi inte luften som något »tvång».

Det ligger en fin hemlighet i detta när vi tillämpar det på det andliga livet. Ty för Jesu tjänare är kärlekens Ande ett liknande naturligt tvång: 'Kristi kärlek tvingar oss'. – Till vad? – Läs det orimligt sköna och djupa avsnittet om mission i Andra Korintierbrevets femte kapitel från vers fjorton. Sätt sedan in dessa åtta

verser i Jesu missionsbefallning: 'Mig är given all makt i himmelen och på jorden. Gån fördenskull ut ...' Och du skall få en ny vision av mission.

Sedan kan du hämta in en enkel bild från sommarängen och placera mitt i dessa texter – en vanlig maskrosboll. – Vad ser du i den?

– Jag ser en död maskros, säger du.

Det är rätt – men full av livsmöjligheter, inte sant! Den enda blommans död har givit liv åt tusen frön. Alltså ser du i andanom (om du har fantasi) tusen nya blommor nästa vår, där det nu inte finns en enda! Ty varje frö är en *möjlig* bild av moderblomman och väntar nu bara på att få bli en *verklig* avbild av henne: att få gro och växa upp.

Tag nu bort bilden och sätt in verkligheten i dess ställe: korset. Vad ser du där?

– En död människoson.

Ja – men full av oändliga livsmöjligheter! 'En har dött för alla, alltså hava de *alla* dött,' Det betyder att i den uppståndne och levandegjorde Kristus finns ett nytt livsfrö, ett försoningens och det eviga livets frö för varje mänsklig individ; en möjlig avbild av Gud: 'Mig är given *all* makt i himmelen och på jorden'. Och här kommer de två punkterna för mission in. Du och jag är utsända för att göra den bilden *verklig*, 'Gån fördenskull ut och gören *alla* folk till lärjungar'.

Om du har lite av Guds skapande fantasi, kan du i andanom se vad varje mänsklig individ har möjlighet att bli i Kristus. Och då ser du den verkliga missionssynen : Kristus såsom det eviga livets frö i väntan att få gro och växa upp hos varje människa. Gud ser varje människa så: försonad med sig själv i Kristus (2 Kor 5:19)^a. Också du är kallad att se henne så.

Ty till denna kärlek hör att du och jag är dess medarbetare. Vi sår och vattnar, Gud ger växten. Men blott genom oss kan hans faderliga kärlek till varje mänsklig individ bli fullt uppenbar; blott genom oss kan 'kunskapen om Guds härlighet, som strålar fram i Kristi ansikte, sprida sitt sken' i världen. Därför är vi kallade att vara en Kristus för var människa vi möter: i vår syn på henne; i uthållig kärlek till henne; i förbön och i lärandet av Kristi ord. Kristus är både begynnelsen och änden av denna mission; han har 'all makten'. Men vi är det maktutlösande mellanledet: 'Gån fördenskull ut ...' Inför var människa vi möter andas vi därför fram, i det fördolda, vår Jesusbön: Amen. Kom, Herre Jesus ... Slut kontakten med Dig själv i

^a ¹⁹Ty Gud försonade hela världen med sig genom Kristus: han ställde inte människorna till svars för deras överträdelser, och han anförtrodde mig budskapet om denna försoning.

denna människa. Hjälp också mig att 'känna' henne i Dig och Dig i henne. Tillkomme Ditt rike. Och förlåt oss våra skulder. Ske din vilja. Amen. Kom, Herre Jesus ...

Två kristna makar hade börjat glida ifrån varandra. De ställde krav som ingen av dem kunde uppfylla. Och de fann det allt svårare att förlåta varandra dessa krav. Med alltmer glädjelös resignation såg de på varandra.

Nu var det sensommar. De bodde i sin stuga på landet. Sonsonen, en fyraåring, var på besök. En kväll skulle hon fara in till stan. Kommen halvvägs till bussen märker hon att hon glömt en sak och går tillbaka. Genom det upplysta fönstret får hon då se mannen med glädjestrålade ansikte tumla om med barnet därinne –

– Jag fick ett stygn av svartsjuk smärta – det ansiktet visade han ju aldrig mig! Så hade jag inte sett honom på år och dag. En annan människa nästan, så lycklig och fri. – Jag grät där jag stod, i mörkret utanför, grät av smärta ... Då hörde jag liksom en röst säga: *Så ser jag honom alltid ...*

Det blev vändpunkten i hennes liv.

– Varje morgon bad jag nu: Hjälp mig, Herre, att se honom såsom Du alltid ser honom; möta honom så som Du, i förlåtande kärlek ...

Detta blev inte blott vändpunkten och början till ett nytt liv för henne, men också för hennes man.

'Se, jag gör allting nytt,' såsom allting redan *är* nytt i Kristus, för att vi skall kunna leva och vandra med honom, såsom aposteln säger, i 'livets nyhet' (Rom 6:4)^a *in novitate vitæ*.

Vem *var* egentligen barnet som lekte med den gamle, så att hans ansikte strålade av glädje (Matt 18:5)^b

Gån *fördenskull* ut ...

^a ⁴Genom dopet har vi alltså dött och blivit begravda med honom för att också vi skall leva i ett nytt liv, så som Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet.

^b ⁵Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig.

7:53 Alla gick hem, var och en till sitt, 8:1 men Jesus gick till Olivberget. 2 Tidigt på morgonen var han tillbaka i templet. Allt folket samlades kring honom, och han satte sig ner och undervisade. 3 De skriftlärda och fariséerna kom då dit med en kvinna som hade ertappats med äktenskapsbrott. De ställde henne framför honom 4 och sade: "Mästare, den här kvinnan togs på bar gärning när hon begick äktenskapsbrott. 5 I lagen föreskriver Mose att sådana kvinnor skall stenas. Vad säger du?" 6 Detta sade de för att sätta honom på prov och få något att anklaga honom för. Men Jesus böjde sig ner och ritade på marken med fingret. 7 När de envisades med sin fråga såg han upp och sade: "Den av er som är fri från synd skall kasta första stenen på henne." 8 Och han böjde sig ner igen och ritade på marken. 9 När de hörde hans svar gick de därifrån en efter en, de äldste först, och han blev ensam kvar med kvinnan framför sig. 10 Jesus såg upp och sade till henne: "Kvinna, vart tog de vägen? Var det ingen som dömde dig?" 11 Hon svarade: "Nej, herre." Jesus sade: "Inte heller jag dömer dig. Gå nu, och synda inte mer."

Jag hade en gång en syn.

Jag tyckte jag befann mig ombord på ett fartyg som hette Det Glada Budskapet. Fartyget var lastat med biblar ända upp till däck.

– Vi är ute på den åttahundrafemtionde missionsresan, sa man ombord.

Nu var land redan i sikte. Men det stormade svårt. Och plötsligt stötte Det Glada Budskapet på ett undervattensgrund. Och innan någon hann fatta det, hade Det Glada Budskapet gått till botten, med last och allt. Själv klängde jag mig fast vid en bräda. Då såg jag en bibel komma flytande på vattnet. Jag fiskade upp den. Men det var bara två tomma pärmar.

Snart kastades jag upp på stranden, och många människor skyndade till.

– Åh, sa de, när jag berättade om förlisningen, Det Glada Budskapet som vi väntat så länge! Har det gått under, säger du, främling? De såg sorgset besvikna på mig. – Vi är mycket religiösa här i landet, fortsatte de. Vårt liv är fullt av frågor. Och vi har många gudsbilder ibland oss. Men vilken som är den rätta tvistar alla

om. Vad säger du själv, främling? Hurudan är din bild av Gud? Och hur menar din Gud att människan skall leva? Vi ser ju att även du har en skrift med dig. Låt oss få höra vad den säger.

Där stod jag, utblottad, nästan utan kläder, med två tomma bibelpärmar. Och runt om de många människorna, så förväntansfulla. Vad skulle jag säga dem?

I min förlägenhet slog jag upp de två pärmarna.

Då märker jag att ett litet trasigt bibelblad blivit kvar mellan dem. Det är ganska förstört av vattnet, men inte oläsligt. Jag tar mod till mig och säger:

– Jag har bara ett enda litet budskap.

– Låt oss få höra det, svarar de.

Jag börjar läsa; och finner då att det är stycket om fariséerna och äktenskapsbryterskan.

När jag läst det en gång, säger de:

– Främling, detta har vi aldrig hört förr. Därför vill vi höra det en gång till.

Och när jag läst det för tredje gången, säger någon:

– Detta är ett gudomligt budskap, vänner. Du säger att du endast har detta budskap mellan dina två pärmarna. Men det räcker. Kunde vi enas om det, skulle Gudsriket snart komma. Läs det nu långsamt, så att vi hinner skriva av det, ord för ord.

Jag var själv förundrad. För varje läsning kände jag som de: detta har jag aldrig hört förr. Medan jag läste det, strömmade sådan sanningens kraft och glädje ur orden, att det var som om själva luften jag andades blev förnyad. Och när jag slutat läsningen, sa de alla med en mun:

– Tack för ditt budskap. Nu förstår vi. Sådan är Gud! Och så menar han att vi ska leva. Inte med dömande ord eller tankar röra vid vår nästa. Ty då går det sten i orden. Också i de fromma orden. Då dödar de. Också i ordet Gud kan det gå sten. Och så dömer vi och stenar och dödar varandra med Gud och hans ord. Ve oss! Nej, såsom solen på himmelen är lika mot alla, överflödande av ljus mot alla, så skall vi vara överflödande av kärlek mot varandra, lika mot alla. Ty sådan är Gud mot oss: förlåtande kärlek utan gräns. Tack, främling, för det glada budskapet.

När jag nu såg upp, kände jag till min förvåning igen allesammans. Det var idel bekanta ansikten, kristna ur olika samfund och kyrkor. Varför kände vi inte varandra?

Då vänder sig en av dem till mig och säger:

– Men du är ju ingen främling, du främling! Du är ju en av oss, vår vän och vår broder. Kom, låt oss älska varandra.

Då kände också de andra igen mig. Och de talade som ur ett hjärta och en själ:

– Ja, kom och låt oss älska varandra. Ty *sådan Gud, sådana barn* – barn av samma Kärlek!

³⁵Nästa dag stod Johannes där igen med två av sina lärjungar. ³⁶När Jesus kom gående såg Johannes på honom och sade: "Där är Guds lamm." ³⁷De båda lärjungarna hörde vad han sade och följde efter Jesus. ³⁸Jesus vände sig om, och då han såg att de följde honom frågade han vad de ville. De svarade: "Rabbi (det betyder mästare), var bor du?" ³⁹Han sade: "Följ med och se!" De gick med honom och såg var han bodde och stannade hos honom den dagen. Det var sent på eftermiddagen. ⁴⁰Andreas, Simon Petrus bror, var en av de två som hade hört Johannes ord och följt med Jesus. ⁴¹Han träffade först sin bror, Simon, och sade till honom: "Vi har funnit Messias" (det betyder Kristus). ⁴²Han tog med honom till Jesus. Jesus såg på Simon och sade: "Du är Simon, Johannes son. Du skall heta Kefas" (det betyder Petrus).

⁴³Nästa dag tänkte Jesus bege sig därifrån till Galileen. Då träffade han Filippus. Han sade till honom: "Följ mig!" ⁴⁴Filippus var från Betsaida, från samma stad som Andreas och Petrus. ⁴⁵Filippus träffade Natanael och sade till honom: "Vi har funnit honom som det står om i Moses lag och hos profeterna, Jesus, Josefs son, från Nasaret." ⁴⁶Natanael sade: "Kan det komma något gott från Nasaret?" Filippus svarade: "Följ med och se!" ⁴⁷Jesus såg Natanael komma och sade om honom: "Där är en sann israelit, en som är utan svek."

⁴⁸Natanael frågade: "Hur kan du känna mig?" Jesus svarade: "Innan Filippus ropade på dig såg jag dig under fikonsträdet." ⁴⁹Natanael svarade: "Rabbi, du är Guds son, du är Israels konung." ⁵⁰Då sade Jesus till honom: "Du tror därför att jag sade att jag såg dig under fikonsträdet. Större ting skall du få se." ⁵¹Och han sade: "Sannerligen, jag säger er: ni skall få se himlen öppen och Guds änglar stiga upp och stiga ner över Människosonen."

Någon frågade var vi tänker oss Gud, när vi beder Fader vår som är i himmelen:

– I den gamla världsbilden fanns ju bokstavligen en plats för Gud. Men nu vet vi ju att om vi än färdades miljoner ljusår ut i världsrymden, kan vi inte ens föreställa oss en plats utanför den. Var finns alltså 'himmelen'? Jesus levde i den gamla världsbildens föreställningar. Tänkte han sig Fadern 'däruppe': 'Jag far upp till min Fader'.

Sista versen i vår text sätter dessa frågor på sin spets: 'I skolen få se himmelen öppen och Guds änglar fara upp och ned över Människosonen'.

Om solen säger vi att hon »går upp» och »går ner», fast vi vet att det är fel: det är vi som rör oss (jorden). Och trots att denna vår kroppssjälsliga föreställning om solen står kvar – att vi tycker att *hon* rör sig och inte vi – så förändrar ju detta inte på något vis solens *verklighet* för oss.

På samma sätt är vi kroppssjälsligt rotade i föreställningen om uppgång och nedgång även i överförd mening: vi strävar »uppåt», mot ljuset, mot det goda; medan vi faller eller störtas ner i det onda, ner i dödsriket. 'Nederstigen till dödsriket – uppstigen till himmelen, sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida'. Verkligheten själv förändras ju inte av dessa riktnings- och lokaliseringord, nederstiga, uppstiga, sitta, på högra sidan. Dels vill vi gärna lokalisera Gud för att kunna föreställa oss honom; dels har orden symbolisk undermening: 'Jag lyfter mina ögon upp till din boning, Herre Sebaot'.

Helt naturligt använder Jesus samma riktningsord. Men hans undervisning i 'himmelrikets hemligheter' syftar till att föra oss ut ur det skuggbildsmässiga och symboliska in i verkligheten själv: 'Gud är ande, och de som tillbedja honom måste tillbedja i ande och sanning'. Så försäkrar han ju också att Guds rike *icke* går att lokalisera: 'Ej heller skall man kunna säga: »Se här är det», eller »Där är det». Ty se, Guds rike är invärtes i eder'.

I bilden av fårahuset talar han om att 'gå in och gå ut'. Det 'andliga' upplever vi i riktningen *inåt*. I förhållande till oss och den skapade världen är Gud innanför-utanför-ovanför-nedanför, på en gång ofattbar-olokaliserbar och likväl närmare oss än vi själva: Majestät och Hjärtevän. Vi beder till vår 'Fader i det fördolda'; där möter vi honom: upplever honom ande mot ande.

Ljusets hastighet är den största vi känner i materiens värld, en konstant. I andens värld upplever vi såsom verkliga ännu större hastigheter: 'Herren hör, när jag ropar till honom'; ja, 'förrän de ropa, skall jag svara'. I andens värld finns inga avstånd; i det eviga livets värld ingen ålder (2 Kor 4:16)^a.

Från solen går ljusets »sändebud» till jorden på åtta minuter. Hela världsalltet hålls uppe genom sådana »sändebud» av olika slag; ljusvågor och partiklar av nästan obeskrivligt fina beskaftenheter och med nästan oåtkomliga beteenden.

^a ¹⁶Därför ger jag inte upp. Även om min yttre människa bryts ner förnyas min inre människa dag för dag.

Men materien är blott en skuggteckning av den verkliga och eviga världen, andens. I den är änglar och andar av många slag Guds kraftförmedlare, gåvosändare och tjänare; snabba som Guds egen tanke. Inte såg väl lärjungarna himmelen öppen och änglar fara upp och ned i bokstavlig mening? Nej; men i verkligheten pågick en sådan osynlig trafik varje stund i Jesu liv. Såsom tjänare var de utsända var gång han gjorde kraftgärningar i Faderns namn: 'Eller menar du att jag icke kunde utbedja mig av min Fader, att han nu sände till min tjänst mer än tolv legioner änglar?'

Vad är strålning? Vad är radiovågor? Begriper vi det? Vi kan beskriva dem, vi kan ta dem i bruk. Men ingen forskare i världen kan *förklara* vad de är.

Begriper vi ens vår egen hjärnas arbete? Du ser detta ord och du får en »tanke». Hur går det till? Varje synförmimelse, som från näthinnan överförs till hjärnbarken av miljoner nervfibrer, förmedlas till andra delar av hjärnan och matas in i återkastande oförstörbara strömkretsar av minnen, associationer, tolkningar och betydelser. Då uppstår en »tanke»: du fattar och förstår vad du läser. Men fattar du och förstår varför och hur du kan »fatta och förstå»? Om synförmimelseernas förvandling till »tankar» utfördes med mekaniskt arbete, alltsammans via nervtrådar, skulle det behövas, påstår en berömd hjärnforskare, 10.000.000.000.000.000 sådana trådar! Han skriver: »Ett hus skulle inte rymma det, långt mindre vårt kranium». Hur sker det alltså? Det mesta är ännu outforskat; kanske outforskligt. Men hjärnan är en elektrokemisk vävnad, som kan låta otaliga vågmönster rytmiskt tändas och släckas och *samtidigt* arbeta, det ena i det andra. Det antas till och med, att allt vad en människa har upplevt i sitt liv finns inspelat och bevarat i »mikrofina band» i hjärnan (Jämför 2 Kor. 5:10)^a.

När nu redan vår kroppssjäl är gjord av så nästan andefin materia, vad skall då inte anden vara, verkningar och händelser i andens värld: bönen trådlösa sändning, änglars ljussnabba tjänster (Heb 1:14)^b.

Oss är ju lovat att 'göra ännu större gärningar' än Mästaren själv: att utlösa Andens krafter, Guds försonings strålningar i världen. 'I skolen få se himmelen öppen och Guds änglar fara upp och ned' är fördenskull ett ord som gäller också oss. Pröva det, ödmjukt och tålmodigt. Och du skall i ande och sanning få erfara att himmelen *är* öppen. Det är inte något som vi skall komma till, nej, 'I *haven* kommit

^a ¹⁰Ty alla skall vi stå inför Kristi domstol, sådana vi är, och där skall var och en få igen för vad han har gjort under sitt jordiska liv, gott som ont.

^b ¹⁴Är inte änglarna andar i Guds tjänst, sända att tjäna dem som skall få sin del av frälsningen?

till Sions berg (det andliga Sions berg! 2 Kor 3:18)^a och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem och till änglar i mångtusental' (Heb 12:22)^b. Detsamma omvittnar apostlarna i varje brev. (Se exempelvis Ef 1:3^c; 1:17-21^d; 2:4-7^e)

a ¹⁸Och alla vi som utan slöja för ansiktet skådar Herrens härlighet förvandlas till en och samma avbild; vi förhärligas av denna härlighet som kommer från Herren, Anden.

b ²²Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och står inför mångtusende änglar ...

c ³Välsignad är vår herre Jesu Kristi Gud och fader. Han har välsignat oss med all den andliga välsignelse som genom Kristus finns i himlen ...

d ¹⁷Jag ber att vår herre Jesu Kristi Gud, härlighetens fader, skall ge er en vishetens och uppenbarelsens ande som låter er få kunskap om honom. ¹⁸Må han ge ert inre öga ljus, så att ni kan se vilket hopp han har kallat oss till, vilket rikt och härligt arv han ger oss bland de heliga, ¹⁹hur väldig hans styrka är för oss som tror – samma oerhörda kraft som han med sin makt ²⁰lät verka i Kristus när han uppväckte honom från de döda och satte honom på sin högra sida i himlen, ²¹högt över alla härskare och makter och krafter och herravälden, över alla namn som finns att nämna, såväl i denna tiden som i den kommande.

e ⁴Men Gud, som är rik på barmhärtighet, har älskat oss med så stor kärlek ⁵att fast vi var döda genom våra överträdelse har han gjort oss levande tillsammans med Kristus – av nåd är ni frälsta – ⁶och uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen genom Kristus Jesus. ⁷Därmed ville han för kommande tider visa den överväldigande rika nåden i sin godhet mot oss genom Kristus Jesus.

¹⁷Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. ¹⁸Sannerligen, innan himlen och jorden förgår skall inte en enda bokstav, inte minsta prick i lagen förgå; inte förrän allt har skett. ¹⁹Den som upphäver ett enda av buden, om så det allra minsta, och undervisar människorna så, han skall räknas som den minste i himmelriket. Men den som handlar och undervisar efter dem skall räknas som stor i himmelriket.

För många känns ordet lag tungt som ett berg och Guds bud torrt som sandpapper i själen. Evangelium däremot är ett både lätt och läskande begrepp. Denna motsättning i känslan är djupt rotad i gamla tanke- och trossvårigheter i samband med 'lag och evangelium', ett krångligt luthersarv.

Annorlunda låter det i Psaltaren. Redan i första psalmens andra vers är ordet lag förbundet med sällhet: 'Säll är den man som har sin lust i Herrens lag och tänker därpå dag och natt'. Och den etthundranittonde psalmen är en enda lång kärleksförklaring till Guds lag.

Det är också i linje med denna kärleksförklaring som Jesus själv förkunnar Bergspredikans lag och i vår text försäkrar att lagen förvisso icke är till för att upphävas i Guds rike utan för att fullbordas. Och vad buden beträffar, de gudomliga rättesnörena, säger Paulus att 'kärleken är lagens fullbordan'. Och Johannes sammanfattar: 'Ty däri består kärleken till Gud, att vi hålla hans bud, och hans bud äro icke tunga'.

Om man i all enfald håller sig till denna lagens kungslinje genom Skriften, försvinner många tanke- och trossvårigheter. Låt oss här blott erinra om en sak, den kanske enfaldigast begripliga.

Psalmisten ber: 'Öppna mina ögon, så att jag får skåda undren i din lag. – Jag vill lyfta mina händer till dina bud, ty de äro mig kära'.

Är det inte som att lyfta händerna upp till tunga berg? Hur skall de kunna bli 'lätta'? Hur få lusten till buden, få dem 'kära'?

Men det heter också: »Som man umgås blir man». Om Hanok, gudsmannen, läser vi: 'Hanok vandrade i umgängelse med Gud'. Är inte detta den praktiska trosväg som löser alla teoretiska svårigheter?

Eleven vid en japansk målarskola satt och tecknade av ett berg. En förbivandrare stannade och frågade:

– Hur kan du med så lätt hand återge berget och rita av dess sköna kontur på papperet?

– Det är inte jag som ritar av det – berget ritar sig självt på mitt papper.

– Hur menar du? Jag förstår inte.

– Vår mästare lär oss så. Han säger till lärjungen: – Sätt dig först ner och beskåda berget länge. Ända tills det börjar tala till dig och du får lust att efterbilda det. Tag då kolet, lyft din hand, spänn av all egen ansträngning i din arm och teckna som på lek, i blotta luften, bergets kontur gång på gång. Först den hundra gången må du sätta kolet på papperet. Då skall du få skåda undret: berget kommer självt till papperet. Det ritar sig självt. Ty i din hand och arm finns då ingen annan vilja än bergets. Du har inövat den, du har fått den kär, och din kärlek blir belönad – berget ritar sig självt.

Låt oss översätta detta till vår egen text. Om du en stund varje dag i din sökande stillhet stannar inför Herrens lag (Bergspredikan till exempel); om du »beskådar» den ända tills den börjar tala till dig; om du härunder spänner av all egen ansträngning, varje försök att »med egen kraft» utföra den, men liksom i blotta tanken, nästan på lek, övar dig i dess sanningar, umgås med dem, så att du får dem mer och mer kära – då skall ett under av samma slag ske med dig. Buden förlorar sin döda tyngd (tunga är de blott i din egen ansträngning). Och när du slutligen »sätter kolet till papperet», det vill säga går ut i ditt dagliga liv, där du tänker, talar och handlar, *stiger buden ned till dig i Kristi Ande-lätta gestalt* och börjar leva, tänka, tala och handla i dig (Ef 2:10)^a. Om detta dagliga 'arbete' på din frälsning och dess underfulla verkan i ditt liv skriver aposteln i Fil 2:12-13^b, och Romarbrevets hela åt-

^a ¹⁰Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till.

^b ¹²Därför, mina kära, ni som alltid har varit lydiga: arbeta med fruktan och bävan på er frälsning, inte bara så som när jag var hos er utan ännu mer nu när jag är långt borta. ¹³Ty det är Gud som verkar i er så att ni både i vilja och gärning förverkligar hans syfte.

tonde kapitel, det om 'Andens lag', handlar om samma under. Men den praktiska summan av det hela är Hanoks : Som man umgås blir man (1 Joh 2:3-8)^a.

Det tjänar inte stort till att en gång om morgonen och en gång om kvällen titta på sina knän: Herre, gör mig annorlunda! Gud, skapa om mig (Matt 7:21)^b. Nej, men att i den sökande stillheten under dagen öva sig i 'umgängelsen med Gud', umgås med Herrens ord, umgås med honom själv; tala med honom om allting, lyssna, lyda; misslyckas gång på gång, men genast återknyta förbindelsen, påbörja samtalet igen: Amen. Kom, Herre Jesus ... tack och lov, o Fader.

Om det också blir tusen misslyckanden, tusen avbrott under en enda dag, kan det inte hindra dig från att ständigt återuppta umgänget med den Osynlige, eftersom den en gång öppnade fadersfamnen aldrig stängs: 'Nalkens Gud, så skall han nalkas eder'. Det är en andlig naturlag. Liksom denna: Som man umgås blir man.

O Herre, låt mig få skåda *undren* i din lag!

-
- ^a ³Att vi har lärt känna honom förstår vi av att vi håller hans bud. ⁴Den som säger: "Jag känner honom" men inte håller hans bud är en lögnare, och sanningen finns inte i honom. ⁵Men hos den som bevarar hans ord har Guds kärlek i sanning nått sin fullhet. Då vet vi att vi är i honom. ⁶Den som säger att han förblir i honom måste själv leva så som han levde. ⁷Mina kära, vad jag skriver här är inget nytt bud utan ett gammalt som ni har haft från början. Detta gamla bud är ordet som ni har fått höra. ⁸Ändå är det jag skriver ett nytt bud – det visar både hans och ert liv. Ty mörkret viker och det sanna ljuset lyser redan.
- ^b ²¹Inte alla som säger 'Herre, herre' till mig skall komma in i himmelriket, utan bara de som gör min himmelske faders vilja.

³¹När Judas hade gått sade Jesus: "Nu har Människosonen förhärligats, och Gud har förhärligats i honom. ³²Är nu Gud förhärligad i honom skall Gud också förhärliga honom i sig, och han skall snart förhärliga honom.

Om utdöda skräcködlor, »draködlor», kan man läsa att »de inte gynnade livet och den organisation livet anlagt på jorden». Därför gick de under: livet kunde inte finna behag i så starka avvikelser.

Naturen är en skuggbild av livet i andens värld.

Dagens texter handlar om den älskade Sonen, i vilken Fadern 'funnit behag', om Kristi förklaring såsom en Guds stora kärleksförklaring.

Själva utgångspunkten för detta är 'Faderns härlighet'. Den kan ingen se in i och leva. Mose såg den på ryggen, heter det. Världsalltet som en utprägling av »lagars Lag» är så att säga tecknat på denna majestätiska ryggtavla. Men Guds skönhets ansikte, alla gudomliga lagars och hemligheters focus och fullkomning, är speglat i Människosonens ansikte: 'Den som har sett mig, han har sett Fadern'.

Vad är alltså 'Guds härlighet' i ett enda ord?

Kärleken. 'Gud är kärleken'. Guds vara är Kärleken. Kristi förklaring är Guds kärleksförklaring i ordets mångdubbla mening.

Men Guds oföränderliga kärleks sol (Jak 1:17)^a bryter sig lagbundet olika i de varelser den bestrålar. Alldeles som livet gör i alla de organismer som alstras på jorden – skräcködlorna fann det inte behag i. Också i andens värld finns skräcködlor: 'satan, den gamle draken' och hans änglar. Mot dem bryts Guds kärlek, efter sin egen inneboende lag, i vredens och hatets färg: den vill utplåna det onda och dess ursprung. Denna vrede av oändlig kärlek träffar därför varje punkt i en människa där satan har inflytande genom hennes synd och otro: 'Den som tror på Sonen, han har evigt liv; men den som icke hörsammar Sonen, han skall icke få se livet, utan Guds vrede förbliver över honom'. Ännu utförligare och klarare

^a ¹⁷Allt det goda vi får, varje fullkomlig gåva, kommer från ovan, från himlaljusens fader, hos vilken ingen förändring sker och ingen växling mellan ljus och mörker.

beskriver aposteln detta samband mellan satan, människans synd och Guds vrede i brevet till efesierna, det andra kapitlet.

Guds oföränderliga kärleks mål är nämligen att hos varje människa få utlösa sin härlighet just så som den bröt sig i den älskade Sonen: med kärlekens *välbehag*. Varje far eller mor som älskar sitt barn vet, att det sker än under vånda och sorg, än i glädje och förväntan; de vet hur lyckligt det kan kännas när deras kärlek också 'finner behag' i allt vad barnet tänker och gör.

I Sonen växte detta Fadernskärlekens behag dag för dag. Genom Sonens växande lydnad förhärligade han Fadern; och skulle 'ytterligare förhärliga honom' genom att på korset slutgiltigt oskadliggöra satans onda inflytande och makt. Så växte sig deras kärlek ömsesidigt stark: 'Är nu Gud förhärligad i Sonen, så skall ock Gud förhärliga honom' – inte blott på jorden – utan också 'hos sig själv'. Men *frukten* av detta förhärligande hos Fadern blev att samma välbehagets glädje 'i den älskade' nu var beredd att sprida sig till alla människor på jorden, genom Andens utgivande. Härom kan man jämförande läsa i Luk 2:4^a, Joh 12:28-32^b och Joh. 7:39^c.

Guds kärlek är tillvarons eviga konstant; hos den 'äger ingen förändring rum'. Med den älskar han alla lika: 'Så älskade Gud världen'. Ändå säger Jesus att den som 'håller mina bud skall bliva älskad av min Fader'. Det är Guds *välbehagliga* faderskärlek han syftar på. Om den skriver också aposteln i Ef 1:6^d. Att med 'Guds nådeshärlighet' bli 'benådad i den älskade' är just att i Kristus finna den genomstrålningspunkt, där synden är förlåten, där molnet av satans inflytande är borttaget, så att Faderns kärlek kan med *samma* välbehag se på mig som på sin älskade Son. 'Benådad', *echaritosen*, kunde bäst översättas 'bestrålad med välbehag'. Han inte blott älskar mig under vånda och sorg, utan i glädje och förväntan. Ty jag är 'försatt i den älskade Sonens rike'; och 'Guds rike består i rättfärdighet och frid och

a ⁴Och Josef, som genom sin härkomst hörde till Davids hus, begav sig från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad Betlehem ...

b ²⁸Fader, förhärliga ditt namn." Då hördes en röst från himlen: "Jag har förhärligat det och skall förhärliga det på nytt." ²⁹Folket som stod där och hörde detta sade att det var åskan, men några sade att det var en ängel som hade talat till honom. ³⁰Jesus sade: "Det var inte för min skull som rösten hördes, utan för er skull. ³¹Nu faller domen över denna världen, nu skall denna världens härskare fördrivas. ³²Och när jag blir upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig."

c ³⁹Detta sade han om Anden, som de som trodde på honom skulle få. Ty ännu hade Anden inte kommit, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad.

d ⁶till pris och ära för den nåd som han har skänkt oss med sin älskade son.

glädje i den helige Ande. Den som häri tjänar Kristus, han är *välbehaglig för Gud* och håller provet inför människor' (Rom 14:17-18)^a.

Sonens liv såsom ett enda förhållande av Fadern har nu ingått i sin eviga funktion. Därför vädjar han till oss, att 'i hans namn' – i denna strålningspunkt av Faderns välbehag – 'bedja om vadhelst I viljen, så skall jag göra det, på det att *Fadern* må bli förhålligad i Sonen'. Det finns alltså inte en detalj i vårt liv som inte kan få dras fram och prövas i denna punkt, där Faderns välbehagliga kärlek sanktionerar och bejakar vårt varande och vårt görande; där hela himlen gläder sig över vad vi är och gör! Hur vi dagligen så skall kunna 'tjäna Kristus välbehagliga för Gud' har aposteln givit en så tydlig anvisning om i Rom 12:1-2, att ingen kan misstolka den.

I denna vardagens 'andliga tempeltjänst' skall bönen hjärtelampa brinna 'oavslåtligen' (1 Tess 5:17)^b. Ty bönen i *Jesu namn*, Jesusbönen i '*allt*, vadhelst I företagen eder i ord eller gärning' (Kol 3:17)^c framstår här som själva föreningsbandet, den himmelska frekvens eller kanal, på vilken Jesu gärning, att alltjämt 'förhållig' Fadern, fortsätter att »sända» i världen, genom oss; mitt i vår vardag. Begrunda detta ytterligare i Joh 14:12-13^d – ända tills det allt omspannande, allt förklarande ordet om 'Guds härlighet' i 2 Kor 4:6^e åter rycker in och hjälper dig att ännu bättre förstå den praktiska summan av hela evangelium – 'det glada budskapet om den salige Gudens härlighet'!

a ¹⁷Ty Guds rike är inte mat och dryck utan rättfärdighet och frid och glädje i den heliga anden.

¹⁸Den som tjänar Kristus på det sättet behagar Gud och blir uppskattad av människor.

b ¹⁷be ständigt

c ¹⁷Låt allt vad ni gör i ord eller handling ske i herren Jesu namn och tacka Gud fadern genom honom.

d ¹²Sannerligen, jag säger er: den som tror på mig, han skall utföra gärningar som jag, och ännu större. Ty jag går till Fadern, ¹³och vad ni än ber om i mitt namn skall jag göra, så att Fadern blir förhålligad genom Sonen.

e ⁶Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus.

¹³Gå in genom den trånga porten. Ty den port är vid och den väg är bred som leder till fördärvet, och det är många som går in genom den. ¹⁴Men den port är trång och den väg är smal som leder till livet, och det är få som finner den.

Varje mänsklig insats av betydelse, bragder och framsteg, har gått genom trånga portar: försakelser, motstånd, kamp. Gratis fick ingen någonting. Men vi lever i en tid, då vi – med maskinen som undermedveten modell – kommit så långt ut på den breda väg som heter minsta motståndets lag och bekvämlighet till varje pris, att vi riskerar att spåra ur i djupaste skapelsemening.

Ty skapelsen och livet är anlagda efter den trånga portens modell. Man kunde anföra otaliga exempel. Jag väljer det närmaste –

En slända föddes nyligen på ett strå i vår trädgårdsdamm. Nio larv-hudar hade hon då måst spränga och krypa ur, innan hon blev »nymf». Och i slutstadiet som nymf arbetade hon i dagar innan hon kom igenom nymfhöjljets trånga port. Efter en sista timplång kamp krängde hon det helt av sig; men först sedan hon pumpat luft i »trakeerna» kunde hon stiga på glittrande vingar mot ljuset, fri och färdig för luftens rike!

Sädesaxet på gärdet utanför vår trädgård kan också hålla en predikan om den trånga porten: att dö från det gamla kornet för att ge liv åt sjuttio nya. Och den färggnistrande fjärilen som just nu landar på röllekan vid dikeskanten skulle förstå den till punkt och pricka, han som själv låg i puppans grav hela vintern. Redan i larven fanns fröet till en färdig insekt; men det bidade sin tid. Först vid förpuppningen lades den gamla skepnaden av. Genom dess »död» växte en ny skapnad fram, under puppskalet: flygkropp, vingar, antenner. Det var *den* som uppstod ur puppans grav och lyfte till ett bevingat liv i solen!

Vilka predikningar om 'den trånga porten' ... Men hur många kristna tror inte, att eftersom frälsningen och det eviga livet består av 'nåd', får vi det gratis; utan kamp, utan försakelse, utan offer.

Nej, redan i Bergspredikan talar Jesus om 'den trånga porten'; vilken dåtida åhörare förstod som en 'dödens port'. Hans eget liv blev sedan en enda lång livspredikan om den porten; ända fram till korset och graven; där han efter slutad födelsekamp ('såsom den förstfödde från de döda') helt kunde kränga av sig den gamla människan, för att ingå i det fullkomliga livsstadiet, såsom den uppståndne. – Varför skulle då vi slippa den trånga porten?

Vi slipper den inte. Men *med honom*, genom hans död och uppståndelse, får vi gå in genom den (Rom 6).

Vad är det då som måste dö hos oss? – Det är *jaget*, kort sagt. Studera Jesu liv. Hans människonatur, det som i honom ville säga *jag* och *mitt*, 'min vilja' (Joh 6:38)^a själviskhetens av satan utnyttjade natur, det var av den viljan han 'frestades i allting, *likasom vi*, dock utan synd'. Moment för moment dödade han jaget; dödade genom evig ande allt i sig som ville säga jag och mitt – 'ja, intill döden på korset'. Där slutdog jaget; där miste satan, själviskhetens furste, sista möjliga anknytningspunkten i honom; 'nu skall denna världens furste kastas ut. I mig finnes intet som hör honom till'. Så 'dog han från synden en gång för alla'. Men på andra sidan dödens port fullkomnades i samma andetag livet, det eviga i honom; 'och hans liv är ett liv för Gud'!

Blott genom den trånga porten, dödens port, var detta möjligt. Jesus fick ingenting gratis (Heb 5:7)^b.

Aven detalj i sländans födelsekamp kan vi lära mer om detta. Om vi önskar göra det lättare för henne, minska nymfhudens motstånd, gör vi henne livsoduglig. Det är under frigörelsearbetet hon slutgiltigt utvecklar sina färdigheter som flygande insekt.

^a ³⁸Ty jag har inte kommit ner från himlen för att göra vad jag själv vill utan för att göra hans vilja som har sänt mig.

^b ⁷Under sitt liv på jorden uppsände han med höga rop och tårar enträgna böner till den som kunde rädda honom från döden, och han blev bönhörd därför att han böjde sig under Guds vilja.

I en kristen människas värld är därför frestelserna (Jak 1:2-4)^a och svårigheterna (1 Pet 1:6-8)^b självförnekelserna i små vardagsting, självförglömmelse i alla sammanhang, den enda dagliga ingången till liv och livsförvandling: 'Vi veta ju detta, att vår gamla människa har blivit korsfäst med honom, för att syndakroppen skall göras om intet, så att vi icke mer tjäna synden'. Jämför med apostelns uppmaning i Romarbrevets tolfte kapitel, den andra versen.

Detta är alltså en så stor hemlighet, att den är *skuggteknad genom hela skapelsen och fullkomnad av Skaparen själv på korset!* – Skulle vi då tro att vi kan gå utanför den, att vi 'gratis' kan tillägna oss det eviga livets sanningar och skatter? – O nej! Men 'sammanvuxna med honom' får vi dagligen dö – det är det lätta i det svåra! Och genom en lika död' med honom får vi dagligen gå in i 'en lika uppståndelse med honom' – det är det underbara!

Liksom »puppans grav» är »fjärilens vagg», så lever vi ju mer vi dör; uppstår friare ju mer vårt jag 'blir begravet' med Kristus. Såsom Gielis, Franciskuslärjungen, en gång uttryckte denna Kristusmotsägelse: »Vill du se väl, så riv ut ditt öga. Vill du tala väl, så bliv stum. Vill du älska rätt, så hata dig själv. Vill du leva väl, så dö dig själv. Vill du vara rik, så bliv fattig. Vill du vara trygg, så frukta dig själv. Vill du vara hög, så förödmjuka dig. Vill du vad gott är, så lid det onda. Vill du vila väl, så arbeta. O vilken vishet, att så göra !»

Ty liksom i fjärilens vingar under födelsearbetet luft pumpas in, så att han känner sig lättare och lättare, alltmer anande den bärande luftens frihet, så är det också daglig uppståndelse i en kristens liv. Mer och mer anar han den bärande luftens frihet – Andens kraft och frihet – på andra sidan varje liten dödsstöt mot jaget. Tills en dag hans nya fria gudomliga jag i Kristus helt lyfter med Honom, också till en 'lika härlighet' med Honom (Fil 3:20-21)^c.

^a Skatta er bara lyckliga, mina bröder, när ni utsätts för prövningar av olika slag. ³Ni vet ju att om er tro består provet ger den uthållighet. ⁴Men uthålligheten måste visa sig i fullkomliga gärningar, så att ni blir fullkomliga och hela, utan någon brist.

^b Därför kan ni jubla, även om ni just nu en kort tid skulle få utstå prövningar av olika slag, ⁷för att det som är äkta i er tro – och detta är långt dyrbarare än det förgängliga guldet, som dock måste prövas i eld – skall ge pris, härlighet och ära när Jesus Kristus uppenbaras. ⁸Ni har inte sett honom men älskar honom ändå; ni ser honom ännu inte men tror på honom och kan jubla i outhärlig, himmelsk glädje

^c ²⁰Vårt hemland är himlen, och därifrån väntar vi också den som skall rädda oss, herren Jesus Kristus. ²¹Han skall förvandla den kropp vi har i vår ringhet så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet, ty han har kraft att lägga allt under sig.

²⁴Sannerligen, jag säger er: den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han faller inte under domen utan har övergått från döden till livet. ²⁵Sannerligen, jag säger er: den stund kommer, ja, den är redan här, då de döda skall höra Guds sons röst och de som hör den skall få liv. ²⁶Ty liksom Fadern äger liv, så har han också låtit Sonen äga liv, ²⁷och han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen. ²⁸Var inte förvånade över detta. Den stund kommer då alla som ligger i sina gravar skall höra hans röst ²⁹och gå ut ur dem; de som har gjort det goda skall uppstå till livet, och de som har gjort det onda skall uppstå till domen. ³⁰Av mig själv kan jag inte göra något: som jag hör, så dömer jag, och min dom är rättvis, ty jag följer inte min egen vilja utan hans vilja som har sänt mig.

³¹Om jag själv vittnar om mig är mitt vittnesbörd inte giltigt. ³²Men det är en annan som vittnar om mig, och jag vet att hans vittnesbörd om mig är giltigt.

³³Ni har sänt bud till Johannes, och han har vittnat för sanningen. ³⁴Jag vill inte ha något vittnesbörd om mig från någon människa, men jag säger detta för att ni skall bli räddade. ³⁵Johannes var en lampa som brann och lyste, och en kort tid hänfördes ni av hans ljus. ³⁶Men jag har fått ett starkare vittnesbörd än det Johannes gav. Ty de verk som Fadern har gett mig i uppdrag att fullborda, just de som jag utför, vittnar om att Fadern har sänt mig.

Mat för dagen. Vad det betyder för vår utvärtes människa, vet vi. Vårt kaloribehov har en nedre gräns: under den hotar svält och död: – Men, skriver aposteln, 'om ock vår utvärtes människa förgås, så förnyas likväl vår invärtes människa dag efter dag'.

'Vår invärtes människa'. Det är den av ande födda som Jesus söker beskriva för Nikodemus (Joh 3:3f)^a. Denna invärtes människa kan både se, höra, tänka, tala, arbeta. Hon behöver därför, även hon, sitt dagliga eller 'livsnödvändiga' bröd. Ty liksom kroppen måste även hon 'förnyas dag efter dag'.

Men kanske är det så, att vi hellre 'verkar för den mat som förgås'? Är det kanske rentav så, även för oss kristna, att pengar, standard, anseende, inflytande,

^a ³Jesus svarade: "Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike."

med ett ord, vårt jags prestige är den näring varmed vi »håller oss uppe» dag efter dag. Och även den frestelsen finns, att när vårt jag, den självbevarande känsla i oss som vi dagligen föder och göder, även eller annan anledning berövas sin näring, vi då griper efter vad slags näring som helst – bara för att åter känna något av den mättnadskänsla i jaget som vi tror är livsnödvändig; vår enda lycka.

Men Jesus talar om en annan hunger än jagets; en annan mättnad; en annan livsnödvändighet och lycka: 'Saliga äro de som hungra och törsta efter rättfärdighet, ty de skola bliva mättade'.

Men, säger du, jag har ju en regelbunden religiös livsföring. Jag går i kyrkan, jag tror på hennes lära och är med i hennes verksamhet, jag läser min bibel, jag beder. Är det inte nog?

Det beror på.

En ung präst (tillika lärd teolog) skall en gång ha utbrett sig om sin lärotröhet, sin verksamhet, kort sagt, om hela sitt trosliv för en äldre kollega, som mer var känd för sin enfaldiga fromhet. Denne satt tyst en stund. Sen sa han:

– Det var inte lite, det! Men skulle du kunna baka en kaka andligt bröd av allt det där och äta dig mätt, tror du?

Vad är då det bröd bakat av som 'mättar' vår ande? Var finns den mat som 'icke förgås'? - Skriften svarar själv:

'Guds ord förbliver evinnerligen'.

'Kärleken förgår aldrig'.

'Min mat är att göra dens vilja som har sänt mig'.

'Jag är livets bröd'.

Om vi blir stilla inför dessa fyra ord, finner vi hur de går in i varandra och just bildar den livsnödvändiga maten, den substantiella födan för vår invärtes mänskliga.

Vårt dagliga andliga bröd.

En gammal husregel för »födans rätta intagande och njutande » ställer upp fyra moment:

Att den framdukade födan intages under tystnad.

Att den noggrant och väl tuggas.

Att den väl blandas med saliv innan den nedsväljes.

Att en halv timmas vila iakttages efter måltidens slut för att den ätande rätt skall tillgodogöra sig maten.

Dessa fyra punkter kan med utbyte överföras på den andliga måltidens intagande. Det är Jesu egna ord, att 'människan lever icke allenast av bröd, utan av vart och ett Guds ord'.

Guds ord är alltså maten för den invärtes människan. Lämpligen framsättes den var morgon för den ätande; och intages under tystnad. Liksom Jesus behövde dra sig tillbaka för att bedja, måste varje hans lärjunge finna en praktisk lösning på denna avgörande tekniska detalj, att ha en daglig plats för tystnad; en vrå av stillhet.

Moment ett: läsningen börjar. Du kan ta för dig något stycke ur ett kapitel; eller blott något enstaka ord, en vers eller två.

Så länge du rätt och slätt läser ordet, är det på sin höjd något för din tanke. Men om sina ord försäkrar Jesus att 'de äro ande och äro liv': energibildande närande mat. Själv upplevde han det så: 'Min mat är att göra dens vilja som har sänt mig'. Dit måste alltså läsningen leda, att du inte blott tänker på vad du läser; du måste också liksom smaka på det i din *vilja*. – Vill jag detta bud? Vill jag leva efter det, leva ut det i alla dess konsekvenser i dag? Vill jag tro detta löfte? Väntar jag att Gud skall uppfylla vad han lovar i detta ord? –

Nej, säger kanske ditt inre, jag vill inte. Ordet smakar mig inte. Jag vill helst spotta ut det igen.

Då inträder det andra momentet. Liksom maten för kroppen måste tuggas, måste även maten för den invärtes människan bearbetas; begrundas; mediteras. Det innebär att du för din inre syn först prövar vad det 'ordets görande' skulle betyda för dig i dag. Du vet att du skall möta den eller den situationen, den eller den människan. Ordet vrider snart fram den rätta vinkeln: hur *Gud* ser situationen i fråga; hur hans ord vill möta den och den människan, uppgiften, medgången, motgången osv. Det vill säga hur *Jesus* själv vill möta den, planera och leda din dag.

Jesu mat var denna enda: 'Jag gör allenast vad jag ser min Fader göra'. Nu gäller ordet dig: Vill du göra vad du nu ser att Jesus (eller hans ord) skulle göra i din situation?

Försök inte åstadkomma någon förtvivlad viljeanstängning. Gör tvärtom (som den japanske tecknaren inför berget): spänn av din vilja; vila ut i betraktan-

det av ordet, i den inre synen av vad du nu liksom *ser* ordet göra; vare sig det är ett bud eller ett löfte. Samla hela din uppmärksamhet på detta enda. Betrakta ordet så länge, att det (liksom berget) börjar tala till dig; börjar gestalta sig för din inre syn och till slut reser sig upp ur din bibel och säger, vädjande med oändlig ömhet: »Hör du min röst nu? Vill du lyssna och följa den (Joh 10:27)^a. Jag går före – låt oss göra sällskap. Utan mig kan du intet göra. Följ mig ... »

Hela tiden skall du veta, att Anden kommer dig till hjälp. Ty 'det är Anden som gör levande'. Det är Anden som förvandlar ordet till Jesu närvaro, till hans 'röst' i dig. De bud som först låg där liksom osmältbara i din vilja, börjar genom Anden så småningom smälta och utlösa sin verkan.

Och helt omärkligt kan det ske dig, att du nu inte längre vill spotta ut ordet. Ordet smakar dig – 'det goda gudsordet'. Du har liksom tuggat (betraktat – begrundat) det i din vilja; kanske under kamp; men så att det omärkligt blandat sina gudomliga beståndsdelar med din vilja. Därvid har det väckt upp en ny hungerkänsla i dig. Du har 'arbetat' med det, så att det nu i dig 'verkar både vilja och gärning'. Det märker du bäst på, att det nu börjar bedja i dig kring detta ord.

Och det är det tredje momentet. Du är beredd att säga Amen! till det, Ske alltså! Med skuggbildens uttryck: du är beredd att svälja vad du har tuggat för att 'behålla' det. Om detta 'ordets behållande', som är hela förutsättningen för 'ordets hållande' (liksom matens behållande för kroppens liv) , kan du läsa på många ställen i Skriften; från liknelsen om de fyrahanda sädesslagen: 'de som behöllo ordet i rättsinniga hjärtan' till Jesu upprepningar i avskedstalet: 'om mina ord förbliva i eder'.

Det beder alltså i dig, att det lästa och begrundade ordet nu skall förbli i dig; så att Anden som gör levande kan utlösa ordets ande-liv-givande näring, smälta den i ditt inre, till det som du skall leva och förnyas av: Guds förlåtelse, gudomlig frid, gudomlig glädje, kärlek, tålmod, ja, 'allt vad gott är' – 'det goda gudsordets' innehåll; fyllt med 'den tillkommande tidsålderns krafter' (Heb 6:4-5)^b.

Nu följer av sig själv också det fjärde momentet, som är amen-bönens övergång i en kontemplativ vila i Gud; ett vegeterande av hans ord och löften; ett stilla lovprisande; tacksägelser över att bönen är hörd och vad du bett om redan är på

^a ²⁷Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig.

^b ⁴Ty människor som har avfallit fast de en gång har blivit upplysta och smakat den himmelska gåvan, fått del av helig ande ⁵och smakat Guds goda ord och den kommande världens krafter,

väg: 'Och detta är den fasta tillförsikt vi hava till honom, att om vi bedja om något efter hans vilja, så hör han oss. Och om vi veta att han hör oss, vadhelst vi bedja om, så veta vi ock att vi redan hava det som vi hava bett honom om i vår bön'.

Om du dagligen avsätter tid och stillhet för en sådan ordets måltid med Kristus, Den Osynlige-Uppståndne, skall du snart på ett inre och outsägligt sätt börja förstå, att han, såsom han själv säger, 'är sannskyldig mat', livsnödvändigt bröd; och att det för både ande, själ och kropp är sant, att 'den som äter mig, han skall leva genom mig'.

¹Och skriv till ängeln för församlingen i Sardes:
 Så säger han som har Guds sju andar och de sju stjärnorna. Jag känner dina gärningar, det heter om dig att du lever, men du är död. ²Vakna upp och stärk det som finns kvar och som var nära att dö. Ty jag har funnit att dina gärningar inte håller måttet inför min Gud. ³Kom ihåg vad du har hört och tagit emot, och bevara det och vänd om. Ty om du inte vaknar skall jag komma som en tjuv, och du skall inte veta vilken stund jag kommer över dig.

Upptakten till dagens texter är denna: 'Du har det namnet om dig, att du lever, men du är död'.

Vad menas med att *leva* i andlig mening?

Låt oss först ställa frågan : Vad menas med liv i *naturens* mening?

Liv, svarar forskaren, »är omsättning av kraft». Blommor, träd, insekter, fiskar, fåglar, fyrfotadjur, kort sagt ,alla levande varelser är »biokemiska kraftspel i olika gestalter, aldrig vilande ämnesomsättningar i skilda former».

Du ser ett grässtrå. Det har liv – ja, se så det växer. Till manshöjd på en sommar. Hur är det möjligt?

Låt mig få berätta vad jag har hört –

I små punkter finns energi samlad som ger fart åt grässtrået efter samma princip som reoplanet flyger! I planets motor pressas luften genom ett trångt munstycke. När luftens sammanpressade molekyler slipper ut ur detta, avlägsnas de från varandra med explosionsartad kraft – den kraften skjuter planet framåt ...

På samma sätt i grässtrået. De små så kallade tillväxtpunkterna tjänstgör som munstycket: nyskapandet av celler sker där med så våldsamt fart att de pressas på och – skjuter strået i höjden! Vilken levande skapelsekraft! Livets egen ... Sedan kommer det så kallade osmotiska trycket till hjälp. Där spelar tomrummet en stor roll: cellerna verkar som små vakuumbärl, som *suger* näringsströmmen upp genom strået i en ständig blandning och förvandling av ämnen. En ständig omsättning av kraft – upptagande och utgivande-vidarebefordrande. *Det är livet.*

Grässtråt lever. Om ett cellager skadas, så att kraftströmmen avstannar, dör stråt. Livets ström måste alltid passera; gå vidare. »Naturen hatar tomrummet.» Men tomrummets mystiska roll är stor: det drar till sig livsströmmen som måste vidare. Att vara tom, att tömma sig, är att dra till sig livets ström. Det är att leva. Det är lagen för skapelsens krafttillgångar.

Det är inte svårt att översätta den lagen till det andliga planet. Men nu gäller det alltså '*det eviga livet*' och dess framspringande källa i oss (Joh 4:14)^a. Också här drar tomrummet livsströmmen till sig: '*Saliga äro de som äro fattiga i anden, ty dem hör himmelriket till*'. Jesus beskriver det som en naturlag: dessa drar himmelriket till sig.

Nu består vi ju av både kropp, själ och ande.

Jag minns en människa som i kroppsligt avseende såg ut att leva i högönskligaste mening. Men hon var psykiskt så gott som död, sinnesslö; malde samma två tre tankar dag och natt.

Så kan i sin tur den psykiska, den 'själiska' människan (1 Kor 2:14^b, Jud v19^c) vara högönskligt sysselsatt med religiös aktivitet, med både gudstjänstliv och många-handa fromma arbetsuppgifter, och likväl drabbar henne ordet: 'Du har det namnet om dig, att du lever, men du är död' ... Detta är den största fara vi löper som kristna: att förväxla vår själiska synliga aktivitet med Guds Andes stilla verkande i oss.

Här gäller nu samma lag för krafttillgång som i naturen: först när jag är tom, kan jag bli fylld; först när jag är fattig, kan jag bli rik; först 'när jag är svag, är jag stark'; först när jag dör från mig själv, lever jag för Gud (Rom 6:8f)^d.

'Herren skall strida för eder, och I skolen vara stilla!' – Det är tomheten, stillheten, som drar kraftströmmen till sig; och endast den som ger ut, som kan ta emot. Att söka 'bevara sitt liv', att behålla något för sig själv, bryter strömmen. Vi vill göra så mycket, i egen kraft, med egna initiativ; istället för att 'med fruktan och bävan arbeta' på en livshållning, där vi låter något ske genom oss – gjort av Gud (Gal 2:19-20)^e.

a ¹⁴Men den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig. Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv."

b ¹⁴Den oandlige tar inte emot vad Guds ande säger, det är darskap för honom, och han kan inte förstå det eftersom det måste bedömas på ett andligt sätt.

c ¹⁹Det är just de som vållar splittring, dessa som är alltigenom jordiska, utan ande.

d ⁸När vi nu har dött med Kristus är vår tro att vi också skall leva med honom.

e ¹⁹Jag har ju genom lagen dött bort från lagen för att leva för Gud. Jag har blivit korsfäst med Kristus, 20men jag lever, fast inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig. Så långt jag ännu lever här i världen lever jag i tron på Guds son, som har älskat mig och offrat sig för mig.

Praktiskt talat (och Guds rike är alltigenom praktiskt): sök att hålla detta enda vid makt, att 'vara fattig i anden'; ett tomt käril som ständigt blir påfyllt ur ordet och bönen i Anden (Ef 6:18)^a – för att ge ut vad det fick; och så strax återvända tomt för att fyllas på nytt. Många gånger om dagen: – Amen. Kom, Herre Jesus. Jag kan intet av mig själv. Du är mitt liv. Lev i mig. Amen. Kom, Herre Jesus ... tack, o Fader!

Öva dig i denna stora hemlighet. »Evakuera» dig själv; ditt jags tankar och önskningsar, för att i ande och vilja bli det vakuum som *drar till sig* den helige Ande; hans ord och hans kraft.

Skapelsen är uppbyggd efter denna lag för krafttillgång, allt levandes lag. Därför heter det: 'Sonen kan intet göra av sig själv'. Och till oss säger han: 'Mig förutan kunnen I intet göra'. Intet ... Att tålmodigt öva sig i detta intet (även om vi ständigt faller ur det, in i vårt säkra, trygga jag, som själv vill göra allting), att ha sin boning i detta intet – det är att i ande och sanning leva; det är att dra till sig det gudomliga livets hela fullhet – automatiskt, 'av sig själv'. 'Ty så skolen I bliva uppfyllda av all Guds fullhet', försäkrar oss aposteln Paulus.

Saliga alltså äro de som äro fattiga i anden.

^a ¹⁸Gör det under åkallan och bön, och be i er ande varje stund. Därför skall ni hålla er vakna och aldrig tröttna i er bön för alla de heliga.

²⁸”Vad säger ni om det här: En man hade två söner. Han vände sig till den ene och sade: ’Min son, gå ut och arbeta i vingården i dag.’ ²⁹Han svarade: ’Nej, det vill jag inte’, men sedan ångrade han sig och gick. ³⁰Mannen vände sig till den andre och sade samma sak. Han svarade: ’Jag skall gå, herre’, men han gick inte. ³¹Vilken av de båda gjorde som fadern ville?” De svarade: ”Den förste.” Då sade Jesus till dem: ”Sannerligen, tullindrivare och horor skall komma före er till Guds rike.

Jag satt en solig maj dag i det lilla kontoret till en stor handelsträdgård. Trädgårdsmästaren själv hade varit uppe med solen. Nu gick klockan på sju. De fem arbetarna kom in. Av sin mästare fick de var och en sin arbetsorder: »Jaha», sa de och gick till de olika uppgifterna: vattning, sådd, rensning osv.

Nu efteråt gör jag den reflexionen: – Tänk om några av dem sagt »Jaha» och sedan gått hem och lagt sig eller tagit bussen till stan eller något annat. Vad skulle deras arbetsgivare ha sagt? Själva skulle vi väl ha sagt: Om detta kan vara sant (fast vi tror det inte), så var de väl rubbade på något vis.

Ja. Men exakt så gör ju många av oss kristna varenda dag! Vi sitter inne på Mästarens arbetskontor och tar emot orden: ’Gå i dag och arbeta i min vingård’. Ja, Herre, säger vi. Och så lämnar vi Mästarens kontor och går ut i dagens mångahanda och gör något helt annat – något som *vi* hellre vill.

Vad ska den store Arbetsgivaren tänka om oss? Tvångsarbete existerar inte i Guds rike. Det motsäger kärleken. Endast frivilliga arbetare vill han och kan han ha. Och lönen är det inget fel på: ’all den himmelska världens andliga välsignelse’ plus »arbetstillägget» i löftet om ’allt detta andra’ för både kropp, själ och ande (Matt 6:33)^a

Men om ingen *vill* gå och arbeta, så sitter himmelens och jordens Skapare, världens Frälsare, där på sitt kontor med otaliga gudsrikesarbeten utförda. Var då? På hednafälten? O nej! Men i din närmaste omgivning; just där du befinner

^a ³³Sök först hans rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också.

dig nu. Se dig om! 'Skörden är mycken, men arbetarna äro få'. Ordets hörare är många, men dess görare är få.

Ty varje morgon som du sitter med bibeln uppslagen, sitter du på Mästarens kontor. Han själv delar ut arbetsordern. Du har bara att läsa innantill: 'Om någon tvingar dig att till hans tjänst gå med en mil, så gå två med honom'. – Jaha, Herre, det var ett vackert bud ... Två timmar efter möter du den människa som ber dig gå en mil. Och så går du inte ens en halv med henne – för du är »trött på den människan».

Vidare läser du: 'Sådant skall ditt tal vara att ja är ja och nej är nej'. – Jaha, Herre ... Stunden efter håller du med om en uppenbar osanning, av rädsla att stöta dig med en person som du själv har nytta av.

'Gören eder intet bekymmer', läser du ... Och så har du inte förr lagt ihop bibeln, förrän du tar upp hela bördan av oro och bekymmer och vacklar ut med – just den som himmelens och jordens herre *bett* att få bära åt dig just i dag: 'Kasten alla edra bekymmer på honom, ty han har omsorg om eder'.

Ja, säger du, det låter verkligen rubbat. Men så är det ju ofta, tyvärr. Och vad kan man göra åt det?

Under en kurs för unga violinister delade ledaren redan från början ut de olika arbetsuppgifterna. Till en femtonårig flicka gav han en solofantasi av Telemann. Den var svår. Men på uppvisningen två veckor senare spelade hon den mästerligt bra.

Vad hade flickan gjort? Lagt sig på en soffa med en deckare och sagt: »Det går inte ändå så!» Nej. Hon hade övat åtta timmar om dan!

'Öva dig i gudsfruktan', manar aposteln.

Återigen den stora hemligheten i kristenlivet! Övning, lyssnande, lydnad, 'trohet i det minsta'.

Kommer du ihåg tecknaren som utförde bergets kontur nittionio gånger i luften – innan han vid den hundra sätte kolet till papperet. Vad fann han då? Jo, att »berget ritade sig självt!» Så länge hade han betraktat det, kärleksfullt inövat

det i sin hand. Slå upp och läs om samma sak i den stora geniala Ande-praktikan i Jakobs brev 1:22-25^a !

Alltså: du sitter där nu igen med din bibel uppslagen: du betraktar ordet, buden, lagen, löftena. Men 'den fullkomliga frihetens lag' är 'livets Andes lag', den livgivande andelagen, varom du läser i Romarbrevets åttonde kapitel. Anden väntar på ditt ja. För det är Anden som »skall göra't». När du därför betraktat ett bud eller ett löfte så länge att du i bön måst kämpa för att liksom i förväg – ja, i Andanom - se det budet eller det löftet omsatt i din egen livssituation under dagen (Rom 8:4)^b – då först kan du lämna Mästarens kontor med ett »Ja, Herre». Ty då har Anden blivit dig för stark, du 'drivs' av honom, ja, du 'vandrar efter Anden' – just de två milen med den människa du var så trött på. Ty du gör nu den saliga erfarenheten att det inte är du som går de två milen, utan Kristus i dig (Gal 2:20)^c. Med andra ord, du får uppleva att Jakobsordet håller vad det lovar: 'han bliver *salig* i sin gärning'. Samtidigt får du en praktisk bibellektion i Rom 8:1-14 som ingen teolog och ingen predikant i världen utom Guds helige praktiske Ande kan ge dig.

a ²²Bli ordets görare, inte bara dess hörare, annars tar ni miste. ²³Den som hör ordet men inte gör vad det säger, han liknar en man som i en spegel betraktar sitt eget ansikte: ²⁴han ser sig själv men går därifrån och har strax glömt hur han såg ut. ²⁵Men den som har blickat in i den fullkomliga lagen, frihetens lag, och håller sig till den och inte glömmet vad han hört utan verkligen gör något, han blir salig genom det han gör.

b ⁴Därmed kunde lagens krav på rättfärdighet uppfyllas hos oss som lever efter vår ande och inte efter vår köttsliga natur.

c ²⁰men jag lever, fast inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig. Så långt jag ännu lever här i världen lever jag i tron på Guds son, som har älskat mig och offrat sig för mig.

^{5:43}Ni har hört att det blev sagt: Du skall älska din nästa och hata din fiende. ⁴⁴Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er; ⁴⁵då blir ni er himmelske faders söner. Ty han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. ⁴⁶Om ni älskar dem som älskar er, skall ni då ha lön för det? Gör inte tullindrivarna likadant? ⁴⁷Och om ni hälsar vänligt på era bröder och bara på dem, gör ni då något märkvärdigt? Gör inte hedningarna likadant? ⁴⁸Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig.

^{6:1}Var noga med att inte utföra era fromma gärningar i människornas åsyn, för att de skall lägga märke till er. Annars har ni ingen lön att vänta hos er fader i himlen. ²När du ger allmosor, låt då inte stöta i basun för dig, som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att människorna skall prisa dem. Sannerligen, de har redan fått ut sin lön. ³Nej, när du ger allmosor, låt då inte vänstra handen veta vad den högra gör. ⁴Ge din allmosa i det fördolda. Då skall din fader, som ser i det fördolda, belöna dig.

En av syndens djupaste rötter är människans krav på vedergällning, på vederlag av olika slag. Vederlag betyder ordagrant »motsvarande ersättning»: att jag får igen lika mycket som jag själv ger ut; eller att jag »ger igen» lika mycket som jag själv fått lida. Att uppnå detta »lika mycket», hålla denna jämvikt med världen och människorna, är därför jaget ständigt inriktat på. Ty jaget hotas ju ständigt att förlora denna jämvikt: att gentemot andra förlora i prestige, i makt, i självkänsla. Fördenskull måste jaget ständigt söka utjämna och fylla i. Annars uppstår en känsla av tomhet eller tomrum som jaget fruktar lika mycket som döden.

Därför, om jag älskar en person, vill jag bli älskad tillbaka. Lika mycket – minst! Om jag gör väl mot någon, kräver jag tacksamhet i motsvarande grad. Om någon förorättat mig, kräver jag motsvarande gottgörelse-upprättelse. Om jag inte erhåller denna, kan jag gå och hysa agg i åratat. Ty med hjälp av detta agg håller jag kravet på utjämning vid liv. Upplever jag en besvikelse av något slag, ser jag mig genast om efter tröst eller ersättning i något annat. Om en kollega i mitt arbete

ständigt beröms och inte jag, söker jag (åtminstone för mig själv) finna något varmed jag kan nedvärdera honom och därigenom själv stiga i värde, så att utjämning uppstår. Avund och skadeglädje i det tysta arbetar ständigt i denna utjämnande riktning. Allt för att hålla »jaget på sin tron». Kunde vi på ett diagram varje kväll avläsa hur vi medvetet eller omedvetet under dagen varit sysselsatta med att väga och balansera vår självkänsla, vår jagprestige, skulle vi antagligen bli förskräckta.

Och vill vi se denna jakt efter utjämning i förstorad skala, kan vi studera maktblockens »terrorbalans». De två vågskålarna hänger nu mellan månen och planeterna. När maktyngden blir lättare i den ena (genom att den ökar i den andra) skakar detta en hel kontinent. Men också rymdprestige är en form av jagprestige. Och även två enskilda kan hålla varandra i terrorbalans, två makar, två grannar, två kolleger.

Det är denna terrorbalans som Jesus kom för att upphäva. Redan i Bergspredikan vänder han upp och ned på hela den jagiska (sataniska) jämviktslagen – till förmån för den himmelska som är Kärlekens! Den som inte håller jaget vid makt, utan tomrummet vid makt: att *icke* kräva ersättning, *icke* söka utjämna. Att älska den som *icke* älskar mig. Se andra berömmas på min bekostnad utan att avundas. Vända andra kinden till, gå den andra milen; inte sträcka fram ena handen för att utkräva tack när den andra råkat göra en välgärning; *icke* hysa agg för en oförrättts skull; förlåta sjuttio gånger sju gånger, kort sagt, hålla tomrummet vid makt: '*icke* söka sitt'.

Omöjligt! säger vi.

Men så länge vi säger det motsäger vi Gud. Och därför har vi så lite av Guds rike bland oss kristna! Det fruktade tomrummet, som *Gud* väntar att få fylla, fyller vi med vårt eget; också med vår lilla kristna religion – istället för att göra Faderns vilja (Matt 7:20-23)^a. Ty just detta är Faderns enda stora möjlighet att 'vedergälla oss i det fördolda', och att därifrån upprätta *kärlekens* jämvikt mellan oss och – himmelen! Så att vårt hjärta kan börja slå genom impulser från Faderns hjärta: 'Varen så eder himmelske Faders barn'.

^a ²⁰På deras frukt skall ni alltså känna igen dem. ²¹Inte alla som säger 'Herre, herre' till mig skall komma in i himmelriket, utan bara de som gör min himmelske faders vilja. ²²På den dagen skall många säga till mig: 'Herre, herre, har vi inte profeterat i ditt namn och drivit ut demoner i ditt namn och gjort många underverk i ditt namn?' ²³Då skall jag säga dem som det är: 'Jag känner er inte. Försvinn härifrån, ni ondskans hantlangare!'

Ty om jag ger upp och *icke* kräver mitt – att bli älskad tillbaka, förstådd, erkänd, avtackad, prisad, tröstad, ompysslad – så uppstår ett tomrum i mig; en besvikelse och ett tomrum som känns djupa som döden; och som också är döden för jaget. Men det är just i det tomrummet som Fadern stiger ned med sin älskade Son och 'tar sin boning' i mig; upprättande kärlekens himmelska jämvikt mellan mig och sig själv: 'Om någon älskar mig, så håller han mitt ord, och min Fader skall älska honom, och vi skola komma och taga vår boning hos honom'. Med dagens textord: 'När du giver en allmosa, låt då din vänstra hand icke veta vad den högra gör, så att din allmosa givnes i det fördolda. Då skall din Fader, som ser i det fördolda, vedergälla dig'. Det tomrum som uppstår hos givaren när han icke blir avtackad eller prisad av människor vill Gud själv fylla. Ja, alla tomheter, alla våra behov – vårt behov av kärlek, av förståelse, vårt behov av tröst, av hjälp – alla vill han 'fylla i härlighet', säger han; fylla med sig själv:

'Min frid giver jag eder.'

'Jag vill att *min* glädje skall vara fullkomlig i eder.'

'Gud är min hjälpare, han uppehåller min själ.'

'Lovad vare vår Herres Jesu Kristi Fader, barmhärtighetens Fader och *all trösts* Gud.'

'Han har omsorg om eder.'

'Guds kärlek är utgjuten i våra hjärtan ...'

O att vi lade alla »religiösa sysslor» åt sidan för en tid och började med fruktan och bävan arbeta på denna stora hemlighet. Franciskus gjorde det under hela sitt liv; och hans dagliga bön blev därefter. Läs den; och lär den utantill, *by heart*, som engelsmännen så vackert säger: av hjärtat:

O Mästare,
låt mig icke så mycket söka att bli tröstad
som att trösta, icke så mycket söka
att bli förstådd som att förstå,
icke så mycket att söka bli älskad
som att älska!

Ty det är genom att giva som man får.

Det är genom att glömma sig själv som man finner sig själv.

Det är genom att man förlåter som man blir förlåten.

Det är genom att dö som man uppstår till det eviga livet.

¹Sedan inföll en av judarnas högtider, och Jesus gick upp till Jerusalem. ²Vid fårdammen i Jerusalem finns ett bad med det hebreiska namnet Betesda. Det har fem pelargångar, ³och i dem låg en mängd sjuka, blinda, lama och lytta. ⁵Där fanns en man som hade varit sjuk i trettioåttå år. ⁶Då Jesus såg honom ligga där och fick veta att han varit sjuk länge frågade han honom: "Vill du bli frisk?" ⁷Den sjuke svarade: "Herre, jag har ingen som kan hjälpa mig ner i bassängen när vattnet börjar svalla. Medan jag försöker ta mig dit hinner någon annan ner före mig." ⁸Jesus sade till honom: "Stig upp, ta din bädd och gå." ⁹Genast blev mannen frisk och tog sin bädd och gick. Men det var sabbat den dagen, ¹⁰och judarna sade till honom som hade blivit botad: "Det är sabbat. Du får inte bära på din bädd." ¹¹Han svarade: "Den som gjorde mig frisk sade åt mig att ta min bädd och gå." ¹²De frågade: "Vem var det som sade åt dig att ta den och gå?" ¹³Han som hade botats visste inte vem det var, för Jesus hade dragit sig undan eftersom det var mycket folk på platsen. ¹⁴Efteråt fann Jesus honom i templet och sade till honom: "Du har blivit frisk. Synda inte mer, så att det inte händer dig något värre."

Vill du bli frisk?

Jesu fråga är inte retorisk. Den speglar Guds ömmaste hemlighet, som – när vi väl upptäckt den – kastar ljus ner i alla gåtor: varför det onda kan finnas, varför Gud inte »ingriper», hur Kärleken verkar, hur nåden arbetar. Vilken då hemlighet? Att Gud från början byggt människans värld på den fria viljans »orsakslösa» grund. Och att också den fallna människan, missbrukaren av den fria viljan, genom Kristus får samma förtroende igen: att fri-villigt säga ja eller nej till sin Skapare. På detta fria ja hänger det som är svårare och ömtåligare än fästet för alla stjärnor: Guds kärleks enda möjliga fäste i en människa! Ty kärleken kan inte befalla, inte tvinga, inte trolla fram något hos oss. Den kan inte bryta sig in. Den kan endast stå som en ödmjuk Tiggare och vädja: Kom! – *Vill* du, så kom. Vill du bli frisk? Vill du bli fri? Vill du bli frälst? 'Ja, den som *vill*, han komme och tage av livets vatten för intet'.

Om vi vill, och därför kommer, så är gåvan vi får (det eviga livet med alla dess välsignelser för tid och evighet!) en fullkomlig gratisgåva: 'han tage för intet'. Nåd skulle vi säga, om inte det ordet var så uppluckrat att det smular sig bara man tar i det. Nåd är annars det mest dramatiska ordet i Nya testamentet, därför att det förutsätter en mottagare: om han vill ta emot. *Vill du bli frisk? Vill du bli frälst?* Där börjar dramatiken.

Det är klart att jag vill, säger du.

Var inte för säker. Att bara önska en sak är långt ifrån detsamma som att vilja den. Och vilja den till varje pris! Vilket pris? Detta: 'Ingen *kan* vara min lärjunge som icke försakar allt vad han äger – och därtill sitt eget liv' (Luk 14:26-33)^a. Undra inte över att Jesus varnade för förhastade beslut. Ömheten i Kärleken beder dig därför: Sätt dig först ner och gör ett överslag. Om du vill betala priset.

Men det kostar ju ingenting: 'han tage för intet' ... Hur skall denna motsägelse förstås?

En berömd violinist var redan som liten pojke skicklig på fiol. Han hyste också en stark önskan att få utbilda sig i fiolspel. Han umgicks med den stora drömmen att en dag stå på podiet och göra alla lyckliga med sitt spel. Men hemmet var fattigt, fadern hade inte råd att kosta på honom någon utbildning. När pojken var femton år, råkade en förmögen man få höra honom spela. Denne blir så intresserad av honom och hans livsdröm, att han ger honom det generösa erbjudandet att bekosta hela hans utbildning. Han skall få allting gratis, uppehälle, undervisning, noter, allt. Pojken vet först inte till sig av glädje. Sen blir han betänksam. Om han säger ja till det fantastiska erbjudandet, måste han försaka nästan allt som nu är kärt och roligt, lämna sitt hem, syskonen, kamraterna, fara bort till en främmande stad, vistas där i fem, sex år, under hårdaste arbete. Han ber om betänketid! Och på ett hår när hade han tackat nej ... Ändå skulle han ju få sin dröm uppfylld och det

a ²⁶Om någon kommer till mig utan att hata sin far och sin mor och sin hustru och sina barn och sina syskon och därtill sitt eget liv, kan han inte vara min lärjunge. ²⁷Den som inte bär sitt kors och följer efter mig kan inte vara min lärjunge. ²⁸Om någon av er vill bygga ett torn, sätter han sig då inte ner och räknar ut vad det kostar, för att se om han har råd med bygget? ²⁹Annars kan det hända att de som ser att han har lagt grunden men inte kan bygga färdigt börjar göra narr av honom ³⁰och säger: Den där, han satte i gång ett bygge men kunde inte få det färdigt! ³¹Eller om en kung vill dra ut i fält mot en annan kung, sätter han sig då inte ner och överväger om han med tio tusen man kan möta den som rycker an med tjugo tusen? ³²Kan han inte det skickar han sändebud för att be om fred medan den andre ännu är långt borta. ³³Så är det alltså: ingen av er kan vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger.

till på köpet för intet! Ja. Men det skulle kosta honom något också. Så blev hans liv och livsdröm ställda på sin spets: Ville han verkligen – till varje pris – bli violinist?

Kan du översätta?

Vill du – till varje pris – bli Kristi lärjunge, ge honom företrädet framför allt annat? Lite kristendom till husbehov, kristna intressen, visst. Men Han är kanske inte intresserad av kristna intressen. Hans fråga är: Vill du i allt söka 'Guds rike först och hans rättfärdighet'? Med andra ord: vill du vad *Gud* vill? Vill du lära känna den ende sanne Guden och den han sänt? Vill du lära känna Kärleken som icke söker sitt? Vill du bli korsfäst med Den för att uppstå med Den och vandra i ett nytt liv med Den? *Vill* du? Eller är det blott en vag önskan ...

Men (säger han också) *vill* du, så ske dig såsom du vill – bli frisk! Bliv frisk till både själ och kropp. Bliv fri – fri till att tjäna mig. Och kom varje dag på nytt och tag av livets vatten för intet. Begär av mig, och du ska få 'vadhelst du vill' (Joh 15:7)^a – för intet. Och se, jag är med dig alla dagar intill tidens ände ...

Vill du?

^a Om ni blir kvar i mig och mina ord blir kvar i er, så be om vad ni vill, och ni skall få det.

¹³Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. ¹⁴När Jesus såg det blev han förargad och sade: "Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. ¹⁵Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in." ¹⁶Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.

De stiger av tåget på Centralen, pappan och fyraåringen. Pappan håller fyraåringen vid handen. Med ens brusar den stora staden emot dem – ett virrvarr av ljud, händelser, ansikten, allt lika obegripligt för den lille. – Vart är vi på väg, pappa? Pappan svarar med att dra den lilla handen ännu djupare in i sin ... De går och går. Pappan lotsar dem genom en ständig trängsel av okända människor, okända ting, okända händelser. – Hur hittar han? Nu svänger de in på en gata, nu ut på en annan. Plötsligt ramlar de in i en butik. – Jaså, var det hit vi skulle? – Nej, ut igen ... – Gick vi fel, pappa? Vart ska vi nu hän? ... Inget svar. Men strax går de in i en annan butik. Den lille får prova en rock och en mössa. Och han är lycklig: – Här kan vi väl stanna, pappa? – Nej, ut igen! Ständigt vidare ... – Jag är så hungrig, pappa. – Och se, strax sitter de vid ett bord och blir serverade mat ... Men sen ut i vimlet igen, ut i virrvarret ... En gång vågar han släppa faderns hand och titta i ett skyltfönster – Men var blev den stora trygga handen av? – Jaså, där var den ju! Han fattar ännu hårdare om den ... Och de går och går ... Aj, han råkade falla i gatan. Men handen var också där och drar upp honom igen. Handen är där alltid. Handen vet. Handen ser. Handen leder genom den obegripligaste av världar. Barnet fattar ingenting, fattar bara handen som är större än världen och vet allt ...

Vem är fyraåringen? –

Du och jag. Vi är alla fyraåringar, utsläppta i tillvarons storstadsträngsel. Många har givit diktens röst åt denna vår situation: »Vad är meningen med det hela?» – »Vadan och varthän? ... –

Vad är livet, döden,
 växlingar och öden?
 O vem svarar,
 o vem uppenbarar
 varats mening för min själ?

Nej, fyraåringar förblir vi alla i förhållande till livet. Vi blir aldrig vuxna dess gåtor. Hur tanken än anstränger sig att bli huvudet högre, stannar den i underläge: universum, livet, döden, det ondas problem, historiens mening, mitt eget livs mening - inför detta förblir vi »vuxna» fyraåringar.

Men Jesu ord 'att bli va såsom barn' är nu inte bara att *känna* det så. Det är att ödmjukt inse det och rätta sig därefter och på försök sträcka sig mot 'Fadern i det fördolda'. På löftet att 'den som söker, han finner'. Finner Handen, som vet allt, som ser allt. Handen som leder mig genom den obegripligaste av världar: 'Herren håller mig vid sin hand ... Han leder mig på rätta vägar, för sitt namns skull'.

I Romarbrevets åttonde kapitel, vers 15, hittar vi fyraåringens lösenord: 'Abba' som är den diminutiva formen, småbarnsformen för fader, samma som vårt »Pappa».

– Abba, vad är meningen med mitt liv? Abba, vart är vi nu på väg? - Varför mötte jag denna människa? Varför händer mig detta? Svara mig, Abba! – Och svaret blir varje gång detsamma. Så länge jag håller min hand i Hans, håller kontakten med Honom, från stund till stund, trots alla misstag, alla omkullramlanden, alla synder, så kommer svaret. Det bekräftar sig ständigt på nytt. Handen vet allt: 'Edra hjärtan vare icke oroliga; tron på Gud, tron ock på mig'. Handen är större och starkare än hela världen: 'Och ingen skall rycka dem ur min Faders hand'. Handen ser allt: 'Han har omsorg om eder'. Men utan Handen 'kunnen I intet göra'.

Alltså: förbliven fyraåring - i Faderns hand. Lev som en fyraåring i allt: barnsligt öppen, barnsligt okritisk, barnsligt förväntansfull, barnsligt trygg, barnsligt enkel – barnsligt glad!

Å, hur ska jag kunna våga leva så? säger du.

Svar: 'Herren håller mig vid sin hand ... Han leder mig på rätta vägar, för sitt namns skull'. – Men 'den som icke tager emot Guds rike såsom ett barn, han kommer aldrig dit in' ...

¹En man som hette Lasaros låg sjuk. Han var från Betania, byn där Maria och hennes syster Marta bodde. ²(Det var Maria som smorde Herren med välluktande balsam och torkade hans fötter med sitt hår, och Lasaros som låg sjuk var hennes bror.)

³Systrarna skickade bud till Jesus och lät säga: "Herre, din vän är sjuk." ⁴När Jesus hörde det sade han: "Den sjukdomen leder inte till döden utan skall visa Guds härlighet, så att Guds son blir förhärligad genom den." ⁵Jesus var mycket fäst vid Marta och hennes syster och Lasaros. ⁶När han nu hörde att Lasaros var sjuk stannade han först kvar två dagar där han befann sig, ⁷men sedan sade han till lärjungarna: "Låt oss gå tillbaka till Judeen."

¹⁷När Jesus kom dit fann han att Lasaros redan hade legat fyra dagar i gravan. ¹⁸Betania låg inte långt från Jerusalem, ungefär en halotimmes väg, ¹⁹och många judar hade kommit ut till Marta och Maria för att trösta dem i sorgen över brodern. ²⁰När Marta hörde att Jesus var på väg gick hon och mötte honom. Men Maria satt kvar hemma. ²¹Marta sade till Jesus: "Herre, om du hade varit här hade min bror inte dött. ²²Men jag vet ändå att Gud skall ge dig vad du än ber honom om." ²³Jesus sade: "Din bror kommer att uppstå." ²⁴Marta svarade: "Jag vet att han skall uppstå vid uppståndelsen på den sista dagen." ²⁵Då sade Jesus till henne: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, ²⁶och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö. Tror du detta?" ²⁷Hon svarade: "Ja, herre, jag tror att du är Messias, Guds son, han som skulle komma hit till världen."

När Jesus bispisade fem tusen män var detta samtidigt en illustration till honom själv såsom 'livets bröd', vilket kommit ned för att giva världen evigt liv. De fem tusen blev hungriga igen. Längre kunde inte skuggbilden sträcka sig. Men det var tillräckligt för att vi skulle se och förstå hur Jesus är beredd att bispisa alla människor med det eviga brödet: 'Jag är det levande brödet som har kommit ned från himmelen. Om någon äter av det brödet, så skall han leva till evig tid'.

På samma sätt är Lasarus' uppväckelse en illustration till det nya livet i Kristus. Lasarus dog igen. Längre kunde inte skuggbilden sträcka sig. Men den var tillräcklig för att peka framåt och inåt mot Jesu egen uppväckelse, när han uppväcktes från de döda för att sedan 'icke mer dö, döden råder icke mer över honom'.

Och i denna vinkel in mot 'verkligheten själv' ('som finnes hos Kristus') skymtar nu det oerhörda i bilden, ett av dessa många 'såsom'; det levandegörande likhetstecknet mellan Kristus och oss: att allt vad som sker honom samtidigt och egentligen sker oss; nämligen som en 'gåva' till oss (Ef 5:2)^a. I nu nämnda sammanhang: 'såsom Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet skola också vi vandra i livets nyhet'. Med Jesu egna ord till Maria vid Lasarus grav: 'Jag är uppståndelsen och livet, den som tror på mig, han skall leva, om han än dör'.

Låt oss belysa det med en bild.

När några forskningsresande i en oländig trakt bröt upp i gryningen, överlade de om på vilken sida de skulle gå om det höga dimhöljda berg de hade framför sig. – När de kom närmare, visade sig »berget» alltigenom bestå av – dimma. Hindret de fruktat var en fantom.

Allt det som lagt Lasarus i graven, synd, sjukdom, förgängelse, kort sagt syndens fruktansvärda verklighet till döds, bär vi alla på. Vi bär alla på berget som vi inte kan komma igenom. För varje steg vi tar i egen kraft, med psykiska, moraliska eller religiösa ansträngningar, för att komma igenom berget, skaka det av oss, flyttar vi det bara ett steg framåt: verkligheten till döds är invuxen i oss och vi i den. Men se, när Lasarus stiger ut ur graven, upplöses (för ett ögonblick) detta berg och försvinner som en maktlös fantom för Jesu ord. Lasarus vandrar rakt igenom dödsberget ut i en 'livets nyhet'. När han går ut ur klippgraven, ligger verkligheten till döds som en avkrängd hud av sten bakom honom.

Ändå är Lasarus uppväckelse blott en skuggbild av 'verkligheten själv', en illustration till vad Jesus djupast förebådar med orden till Maria 'Jag är uppståndelsen och livet'; och som först efter hans egen uppståndelse kunde träda i full kraft, oss till godo; 'såsom Kristus - så också vi'. För det första att han själv skulle uppstå, ur sin klippgrav; sedan han för *alltid* upplöst och förintat syndens verklighet till döds. För det andra att detta samtidigt och egentligen skedde oss: 'en har dött för alla, alltså hava de alla dött'; att det med andra ord var vi som skulle få dela hans uppståndelse; vilket gör själva döden till en fantom: 'den som tror på mig, han skall leva om han än dör'.

Du och jag bär i vår natur syndens verklighet till döds; berget som vi inte kan komma igenom, inte skaka av oss. Men om vi, genom tron, i vår ande blir 'upp-

^a ² Lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss och utlämnat sig själv för vår skull som en offergåva, ett välluktande offer åt Gud.

väckta med Kristus och satta med honom i den himmelska världen' (Ef 2:6f)^a, så börjar också Kristi uppståndelselev leva i oss; först omärkligt; sedan allt starkare, så att ett nytt nästan orimligt sprängande behov vaknar i oss: 'Jag vill lära känna Kristus och hans uppståndelses kraft'.

Och se, berget som heter synden, det ondas makt, fruktan av tusen slag, ja, själva döden, upplöses i en dimma av idel fantomer. Det finns där ännu, alltsammans; och ser jag endast på mig själv, sitter jag fastvuxen i berget och berget i mig. Men ser jag på Jesus och Jesus allena *kan jag gå rakt igenom det* i kraft av hans ord; såsom Lazarus på hans blotta ord gick rakt igenom sitt dödsberg och kom ut i det levande ljuset, med graven kastad bakom sig som en hud av sten. Ty Kristus har gjort alla dess makter maktlösa.

Därför skriver aposteln: 'Så mån ock I hålla före, att I ären döda från synden och leven för Gud i Kristus Jesus'.

Vad menar aposteln att vi skall göra?

I varje stund, i varje situation, har vi berget, verkligheten till döds, framför oss, över oss, ja, i oss. Då skall vi 'hålla före' – hålla upp som evigt faktum – att i Kristus är detta berg upplöst till en dimma av maktlösa fantomer: 'Varen vid gott mod, jag har övervunnit världen'. Och se, med honom, i tro på honom, kan vi gå rakt igenom det! 'Detta är den seger som har övervunnit världen, vår tro'. Såsom Kristus – så också vi!

Ty om vi är 'uppståndna med Kristus' (Kol 3:1)^b och i vår ande 'satta med honom i den himmelska världen', regerar vi med honom över dödsmakterna. Där om läser vi i Efesierbrevets fascinerande första kapitel från vers 17. Lägg märke till att »axeln av evig diamant» – *såsom-Kristus-så-ock-vi* – här framträder tydligare än någonsin i det lilla sammanbindningsordet 'så' som inleder kapitel 2^c: 'Så (som Kristus alltså) har han *ock* gjort *eder* levande' ... En bild av detta är slutligen sädesaxet. Med hjälp av livets krafter har det uppstått ur jorden och sitter nu uppe i ljuset och har dödens makter under sig – »det tronar i ljuset». På naturens plan lever det ett slags uppståndelselev.

Ingenting kan skilja det från ljuset som är dess livskälla, som får det att växa och mogna till skörd. Axet är bokstavligen – fotosyntetiskt om vi skall tala i sak –

a ⁶... och uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen genom Kristus Jesus.

b ¹Om ni alltså har uppstått med Kristus, sträva då efter det som finns där uppe där Kristus sitter på Guds högra sida.

c 1917 års översättning

sammanvuxet med ljuset. – På samma sätt är det med oss, 'om vi alltså är uppståndna med Kristus': 'Vem skall kunna skilja oss från Kristus? – varken någon makt i höjden eller någon makt i djupet, ej heller något annat skapat skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus'. Och aposteln har redan tidigare i samma brev förklarat varför: 'vi äro *sammanvuxna* med honom genom en lika uppståndelse'.

En ung mor, som var sängliggande på grund av ett brutet ben, hade ofta sällskap av sin lilla flicka, som satt på sängkanten och pratade. En gång lutade sig den lilla ner mot henne och sa:

- Nu hör jag ditt hjärta slå, mamma. Vad säger det?
- Suck, suck, säger det väl – att jag ska ligga här och ha det så besvärligt.
- Nej, du mamma, tack, tack säger det allt. För att solen skiner, och att det andra benet är friskt, vet du väl.

Modern blev så gripen av den lillas ord, att hon tog dem som en hälsning ovanifrån. Hon började, nästan som på lek, att säga tack: – Tack för solen, Gud, tack för min flicka ... Och ju mer hon tackade, desto fler anledningar fann hon. Det var som om varje tack lyft henne ett litet stycke upp, så att hon såg mer och mer vad hon hade att vara tacksam för.

– Det blev en dag som jag aldrig glömmer. Allting kom upp i ett nytt ljus likasom. Till sist måste jag tacka även för olyckan; den var ju orsaken till detta nya som hände med mig ...

Denna historia erinrar mig om något från min barndom. Det var tidigt på våren. Vi hade haft murare för ett arbete under vintern. En hög tegelstenar låg kvar i trädgården. Några hade hamnat i en rabatt. En dag fick vi se, att en av stenarna lyfts upp lite och stod på kant. Under den fann vi ett blekt men livskraftigt skott på en av våra perenna växter – det hade skjutit upp och lyft stenen! Efter några dagar hade det gröna skottet vält undan stenen och stod fritt i ljuset. Som ett tack och lov till solen! ... Med hjälp av de osmotiska krafterna, som allt grönt liv betjänar sig av när det växer, hade plantan i sanning förflyttat berg. Men nere i mörkret hade hon börjat, innan hon ännu »såg» något ljus.

»Allting kom upp i ett nytt ljus», sa kvinnan som började tacka. Så är det, lovprisandet är den rakaste och genaste vägen till Ljuset. Sakta men säkert får lovprisandet vår invärtes människa att växa. Sakta men säkert övervinner lovprisandet

både inre och yttre motstånd, förvandlar, förnyar. 'Upplyften edra hjärtan till Gud' – lovprisandet är den osmotiska kraften i oss, den upplyftande kraften. Såsom i plantan cell lägges till cell så att hon lyfts upp mot ljuset, så lyfts vi av lovsången, när tack lägges till tack, upp mot det sanna Ljuset. För varje litet »tack, o Herre», kommer vi längre in i Hans planer med oss, ser dem klarare i både stort och smått. Kunde vi till varje slag som hjärtat slår foga ett sådant litet »tack, o Fader», skulle vi, såsom Jesus en gång, alltid leva under öppen himmel. Och lovsången skulle till slut förflytta berg för oss.

'Nu är min själ i ångest', säger Herren Jesus den sista natten. Men innan han går ut för att möta frestelserna i själva slutomgången, ända till blods, heter det att han och lärjungarna 'sjöngo lovsången'. Denna lovsång – som ingick i måltidsritualen – utgjordes av fyra psaltarpsalmer, Ps 115-118. Endast ett hjärta som lärt att 'alltid tacka Gud Fadern för allt' (Ef 5:20)^a kunde bedja sig segrande genom Getsemane fram till den annars orimliga bönen på korset: 'Fader, förlåt dem' ...

Ur ett lika orimligt överskott av glädje har Fadern skapat allt som är till. Och mot denna skaparglädje svarar de skapade varelsernas tack och lov till Skaparen, att det blev skapat och är till (Upp 4:11)^b. Det är därför lovsången har den mystiskt lyftande, allting övervinnande kraften, att den rör sig i närheten av den bärvåg av ren glädje som bär hela tillvaron (Heb 1:2-3)^c. Om vår lovsång av ren nåd dras in i denna våg och så att säga får samma gudomliga svängningstal som Ordet självt, uppfylles Jesu vilja och bön: 'Jag vill att min glädje skall vara fullkomlig i eder'. Samglädjen med Gud! Glädjen i Gud-Kärleken, allbejakande till allt vad han har skapat och gjort (såsom i Franciskus solsång) ... Och när en gång denna allbejakande lovsång blir fullkomlig från alla skapade varelser, har de var efter sin art del i Skaparens egen glädje.

Vi kunde säga det med ännu en bild –

Som när ringar på vattnet möter varandra och bildar »en stående våg», så bildar Guds kärlek och vår lovsång en stående våg i våra hjärtan. Det betyder, att vi genom lovsång lär oss förstå mer och mer av Guds väsen, hans vägar med oss

a ²⁰... och tacka alltid vår Gud och fader för allt i vår herre Jesu Kristi namn.

b ¹¹Du, vår Herre och Gud, är värdig / att ta emot härligheten och äran och makten. / Ty du har skapat världen, / och genom din vilja blev den till och skapades den.

c ... ²men nu vid denna tidens slut har han talat till oss genom sin son, som han har insatt till att ära allting liksom han också har skapat världen genom honom. ³Och han, som är utstrålningen av Guds härlighet och en avbild av hans väsen och som bär upp allt med kraften i sitt ord, har renat oss från synden och sitter på Majestätets högra sida i höjden.

och hela skapelsen. Därför 'höves oss lovsång'; ja, aposteln manar: 'tack Gud i livets alla förhållanden'.

Låt oss gärna göra som kvinnan gjorde, börja som på lek och säga: Tack för solskenet. Tack för detta ögonblick. Tack för denna människa. Tack för detta bekymmer ...

Men gör också som plantan: börja nere i mörkret, där du kanske ännu inte ser något av Ljuset. Lägg tack till tack; lovsång ger växtkraft. Fortsätt tålmodigt, lovsång bär, lovsång lyfter. Lägg tack till tack. Dag efter dag, stund efter stund: Tack, o Fader! ... 'i livets alla förhållanden'. Och se, sakta men säkert, skall de pneumatiska krafterna, de andliga, de himmelska lovsångskrafterna lyfta dig och ditt liv upp i ett nytt ljus, alltmer förklarande, alltmer bärande (Ps 40) – 'han lade en ny sång i min mun, en lovsång till vår Gud'.

⁴⁴Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. En man hittar den och gömmer den igen, och i sin glädje går han och säljer allt han äger och köper åkern.

⁴⁵Med himmelriket är det också som när en köpman söker efter fina pärlor.

⁴⁶Om han hittar en dyrbar pärla går han och säljer allt han äger och köper den.

Köpmannen som går bort och 'säljer allt vad han äger' för att köpa den enda pärlan är Jesu bild av himmelriket. Vad säger den oss? – Att himmelriket är det Värde som vid jämförelse gör alla andra värden värdelösa; så att de kan 'säljas', försakats, för den enda pärlans skull. Den oförlitliga skatten.

Men vari består då denna dyrbara pärla som gör alla andra värden värdelösa?

Aposteln beskriver henne: 'Guds rike består i rättfärdighet och frid och glädje i den helige Ande'. Den som funnit pärlan har alltså tagit i besittning en skatt ur själva gudomens innersta skattgömma. Paulus har för den dyrbara pärlans skull sålt allt, hela sin lagreligion: 'för Kristi skull gått förlustig alltsammans' och istället vunnit 'rättfärdigheten från Gud', skriver han. Med den följde friden och glädjen efter Jesu löfte: 'Min frid giver jag eder, icke giver jag den såsom världen giver ... De skola hava min glädje fullkomlig i sig'.

Jesu frid betyder barnets frid med sin Fader, den harmoni med Gud som Jesus upprättade åt oss genom det nya förbundet i sitt blod (Ef 2:14)^a. Jesu glädje är frukten av hans frid: barnets glädje över sin Fader, den 'ende salige Guden'. Och nu skymtar vad Jesus själv beskriver som 'en outtömlig skatt i himmelen': 'Men äro vi barn, så äro vi ock arvingar, nämligen Guds arvingar, och Kristi medarvingar'.

När vi hör att en ny sändarstation upprättats på en ny våglängd, vet vi att man på den kan ta emot allt som sändes över stationen. – Jesus har upprättat himmelrikets sändarstation åt oss. På våglängden IJN, i Jesu namn, kan vi nu ta emot allt som sändes därifrån: 'I honom finnas visdomens och kunskapens alla skatter

^a ¹⁴Ty han är vår fred, han har med sitt liv på jorden gjort de två lägren till ett och rivit skiljemuren, fiendskapen.

fördolda'; ja, 'lovad vare vår Herres Jesu Kristi Gud och Fader som i Kristus har välsignat oss med all den himmelska världens andliga välsignelse'.

På den våglängden – IJN - sänder nu Fadern oss sina dolda skatter. 'Idel goda gåvor och idel fullkomliga skänker komma ned ovanifrån, från himlajusens Fader'. På våglängden IJN får vi in den fullkomliga harmonin mellan Fadern och barnet; den fullkomliga glädjen i att bli bönhörd (Joh 16:24)^a; den fullkomliga kärlek som 'driver ut räddhågan' (1 Joh 4:17)^b; den fullkomliga friden, också under bekymmer och betryck. (Fil 4:4-7)^c.

Den som på det sättet dagligen tar emot från Fadern hans 'fullkomliga skänker' och sålunda bär 'Guds rike invärtes' i sig, om honom gäller i absolut mening vad som sades om en österländsk skattsamlare och penningmagnat: »han har råd till vad som helst».

Ja, i sanning! Den som om morgonen i sin sökande stillhet tar in himmelriket genom ordet och bönen i Jesu namn, han kan sedan gå ut till dagens mångahanda och med all rätt känna sig som den som »har råd till vad som helst».

Ty den som har frid och glädje i den helige Ande har råd till allt. Han har råd att vara tålig i de nervösaste situationer. Han har råd att glädjas åt andras framgång utan avund. Han har råd med ett leende och välsignelse också åt den som inte tycker om honom, som behandlar honom nonchalant, kanske djupt orättvist. Han har råd att ta sig tid för andra; råd till daglig förbön för sina grannar, sina kolleger, sina medvandrare på gatan. Han har råd att i en diskussion ha sin glädje i sanningen, även om han »förlorar» på det. Förlorar? Han har ju ingenting att förlora! Han har tillgång till 'en outtömlig skatt i himmelen', vilken blott förmerar sig ju mer han slösar med den.

Nej, han har tvärtom *råd* att förlora, råd att avstå; råd att misslyckas, råd att försaka; råd att vara ingenting i sig själv, oansedd och 'fattig i anden'. Ty han äger ju intet själv – men han har tillgång till *allt*; genom den egendomsgemenskap Anden har upprättat: 'Allt hör eder till, men I hören Kristus till, och Kristus hör Gud

a ²⁴Ännu har ni inte bett om något i mitt namn. Be, och ni skall få, så att er glädje blir fullkomlig.

b ¹⁷I detta har kärleken nått sin fullhet hos oss: att vi kan vara frimodiga på domens dag, ty sådan som Kristus är, sådana är vi i denna världen.

c ⁴Gläd er alltid i Herren. Än en gång vill jag säga: gläd er. ⁵Låt alla människor se hur fördragsamma ni är. Herren är nära. ⁶Gör er inga bekymmer, utan när ni åkallar och ber, tacka då Gud och låt honom få veta alla era önskningar. ⁷Då skall Guds frid, som är mera värd än allt vi tänker, ge era hjärtan och era tankar skydd i Kristus Jesus.

till'. Därför har han råd att ge Gud åtminstone tiondet av sin inkomst och tiondelen av dagens timmar; och att inte bekymra sig om morgondagen. Han har råd att överlåta hela ledningen av sitt liv i den Osynliges hand. Ja, det finns ingen gräns för vad han har råd till – världens rikaste människa, som utan uppehåll kan hämta fram vad han behöver till kropp, själ och ande; ja, både för egen och andras del.

Omöjligt, säger du. Omöjligt att leva så.

Ja, det finns en gräns för oss. Löftet om den outtömliga skatten i himmelen lyder: 'Om I förbliven i mig, och mina ord förbliva i eder, så mån I bedja om vadhelst I viljen, och det skall vederfaras eder.' Detta 'vadhelst I viljen' är, som vi ser, inskränkt genom ett 'om', ett villkor. – Om jag skall få råd att hålla mig med himmelrikets skatt och leva ut Guds egen generositet i en mörk, snål, kall och hemsk värld, beror det på om jag till varje pris vill det. Och priset är att 'förbliva i honom' och hålla hans ord: 'vinna Kristus och bliva funnen i honom'. Alltså just det pris som köpmannen (och Paulus) betalade – 'gick bort och sålde allt vad han ägde' ('räknade allt såsom avskräde, gick förlustig alltsammans') – för att kunna bli ägaren till den oskattbara pärlan: vinna Kristus och bliva funnen i honom.

¹Där Jesus kom gående fick han se en man som hade varit blind från födel-
sen. ²Lärjungarna frågade honom: "Rabbi, vem har syndat, han själv eller
hans föräldrar, eftersom han föddes blind?" ³Jesus svarade: "Varken han eller
hans föräldrar har syndat, men Guds gärningar skulle uppenbaras på honom.
⁴Medan dagen varar måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten
kommer, då ingen kan arbeta. ⁵Så länge jag är i världen är jag världens ljus."
⁶Sedan spottade han på marken, gjorde en deg med spottet och strök degen på
mannens ögon ⁷och sade: "Gå och tvätta dig i Siloadammen." (Siloa betyder
utsänd.) Mannen gick dit och tvättade sig och kom tillbaka seende.
²⁴För andra gången kallade de alltså till sig mannen som hade varit blind och
sade till honom: "Ge Gud äran. Vi vet att den här mannen är en syndare."
²⁵Han svarade: "Om han är en syndare vet jag inte. Men det vet jag, att jag
som var blind nu kan se." ²⁶De frågade honom: "Vad gjorde han med dig? Hur
öppnade han dina ögon?" ²⁷Han svarade: "Det har jag redan sagt er, men ni
ville inte lyssna. Varför vill ni höra det igen? Kanske ni också tänker bli hans
lärjungar?" ²⁸Då snäste de av honom och sade: "Du är hans lärjunge, men vi
är Moses lärjungar. ²⁹Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den här
mannen kommer, det vet vi inte." ³⁰Han svarade: "Ja, det är det märkliga, att
ni inte vet varifrån han kommer, och ändå har han öppnat mina ögon. ³¹Vi vet
att Gud inte lyssnar till syndare, men om någon fruktar Gud och gör hans vil-
ja, då lyssnar han till honom. ³²Aldrig förr har man hört att någon har öppnat
ögonen på en som var född blind. ³³Om den här mannen inte vore sänd av Gud
hade han inte kunnat göra någonting." ³⁴Då sade de till honom: "Du föddes
syndig alltigenom, och du skall undervisa oss!" Och de körde ut honom.
³⁵Jesus fick höra att de hade kört ut honom, och när han träffade honom frågade
han: "Tror du på Människosonen?" ³⁶Han svarade: "Vem är han, herre? Jag
vill tro på honom." ³⁷Jesus sade: "Du har sett honom. Det är han som talar
med dig." ³⁸Då sade han: "Jag tror, herre" och föll ner för honom.

När folk vill påstå, att Nya testamentets texter är tillrättalagda, att berättelserna om Jesu kraftgärningar måste vara mer eller mindre fritt uppfunna, kan man rekommendera dem att läsa Johannesevangeliets nionde kapitel som ett textprov,

berättelsen om den blindfödde. Samtalet mellan honom, hans föräldrar och fariséerna har ett så äkta tonfall, som vore det stenografiskt nedtecknat. Och lyssnar man sig ner i orden, framträder lika äkta det nytestamentliga bottenmönstret: Människosonen och hans möte med dem som visste bättre än han själv och de profetiska skrifterna, hurudan Messias skulle se ut.

Den mer tillfällige bibelläsaren får tyvärr aldrig se den underbara enheten i mångfalden av ord, den enhet som lik en Andens egen kontinent sakta stiger upp ur bibelns djup och antar konturerna av Guds rike.

Orden som ord, bilderna som bilder kan ha olika, även utombibliska härledningar (och de flesta är ju urgamla). Men av denna mångfald gör den skapande Anden något helt. Enfaldig betyder egentligen *hel*, vävd i ett stycke. I den betydelsen är Skriften enfaldig. Liksom även den största ek bildar en enfald i den meningen att också dess minsta blad eller barkflarn har ekens art, så bildar Skriften en stor och djup enfald. Men en *livets* enfald, det vill säga endast livets Ande kan tolka den till en enfald för oss. Förstoringsglasat som bara letar efter bokstäver mödar sig förgäves. Så var det med fariséerna, myggsilarna-kamelsväljarna, drilade i senjudendomens glädjelösa lagfanatism och religiösa förklokning. En av de få nedtecknade lovsångerna i Nya testamentet besjunger däremot enfalden. Det heter om Jesus: 'I samma stund uppfylldes han av fröjd i den helige Ande och sade: Jag prisar dig, du himmelens och jordens Herre, för att du väl har dolt detta för de visa och kloka, men uppenbarat det för de enfaldiga'.

'Ett vet jag', säger den enfaldige i texten, 'att jag som var blind, nu kan se'. Det var det enda han visste – gentemot fariséerna som visste tusen gånger mer, och framför allt »visste bättre» – Här börjar den fördolda humorn porla i vår text, lik en bäck under islossningen.

Men hur har nu den enfaldige kunnat tillägna sig ett sådant livets vetande om Gud och hans 'Utsände'? – Jo, mannen var hjälpbehövande. Och han anförtror sig åt en som han inte känner men som erbjuder honom hjälp. Och han får hjälpen. Så lär han känna Hjälparen. Så enkelt var det.

I hans upplevelse finns inte någon religiös förkunskap, än mindre någon religiös förvetenhet. Tvärtom fullkomlig oskuld i det avseendet: 'Tror du på Människosonen?'

– 'Herre, vem är han då?' – Mätt med måttet av fariséernas religiösa allvetenhet och testat med de skriftlärdes förklokade messiasmönster var ju detta så dumt,

så naivt, så till den grad enfaldigt att det inte var klokt! Menade de. Och – 'du vill undervisa oss'! ...

Ja, här är ett typiskt möte, för att inte säga sammanstötning, krock, mellan människans tankar och Guds tankar, vilka är så mycket högre än människans (även hennes högsta religiösa!) som himmelen är högre än jorden. Och i det mötet, i den vinkeln så att säga, är det som Guds leende blir synligt; en humor som är idel kärlek.

Ty medan de förvetna och gudsförklokade med sin dispyt sparkar upp ett helt moln av invändningar mot att dessa ögon kan vara botade på rätt sätt av den rätte Guden, efter rätt lagparagraf, utan brott mot något av de många buden, så har i all stillhet trons mirakel ägt rum mellan den hjälpbehövande och Hjälparen: 'Herre, jag tror'.

I fortsättningen uppstod ofta samma (inte sällan humoristiska) möte mellan 'Guds dårskap' och människans klokskap och »bättre vetande»; mellan Guds rike och människans religion: 'Ja, var äro de visa? Var äro de skriftlärdade? Har icke Gud gjort denna världens visdom till dårskap?'

Och så är det än i dag. Medan de som »vet bättre», som tror sig vara experter på det mönster i vilket Kristus kommer till människorna, sparkar upp ett moln av ord- och trosdispyter, så sker på sidan, i kulisserna av deras självsäkra skriftlärdade förvetenhet, det stilla undret mellan *de enda två* som Guds rike angår: den hjälpbehövande och Hjälparen (Matt 9:12)^a. Och den lilla bäcken, med glittret av Guds fördolda leende, porlar genom det annars så stelfrusna landskapet ...

Så går himmelriket fram i enfald – 'vi tala Guds hemliga visdom, den fördolda'. Stilla och obemärkt går det fram. Endast på frukterna märks det, på andan, livet. Vad skulle det annars märkas på? Alla våra höga stela bekännelser till Kyrka eller Bibel är tomt klingande cymbaler, om vi inte har 'lärt känna den ende sanne Guden och den han har sänt', så att vi kan vittna: 'ett vet jag, att jag som var blind, nu kan se'.

Johannes nionde är ett härligt kapitel. Den som inför replikväxlingarna i detta kapitel, så avslöjande, så befängda, så gudomligt belysande och så bedårande roliga, kan hålla sitt hjärta för skratt, har ännu inte lärt känna Guds godhets humor, som är glittret i den allförsonande Kärlekens ögon ...

^a ¹²Han hörde det och sade: "Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka.

¹Fariseerna och saddukeerna kom fram till honom, och för att sätta honom på prov bad de att han skulle låta dem se ett tecken från himlen. ²Han svarade dem: "På kvällen säger ni: Det blir vackert väder, himlen är röd, ³och på morgonen: I dag blir det oväder, himlen är röd och dyster. Himlens utseende kan ni tyda men inte tecknen för tiderna. ⁴Detta onda och trolösa släkte begär ett tecken, men det skall inte få något annat tecken än Jona-tecknet." Sedan lämnade han dem och gick sin väg.

Hur ska det gå för människan? Hur ska vi tyda ovädersmolnen på världens himmel? Ska laglöshetens ande få överhand? Är ett tredje världskrig oundvikligt? Ska människorna själva slunga blixarna – atombomberna – mot sitt eget hus? ... Två tredjedelar av mänskligheten svälter. Den politiska oron mullrar i många hörn av världen. Kontinenter skakas. Finns det en lösning på den mest problematiska världssituationen sedan människan kom till?

Vad svarar vi kristna?

Jag är rädd att vi ofta är lika aningslösa om 'tidernas tecken' som fariseerna i texten, vilka stod ansikte mot ansikte med Messias – utan att känna igen honom. 'Täckelset' av deras egen förklokade lagreligion hängde över deras hjärtan (2 Kor 3:14-16)^a. I sina skrifter hade de löftena om ett nytt mänsklighetens hus som först Israel och sedan de övriga folken skulle flytta in i. De hade planritningarna i de profetiska urkunderna; och de var själva kallade till 'byggningsmän'. Gud själv var husets arkitekt. Och nu hade husets 'utvalda och dyrbara hörnsten' kommit i världen.

När en judisk byggmästare skulle uppföra ett hus, lät han först göra en 'hörnsten' eller 'nyckelsten'. Den höll han sedan gömd tills huset var så gott som färdigt. Då tog han fram den. Ty hade nu byggningsmännen följt ritningarna, passade

^a ¹⁴Och deras förstånd blev förstockat, ty ännu i denna dag hänger den slöjan kvar när det gamla förbundets skrifter läses upp, och den lyfts inte bort eftersom det är genom Kristus den försvinner.

¹⁵Än i dag ligger en slöja över deras hjärtan när man läser ur Moses lag. ¹⁶Men för den som vänder sig till Herren tas slöjan bort.

hans hörnsten exakt in som slutstenen i bygget. Oftast sattes den in uppe i ett hörn mellan två väggar som på en gång provsten, nyckelsten och slutsten. I den blev hela byggnaden sammanfattad och avslutad. Till den skulle under byggningsens gång alla de andra stenarna liksom 'växa upp'.

I den nya mänsklighetens hus – 'en Guds boning i Anden' – som Gud ritat åt Israel och folken på jorden är Kristus hörnstenen. Den var av Gud 'utvald och dyrbar'; den var färdig före de andra: 'förrän världens grund var lagd har han utvalt oss i honom'; men den hölls gömd tidsåldrarna igenom som en hemlighet i Gud, alltings skapare och byggmästare (Ef 3:9)^a. Till den nyckelstenen skulle alla de andra stenarna 'växa upp'; i den skulle hela byggnaden sammanfattas och avslutas: 'Alltså ären I nu uppbyggda på apostlarnas och profeternas grundval; men hörnstenen är Kristus Jesus själv, i vilken allt det som uppbygges bliver sammanslutet och så växer upp till ett heligt tempel i Herren. I honom bliven också I (hedningarna) med de andra (judarna) uppbyggda till en Guds boning, i Anden'.

Men, heter det, 'byggningsmännen förkastade hörnstenen'. Den blev dem en 'stötsten' istället för en nyckelsten (1 Pet 2:6-7)^b. Då gick »anbudet» för bygget vidare; ut till hedningarna. Om detta profeterade redan Jesus när han talar om den 'hörnsten, underbar i våra ögon' som Israel förkastar: 'Därför säger jag eder att Guds rike skall tagas ifrån eder, och givas åt ett folk som bär dess frukt'. Och Andens gudsrikesbygge, som begynte på pingstdagen, fortsatte utanför Israels gränser; därom handlar de nyss anförda orden ur Efesierbrevet.

Om man blott har bilden av huset med den gömda slutstenen klar, förstår man hela Guds byggtanke. Man ser i en vision det gudomliga projektet för människan och hela skapelsen; man ser att det både är koncipierat, genomfört, prövat och avslutat med den underbara nyckelstenen Kristus för ögonen (Ef 1:10, 2:18-22)^{c d}.

Också i Petri första brevets andra kapitel från fjärde versen beskrivs samma 'andliga hus', uppbyggt med 'levande stenar'. – Förr i tiden kunde man bygga en

a ⁹... och att upplysa alla om planen med den hemlighet som från världens början varit dold hos Gud, som har skapat allt.

b ⁶Det står ju i skriften: Se, på Sion lägger jag en hörnsten, utvald och ärad; den som tror på den skall inte stå där med skam. ⁷Äran tillfaller alltså er som tror. Men för dem som inte tror har stenen som husbyggarna ratade blivit en hörnsten, 8en sten som de snavar på, en klippa som de stöter emot. De stöter emot därför att de inte lyder ordet. Så är det förutbestämt för dem.

c ¹⁰... och som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allting i Kristus, allt i himlen och på jorden.

d ¹⁸Ty genom honom kan både vi och ni nalkas Fadern, i en enda Ande.

ny och större kyrka utanför den gamla, medan denna ännu var i bruk. När den nya var färdig, revs den gamla. Precis så sker det här. Efter Kristus är världen under hastig ombyggnad. Den gamla världen är dömd till rivning. Den är 'i den ondes våld'. Men en ny värld är under uppförande. Den gamla läggs inte i ruiner, förrän den nya är färdig att ta vid. Det sker parallellt, i noggrant planerade etapper. Hos profeterna, i Kristi ord och apostlarnas skrifter finns planritningen för huset som är under uppförande i det fördolda; men också förutsägelser om det gamlas rivning. Och medan Satan och synden samlar sig till slutstriderna för att få behålla världen i sitt våld, växer parallellt och fullbordas det nya huset i Anden, vars 'grundvalar icke kunna bäva'. Har du endast den gamla världen för ögonen, då har du inget hopp. Men är du såsom en levande sten – pånyttfödd av Anden – insatt i det nya gudsrikeshuset, ser du nästan ingenting annat än det. Med den härliga hörnstenen Kristus för ögonen bygger du dagligen med honom på »morgondagens värld».

Alltifrån pingsten har levande stenar infogats i det nya tempelbygget. De lever alla, de verkar alla, stöder och stärker varandra; ty huset är ett. Och när dessa stenar är 'fulltaliga' (Rom 11:25)^a är första byggetappen färdig: 'Kristi tillkommelse'. Vi som nu lever är alltså engagerade i den etappen. Någon mänsklig lösning för världssituationen finns inte. Guds lösning är denna: 'Kommen till honom, den levande stenen, som väl av människor är förkastad, men inför Gud är »utvald och dyrbar», och låten eder själva såsom levande stenar uppbyggas till ett andligt hus'. Det är en vädjan. Ty i Guds fördolda uppbyggnad av en ny värld finns enbart frivilliga arbetare. Därför beror bygget på oss: 'Men Herrens dag skall komma såsom en tjuv, och då skola himlarna med dånande hast förgås, och himlakropparna upplösas av hetta, och jorden och de verk som äro därpå brännas upp. Eftersom nu allt detta går till sin upplösning, hurudana bören I då icke vara i helig vandel och gudsfruktan, medan I förbi den och påskynden Guds dags tillkommelse.' ... Med andra ord: ju fortare det nya templet växer upp, desto fortare kan det gamla huset, 'världen', rivas.

Därför är det nästan oförlåtligt, att vi inte begriper mer av Guds nya hus än fariseerna begrep av hörnstenen till det huset. Kyrkorna som institutioner ska allesammans förgås. De tillhör inte 'ett rike, som icke kan bäva'. Men 'Guds boning, i Anden', består av 'levande stenar', och 'dessa skola aldrig någonsin för-

^a 25Bröder, för att ni inte skall förlita er på ert eget förstånd vill jag att ni skall känna till denna hemlighet. En del av israeliterna är förstockade och skall förbli det tills hedningarna i fullt antal har nått målet.

gås' (Joh 10:28)^a. Och de utgör tillsammans en enda byggnad. Det är denna enhetliga levande byggnad av individuella levande stenar, vilka alla bär och stöder varandra, med hörnstenen Kristus för ögonen, som människorna borde få se lite mer av; så att de kunde ana eller rent av förstå att Kristus är sänd av Gud (Joh 17:20-23)^b, att Kristus är nyckelstenen i mänsklighetens nya hus. Då skulle också långt fler än nu förstå att svaret på frågan »Hur skall det gå för världen?» redan finns i detta Andens fördolda bygge, som Kristus och hans byggningsmän arbetar på; och som efter hand skall 'uppenbaras', medan den gamla världen bryts ned.

Men hör kanske de flesta av oss kristna till dem som med 'seende ögon intet se'?

a ²⁸Jag ger dem evigt liv, och de skall aldrig någonsin gå under, och ingen skall rycka dem ur min hand.

b ²⁰Men inte bara för dem ber jag utan också för alla som genom deras ord tror på mig. ²¹Jag ber att de alla skall bli ett och att liksom du, fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss. Då skall världen tro på att du har sänt mig. ²²Den härlighet som du har gett mig har jag gett dem för att de skall bli ett och för att liksom vi är ett, ²³jag i dem och du i mig, de skall fullkomnas och bli ett. Då skall världen förstå att du har sänt mig och älskat dem så som du har älskat mig.

³⁵Fäst upp era kläder och håll lamporna brinnande. ³⁶Var som tjänare som väntar på att deras herre skall komma hem från ett bröllop, så att de genast kan öppna när han kommer och bultar på porten. ³⁷Saliga de tjänarna, eftersom deras herre finner dem vakna när han kommer. Sannerligen, han skall fästa upp sina kläder och låta dem lägga sig till bords och själv gå och passa upp dem. ³⁸Om han så kommer vid midnatt eller ännu senare – saliga är de tjänarna, när han finner dem beredda. ³⁹Ni förstår väl att om husägaren visste när tjuven kom, skulle han hindra honom från att bryta sig in i huset. ⁴⁰Var beredda, också ni, ty när ni minst väntar det, då kommer Människosonen.”

‘Haven edra lampor brinnande’.

I evangelietexten är bilden utförd med de fem förståndiga jungfrurna och de fem oförståndiga. Den är lätt att förstå: hälften av alla som bekänner sig till Kristus saknar oljan i sina lampor. Oljan är i Skriften tecknet för Anden. Att komma till tro är att bli född på nytt, säger Jesus. Den pånyttfödde får Anden som gåva och förskott på sitt arv, säger aposteln. Och Anden är Hjälparen. Han leder oss fram ‘till hela sanningen’. Också sanningen om Jesu återkomst. Denna kommer överraskande som en tjuv om natten, heter det i texten. Fem av de tio är beredda och får gå in med brudgummen. Fem lämnas kvar. ‘Och två män skola vara ute på marken, en skall bliva upptagen, och en skall lämnas kvar’. Paulus förklarar det: ‘Vi som tro på Herren skola bliva borttryckta, Herren till mötes’ (1 Tess 4-5).

Är inte denna väntan på »brudens uppryckning» något överspönt som utmärkte de första kristna?

Mätt med mänskligt-historiska mått »levde» de »första kristna» för nära två tusen år sedan. Mätt med det eviga livets mått finns inga »första kristna». Alla som är inlemmade i Kristi kropp lever och tjänar i samma stora evigalivs-enhet i Anden, vare sig de är kvar i världen eller ej, synliga eller osynliga. Och ‘tusen år är såsom en dag för Herren’. Och ‘vi hava Herrens sinne’, säger aposteln. Jesus kom ‘i tidernas fullbordan’ eller ‘tidernas ände’. I den har blott ett par ‘dagar’ förflutit.

'Den sista dagen' 'Herrens dag', är kanske förestående. Där om vet vi intet; men Jesus uppmanar oss att vänta den och vaka. Och liksom Jesu första ankomst var väl förberedd, förbereds nu i den andliga världen hans återkomst, som är synkroniserad med händelser som rör både Israel och jordens övriga folk.

Om vi skall beskriva ett åskväder, kan vi göra det med ett ord: det åskar. Vi kan också skriva: det blixtrar och dundrar. I vissa bibeltexter är världens sista dag beskriven i så brant evighetsperspektiv, som vore den ett enda ögonblicks verk (2 Pet 3:10)^a. (Jämför hur ett vätebombskrig, onskans yttersta-dags-verk, nu beskrivs som »en ohygglig affär på några timmar eller dagar». Även Jesus talar om en barmhärtig 'tidsförkortning' under födslovåndornas tid, (Matt 24:22)^b.) I andra texter urskiljs olika moment av 'Herrens dag'. Denna söndags texter tycks beskriva gryningen till den: 'upptagandet' av Kristi församling.

Vi lever mellan Jesu eget upptagande i den himmelska världen och hans återkomst för att upptaga sin församling. Hans eget upptagande hände som i går eller förrgår, mätt med Herrens mått för 'en dag'. I 'den natt som nu råder' vet vi inte vid vilken 'nattväkt' han kommer: vilket år, datum, klockslag. Som när en blomma slår ut, förberedd i frö och knopp, så skedde hans första ankomst. Så skall också hans andra ske. Och för den som lever innesluten i knoppen – 'Kristus i eder, vårt härlighetshopp' – kommer blomman som något naturligt. För den som har sitt 'medborgarskap i himmelen' (Fil 3:20-21)^c och som i sin ande umgås där, kan den plötsligt öppnade dörren ditin, 'förvandlingen i ett nu' (1 Kor 15:51-52)^d varken förvåna eller skrämna.

Tvärtom ...

Vi reser genom världens mörka tunnel. Vi sitter i förarhytten. Bredvid oss står föraren Kristus och 'Hjälparen, den helige Ande'. Herren 'är med oss alla dagar intill tidens ände'. Men hans härlighet är dold för oss; och själva lever vi 'fördolt med Kristus i Gud'. Dock, längst bort vid tunnelns utgång anar vi det underbara ljuset

a ¹⁰Men Herrens dag kommer som en tjuv. Den dagen skall himlarna försvinna med dån, himlakropparna upplösas i eld och jorden och allt som människan gjort där förgås.

b ²²Och om inte den tiden förkortades skulle ingen människa bli räddad. Men för de utvaldas skull kommer den tiden att förkortas.

c ²⁰Vårt hemland är himlen, och därifrån väntar vi också den som skall rädda oss, herren Jesus Kristus. ²¹Han skall förvandla den kropp vi har i vår ringhet så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet, ty han har kraft att lägga allt under sig.

d ⁵¹Vad jag nu säger er är ett mysterium: vi skall inte alla dö, men vi skall alla förvandlas, ⁵²i ett nu, på ett ögonblick, vid den sista basunens ljud. Ty den kommer att ljuda, och då uppstår de döda i oförgänglig gestalt, och vi förvandlas.

– om en minut eller en sekund är vi där. Det blir ljusare och ljusare, snart skall det fulla dagsljuset strömma över oss från alla sidor: vi är ute ur världens tunnel.

Om detta sker 'i ett nu', så att vi blir 'förvandlade', 'upptagna', 'uppryckta', eller om vi först 'dö i Herren' för att sedan uppstå i honom, så är det ju samma förlopp, det ena i *ett*, det andra i *två* moment. Det allvarliga är frågan: är vi inställda på detta möte med Herren Jesus, vare sig det sker på det ena eller andra sättet? Har vi olja i våra lampor, har vi Anden i våra hjärtan - vad aposteln manar oss till: 'Varen brinnande i anden'.

Vi reser genom tunneln. Vid vår sida står Kristus, den osynlige Hjälparen. För oss blir resan ljusare och ljusare, för oss som väntar hans 'uppenbarelses härlighet'. Men i samma tåg sitter människor i mörkret, utan hopp, utan väntan. De ser inte vad vi ser (Joh 14:19)^a. – Har du någon gång sett bröllopgäster på ett tåg? Har du sett bruden? De ser alla så extra glada ut. – Anar vår omgivning att vi är på väg till ett stort bröllop? Så att de måste fråga oss: Vart är ni på väg? Ni ser så extra glada och förväntansfulla ut? – Jaså, till ett bröllop? – Och vi kan svara: Ni är också inbjudna! *Alla* på tåget är inbjudna. Kom, allt är redo. Kom, och låt försona er med Gud' !

^a 19 Ännu en kort tid, sedan ser världen mig inte längre, men ni skall se mig, eftersom jag lever och ni kommer att leva.

²²Och Fadern dömer ingen utan har helt överlåtit domen åt Sonen, ²³för att alla skall ära Sonen liksom de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern, som har sänt honom.

²⁴Sannerligen, jag säger er: den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han faller inte under domen utan har övergått från döden till livet. ²⁵Sannerligen, jag säger er: den stund kommer, ja, den är redan här, då de döda skall höra Guds sons röst och de som hör den skall få liv. ²⁶Ty liksom Fadern äger liv, så har han också låtit Sonen äga liv, ²⁷och han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen. ²⁸Var inte förvånade över detta. Den stund kommer då alla som ligger i sina gravar skall höra hans röst ²⁹och gå ut ur dem; de som har gjort det goda skall uppstå till livet, och de som har gjort det onda skall uppstå till domen.

Det finns bara liv och död, sjunger diktaren. Sant. Men vad är liv, och vad är död?

Du har sett en död kropp. I den verkar en enda princip: den som bryter ned det oändliga spelet av organiskt liv i enkla oorganiska »döda» beståndsdelar. Varje cell i kroppen är »dömd» till detta ... Men om nu någon blåste in livsanden i den döda kroppen igen – vad hände då? Hela förloppet skulle vända, varje cell tända igen: spelet av livskrafter åter gå medsols. De döda beståndsdelarna skulle på nytt fånga livets vind och segla åt andra hållet: lungorna andas, pulsarna slå, kroppen resa sig: Se, den lever!

Tänk dig nu samma processer på det andliga planet. I en andligen död människa verkar också en nedbrytande princip: den som bryter ned spelet av livsmöjligheter i ett och samma slags »döda» beståndsdelar: jagets, syndens. Tankar, begär, viljekrafter, allt bryts ned i samma element: självet, det som bara lever för sig själv, som söker sitt, som alltid vill vinna sitt liv och bevara sitt liv. Och detta är döden: 'köttets sinne är död'. Den som lever så är redan under domen: 'Om I leven efter köttet, skolen I dö'. Och Jesus själv kallar sådana människor döda: 'Låt

de döda begrava sina döda'. Och Paulus beskriver dem så träffande i Ef. 2:1-3^a, att vi alla känner igen oss.

Men tänk dig nu att Jesu röst når in till en sådan andligen död människa, så att hon hör den och tror. Han betyder ju, att 'den stund är redan inne, då de döda höra Guds röst, och de som höra den skola bliva levande'. Och han förklarar också varför: 'Den som hör mina ord och tror honom som har sänt mig, han har evigt liv och kommer icke under någon dom, utan *har övergått från döden till livet*'. – Vad händer med en sådan människa? – Hela förloppet vänder i henne! Viljan först: 'Vill du bliva frälst?' – Ja, Herre, jag vill. – 'Ske dig, såsom du vill'. Det är vändpunkten, tändningen av nytt liv. Därmed får hon sitt 'sinne vänt till vad Anden tillhör' (Rom 8:5)^b. Och efter hand fångar både själ och hjärta upp Andens vind, så att de allt målmedvetnare rör sig i denna nya riktning.

Den tändande gnistan är ordet: 'den som hör mina ord'. I hans ord finns den gudomliga livsgnistan, varav en ny människa koncipieras och födes (1 Pet 1:23)^c. Denna nyfödda invärtes människa, ett barn av Gud (Joh 1:13)^d får, allteftersom hon växer till, leva på samma andliga livsplan som den Uppståndne själv lever. Så säger Jesus uttryckligen i Joh 14:19^e, och Paulus bekräftar det i Ef 2:4-10^f! Och denna nya människa lever invärtes i dig, i ditt kött, men i livsförbindelse med den osynliga världen. Alltså 'i världen, men icke av världen'. Ty jagets, syndens och världens princip, som för till död och dom, har börjat ge vika för en ny princip, 'livets Andes lag', ett nytt livscentrum: 'Nu lever icke mer jag, utan Kristus lever i mig'. Den rikt individuella livsform – just du och ingen annan! – som Gud av evighet bestämt åt

a ¹Ni var döda genom era överträdelse och synder ²den gång ni levde i dem på denna tidens och världens vis och lät er ledas av fursten över luftens rike, över den andemakt som nu är verksam i olydnadens människor. ³Sådana var vi alla en gång, då vi följde våra mänskliga begär och handlade som kroppen och våra egna tankar ville, och av födseln var vi vredens barn, vi som de andra.

b ⁵Ty de som lever efter köttet har dess sinnelag, men de som lever efter anden är andligt sinnade.

c ²³Ni är ju födda på nytt, inte ur en förgänglig sådd utan ur en oförgänglig, Guds levande och bestående ord ...

d ¹³... som har blivit födda inte av blod, inte av kroppens vilja, inte av någon mans vilja, utan av Gud.

e ¹Ännu en kort tid, sedan ser världen mig inte längre, men ni skall se mig, eftersom jag lever och ni kommer att leva.

f ⁴Men Gud, som är rik på barmhärtighet, har älskat oss med så stor kärlek ⁵att fast vi var döda genom våra överträdelse har han gjort oss levande tillsammans med Kristus – av nåd är ni frälsta – ⁶och uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen genom Kristus Jesus. ⁷Därmed ville han för kommande tider visa den överväldigande rika nåden i sin godhet mot oss genom Kristus Jesus. ⁸Ty av nåd är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det. ⁹Det beror inte på gärningar, ingen skall kunna berömma sig. ¹⁰Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till.

dig, renas nu dagligen från sitt gamla självinriktade adamsinnehåll, för att kunna förnyas med ett gudomligt innehåll, såsom det beskrives i Kol. 3:9-10^a.

Till slut kan denna nyfödda människa, invärtes i dig, också börja 'vandra i ande', vandra 'i Jesu fotspår', ja, 'vandra såsom Han vandrade' (1 Joh 2:6)^b, dvs. tänka, handla, äta, sova, arbeta i Anden, 'i ande och sanning'. Och 'Andens sinne är liv och frid'. Därför 'om I genom ande döden kroppens gärningar, så skolen I leva'. Ty självet är då inte längre i centrum. Nej, 'vi leva icke mer för oss själva, utan för honom som har dött och uppstått för oss'. – Men liksom kroppen behöver också den nya människan näring, dagligt bröd. Och hon lever av Kristus, av hans glädje, frid, tålmod, kraft, kärlek: 'den som äter mig, han skall leva genom mig'. Vilja, tanke, liv och känslor tillägnar sig alltmer av hans vilja och tankar genom det ständiga umgänget med honom. Så växer vi, under kamp och smärta, ifrån vårt gamla jag, dömt åt döden, in i vårt eviga sanna jag, skapat av Gud (Ef 2:10)^c. Och 'om ock vår utvärtes människa förgås, så förnyas likväl vår invärtes människa, dag efter dag'.

Dag efter dag. Stund för stund. Det är lösenordet för detta växande. Ett religiöst allmänkristet liv kan vi nog föra utan detta. Men inte ett liv i Guds rike. Ty 'utan mig kunnen I intet göra'. Intet! O det är lång väg till detta saliga intet. Det kräver en smärftfullt salig övning (1 Tim 4:7-10)^d. Men den för mot ett liv av så svindlande ny himmelsk dimension *mitt i vardagslivet*, att vi mer och mer börjar förstå Pauli glädjeutbrott :

'Ty vår bedrövelse, som varar ett ögonblick och väger föga, bereder åt oss, i översvinnligen rikt mått, en härlighet som väger översvinnligen tungt och varar i evighet, åt oss som icke hava till ögonmärke de ting som synas, utan dem som icke synas; ty de ting som synas, de vara allenast en tid, men de som icke synas, de vara i evighet'.

a ⁹Ljug inte för varandra, ni har ju klätt av er den gamla människan och hennes vanor ¹⁰och klätt er i den nya, som förnyas till verklig kunskap och blir en bild av sin skapare.

b ⁶Den som säger att han förblir i honom måste själv leva så som han levde.

c ¹⁰Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till.

d ⁷Men befatta dig inte med de gudlösa amsagorna. Öva dig i gudsfruktan. ⁸Kroppsoövningar är nyttiga på sitt sätt, men gudsfruktan är nyttig på alla sätt, med sitt löfte om liv både för denna tiden och den kommande. ⁹Detta är ett ord att lita på och värt att ta till sig. ¹⁰Det är därför vi strävar och kämpar, ty vi har satt vårt hopp till den levande Guden, som är en frälsare för alla människor, särskilt för dem som tror.